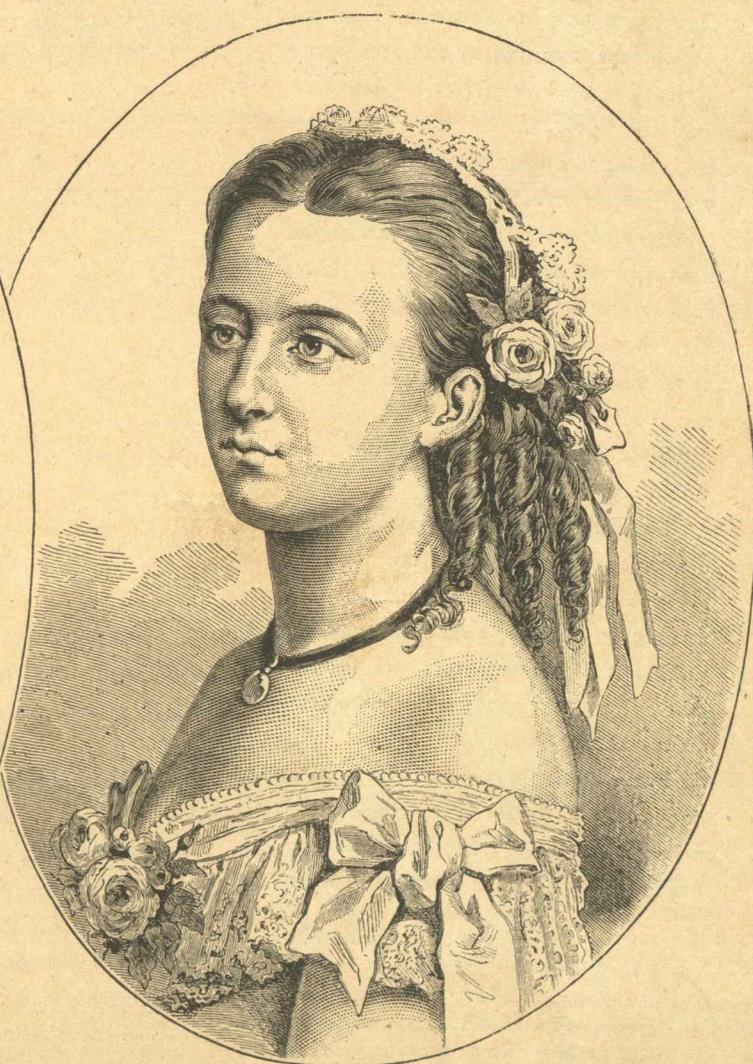

ΤΕΥΧΟΣ 23.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1875.

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΑΙ Α. Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΙ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ.

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ (1).

« Συμβαίνει δὲ τοὺς πλείστους τῶν βουλευμένων διδασκαλικῶς ἡμῖν ὑποδεικνύειν περὶ τῶν τοιοῦτων τρία γένη λέγειν πολιτειῶν ὧν τὸ μὲν καλοῦσι βασιλείαν, τὸ δ' ἀριστοκρατίαν, τὸ δὲ τρίτον δημοκρατίαν. Δοκεῖ δέ μοι πάνυ τις εἰκότως ἂν ἐπαπορήσῃ πρὸς αὐτοὺς, πό- τερον ὡς μόνος ταύτας, ἢ καὶ νῆ Δι' ὡς ἀρί- στας ἡμῖν εἰρηγοῦνται τῶν πολιτειῶν ἡ κατ' ἀμφοτέρω γὰρ ἀγνοεῖν μοι δοκοῦσι. Δῆλον γὰρ ὡς ἀρίστην μὲν ἡγήτησαν πολιτείαν τὴν ἐκ πάντων τῶν προειρημένων ἰδιωμάτων συν- εττόσαν ἡ τούτου γὰρ τοῦ μέρους οὐ λόγῳ μόνον, ἀλλ' ἔργῳ πεῖραν εἰλήφαμεν, Λυκούρ- γου συστήσαντος πρώτου κατὰ τούτον τὸν τρόπον τὸ Λακεδαιμονίων πολιτεύμα. Καίτοι οὐδ' ὡς μόνος ταύτας προδεκτέον ἡ καὶ γὰρ μοναρχικὰς καὶ τυραννικὰς ἤδη τινὰς τεθεά- μεθα πολιτείας, αἱ, πλείστον διαφέρουσαι βα- σιλείας, παρακλήσιον ἔχουν τὴν ταύτην δοκοῦ- σιν ἢ καὶ συμβεβῆσθαι καὶ συγχρῶνται πάντες οἱ μόναρχοι καθ' ὅσον οἰοῖ τ' εἶσι, τῷ τῆς βασιλείας ὀνόματι. »

(Πολύβ. Περὶ διαφορῶν πολιτειῶν.)

Α'.

Ἡ ταχεῖα ἐπίδοσις τῆς παιδείας καὶ ἡ πρὸς τὴν δουλείαν σφοδρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀντικεινὴ ἐπὶ νῆγον ἐν Ἑλλάδι τὴν κατάστασιν τοιαύτης συνταγματικῆς πολιτείας, οἷας οὐδὲν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἔθνῶν ἀπολαύει· διότι οἱ Ἕλληνας, στερηθέντες ἐπὶ αἰῶνας τῶν ἀρίστων πατρῶν ἀγαθῶν, τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἐπιτυ- χόντες τέλος αὐτὰ ἀπὸ μεγάλων πόνων, προσφέρονται ἀπλήστως ἀμφοτέρω, ὡς οἱ διψῶντες προσφέρονται ἀρπαλέως τὸ δικα- γές ὕδωρ τοῦ χειμάρρου. Διὸ ἐν βραχυ- τάτῳ χρόνῳ ἡ μὲν παιδεία ἐπέδωκεν, ὡς παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ ἔθνεϊ, ἡ δὲ ζωοποιὸς ἐλευθερία κατεστάθη παρ' ἡμῖν παρὸς τὴν τελείαν καὶ ἰσχυρά.

Ἐν Ἑλλάδι ὁ βασιλεὺς βασιλεύει, ἀλλὰ δὲν κυβερνᾷ ἢ δὲ νομοθετικὴ βουλή καὶ οἱ ὑπουργοί, οὗς αὐτὴ κατέχει ταπτομένους ἀμέσως ὑφ' ἑαυτὴν, εἶναι οἱ δύο καὶ μόνοι μογλοὶ τοῦ συντάγματος. Ὁ βασιλεὺς συνεργεῖ μὲν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν διοίκησιν, διότι ἐκλέγει ὑπουργοὺς ὑπευθύνους, καὶ δύναται, χρεῖας τυχεύσας, ἵνα διαλύσῃ τὰς βουλὰς, δηλῶν οὕτω τῷ ἔθνεϊ καὶ τοῖς βουλευταῖς τὴν πρὸς τὰς ἐπικρατού- σασ τάσεις καὶ ἰδέας δυσμένειαν αὐτοῦ,

(1) Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο, δημοσιευθὲν ἤδη ἐν τῇ Ἑθνικῇ Ἐπιθεωρήσει, παρεισέφεραν τυπο- γραφικὰ τινὰ παροράματα, βλάπτοντα ἐνιαχοῦ τὴν ἔνοιαν τοῦ κειμένου. Διὸ ἐπανορθώσαντες κρινόμεν ὠφέλιμον ἵνα δημοσιεύσωμεν αὐτὸ ἐκ δευτέρου.

ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ καταχρῶσθαι τὸ δί- καιον τοῦτο· διότι ἄλλως, τῆς διαφωνίας αὐτοῦ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τῆς συγκρούσεως χρονίας γινομένης, τὸ ἔθνος νικᾷ πάντοτε τελευταῖον, ὡς ἀπέδειξεν ἐναργέστατα ἡ καθάρσις τοῦ Ὁθωνος. Οὕτω δὲ, τοῦ βασιλείως φειδόμενου τοῦ συντάγματος, τὸ ἔθνος δύναται ἐπὶ τέλους ἵνα λάθῃ οἶους θέλει ὑπουργοὺς καὶ βαδίζῃ τὴν ὁδόν, ἣν προαιρεῖται.

Τοσαύτης λαμπρᾶς καὶ ἀληθοῦς μόνης ἐλευθερίας δὲν ἀπολαύει ταῦν οὐδὲν ἔθνος ἐν Εὐρώπῃ, πλὴν τῆς Ἑλβετίας, ἐν ἣ ὁμοῦς ὑπάρχουσιν ἀντικειμένα τινὰ στοι- χεῖα, μὴ ὑπάρχοντα ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλ' ἐὰν ἡ Ἑλβετία ἔμαθεν ἐκ τῶν κινδύνων ἵνα κυβερνᾷ ἑαυτὴν καλῶς, ἡ νεογέννητος καὶ ἄπειρος ἐστὶ Ἑλλάς συνεθίζεται ἐπὶ πρὸς τὴν ἀσκήσιν τῆς ἐλευθερίας, ὡς ὁ ἀετιδεὺς, ὅστις, καταλιπὼν τὴν ἀσφαλῆ καλιάν, ἐν ἣ ἐγεννήθη, δοκιμάζει ἀδεξίως καὶ ἐπιπόνωσ τὰς πρώτας αὐτοῦ πτερυξίς.

Β'.

Ἄλλ' ἡ βραδεία τῆς βιομηχανίας ἐπί- δοσις ἐν Ἑλλάδι καὶ αἱ ἐν αὐτῇ ἀναφυό- μεναι περιοδικαὶ καὶ πολιτικαὶ ταρχαὶ ἡγεῖραν ἀπὸ τινος ἐν Εὐρώπῃ καὶ μάλιστα ἐν Ἑλλάδι τὸ ζήτημα, ἂν ἡ Ἑλλάς δύ- νηται ἀληθῶς ἵν' ἀνέχῃται τοσαύτην ἐλευ- θερίαν, καὶ ἂν μὴ ᾖν ὠφελιμώτερον μὲν τῇ μικρᾷ ταύτῃ χώρᾳ, ἀσφαλέστερον δὲ τῇ Εὐρώπῃ, ἡ καταρῆσις τοῦ συντάγμα- τος, καὶ ἡ ἐν ταύτῃ κατάστασις μοναρχίας ἀνυπεύθυνου.

Ἐπιτραπητῶ ἡμῖν ἵνα εἰπώμεν ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπόπειρα εἶναι κινδυνωδεστέρα, ἀπρακτος καὶ ὀλέθριος. Ἡ ἱστορία διδά- σκει ἡμᾶς ὅτι οἱ ἀπὸ τῆς ναυτιλίας ζῶντες λαοὶ ἠδουκίμωσαν μᾶλλον ἐλευθεροὶ ὄντες ἢ μοναρχοῦμενοι, ὡς διδάσκει ἡ ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, τῆς Κρήνθου, τῆς Φοινίκης, τῆς Καρχηδόνος, τῆς Βενετίας, τῆς Γενούης, τῶν Ἀνσεατικῶν πόλεων, κ. λ. Διότι τὸ νωτικὸν, μὴ δυνάμενον ἵνα ὑπάρχῃ ἄνευ τοῦ αὐτεξουσίου τῶν πράξεων καὶ τῶν συναλλαγῶν, εἶναι φύσει ἀντίπελον τῆς ἀνυπευθίνου ἀρχῆς, τῆς καταστέλλουσης πᾶσαν πρωτολογίαν, καὶ δεσμευούσης πᾶ- σαν πράξιν. Ἡ δὲ Ἑλλάς εἶναι καὶ ἔσται ἔθνος μᾶλλον ναυτικὸν ἢ γεωργικόν· ἔζησε δὲ μέχρι τοῦ νῦν ἀπὸ τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν τραπέζων. Διὸ βλέπομεν τοὺς Ἕλληνας, μάλιστα δὲ τοὺς νησιώτας, ξενοπαθοῦντας

Γ'.

Πολλάκις ἐλέχθη ὅτι τὸ σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, λίαν φιλελεύθερον ὄν, διαιρεῖ

πρὸς τὴν δουλείαν, πολεμοῦντας ἐπὶ το- σαῦτα ἔτη, ὅπως ἀπαλλαγθῶσιν αὐτῆς, τὸν πόλεμον, καθ' ὃν τὰ φορητὰ πλοῖα τῶν νήσων, μεταβληθέντα αἴφνης εἰς στρατιωτικὰ, ἠδουκίμωσαν τὰ μέγιστα· διότι οἱ κατὰ θάλασσαν ἀγῶνες τῶν Ψα- ριανῶν καὶ τῶν Ὑδραίων καὶ τῶν Σπε- ταιωτῶν ὠφέλησαν καὶ ἐδόξασαν τὴν Ἑλ- λάδα πλέον κατὰ γῆν. Διὸ βλέπομεν τὴν Κρήτην μᾶλλον ἢ τὴν Θεσσαλίαν ἐπιχει- ροῦσαν περιοδικῶς ἵν' ἀπαλλαγθῇ τῆς δου- λείας. Ἡ δὲ ἀνυπεύθυνος καὶ αὐτοκράτωρ ἐξουσία, μὴ ἄρχουσα τοῦ ναυτικοῦ, ὑπάρ- χει λόγῳ μόνον, ἀρχουσα δὲ ἡ καταστρέ- ψει αὐτὸ ἢ καταστραφήσεται ὑπ' αὐτοῦ.

Ἄλλὰ καὶ αἱ τράπεζαι, αἵτινες εἶναι ἐν τῷ παρόντι ὁ πρώτος τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς βιομηχανίας μογλὸς, εὐδοκίμοισι μᾶλλον παρὰ τοῖς ἐλευθεροῖς λαοῖς, τί- κονται δὲ ἡ καταστρέφονται ἅμα καθι- στόμεναι ἐν ταῖς μοναρχοκρατούμεναις χώραις· διότι σὺν τῇ ἀσφαλεῖ ἀποβάλλουσι καὶ τὴν δημοσίαν πίστιν, ἐφ' ἣν ἐπιστηρίζον- ται καὶ ἀφ' ἧς ὑπάρχουσιν, ὡς ἀπέδειχθη ἐσχάτως ἐν Ἑλλάδι, ἔθνη τὰ κεφάλαια τῆς τραπέζης σύγκεινται ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν παρακαταθηκῶν καὶ τῶν κατὰ διαθέτην δωρεῶν τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημά- των, οἷς ἡ τράπεζα πληροῖν τὴν πρόσο- δον. Ἐπὶ τῶν Κρητικῶν τὸ ὑπουργεῖον ἐξήτησε παρὰ τῆς ἐκ τῆς συνεργίας αὐτοῦ ἐκλεχθείσης βουλῆς, τῶν ἐσχάτων ἑνεκῆ, ὡς ἔλεγε, κινδύνων τῆς χώρας, καὶ ἐπέ- τυχε ψήφισμα, δι' οὗ ἐδίδετο αὐτῷ τὸ αὐτεξούσιον, ὃ καταχρῶμενον, ἐπέβαλε χεῖρα ἀνόσιον τῇ τραπέζῃ, ἧτις βιαζομένη δὲν ἠδυνήθη νὰ σώσῃ ἄλλως ἑαυτὴν εἰ μὴ ὑπογράψασα τὸ παρὰ τοῦ ὑπουργείου πα- ρανόμως αἰτούμενον δάνειον. Ἐκ τοῦ πα- ραδείγματος τούτου πᾶς τις ἐννοεῖ τί δύ- νηται νὰ πράξῃ ἐν τοιαύτῃ συγκυρίᾳ ἀρχὴ ἀνυπεύθυνος.

Ἄλλως τε δὲ ἡ μοναρχοκρατία δὲν δύνα- ται ἵνα κατασταθῇ ἐν χώρᾳ ὀρεινῇ, ὅποια ἡ Ἑλλάς, ὅπου ὁ Ἕλληνας δύναται, θέλων, ἵνα γένηται ἀσύλληπτος εἰς τὰ ὄρη. Πα- ραδείγμα δὲ τὸ Σουλίου, ἡ Μάνη καὶ τὰ Σφακία, ἅτινα διέμεναν ἐλευθερά ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας.

τοὺς Ἕλληνας, ἀφαιρεῖ αὐτοὺς πάσαν ἀπό- κρινου πρᾶξιν, καὶ ἐμποδίζει πάσαν ἐπίδο- σιν. Ἄλλὰ τίς δὲν προτιμᾷ τὴν διάστασιν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς ἐν τῇ δουλείᾳ ὁμο- νοίας; Ἄλλ' ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις καὶ ὁ τελευταῖος πόλεμος περὶ τῆς Κρήτης ἀπέδει- ξαν τρανότερα τὸ ἐσφαλμένον τῆς γνώμης ταύτης, δεῖξαντες τοὺς Ἕλληνας ὁμηγω- μωνοῦντας καὶ συμπράττοντας πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, τὴν ἀνάκτησιν καὶ πα- γίωσιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Αἱ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθερίας γινόμεναι πολιτικαὶ δια- μάχαι, ὅταν, ὁρμώμεναι ἐξ ἀκράτου φιλο- πατρῶς, γίνωνται ὑπὲρ τῆς διὰ διαφορῶν τρόπων βελτιώσεως τῶν καθεστώτων καὶ τοῦ ἀξιώματος τῆς πατριδος, οἱ δὲ κυβερ- νῶντες μὴ κυλῶνται ἀγενεῶς ἐν τῷ βορ- ροῦ ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμφερόντων βραδύου- γοῦντες, εἶναι ἀσφαλέστατα ἐγγύρια τῆς ἐλευθερίας καὶ μάλιστα τεκμήρια πολιτικῆς ἀκμῆς, ὡς κατακρίνεται ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ἔθνη α ἐν τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλειαι, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένους τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γῶναι· μάστι γὰρ τὸν τε μὴδὲν τούτων μετέγοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ' ἀγρεῖον νομίζουσιν, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔρ- γοις βλάθῃν ἠγοῦμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον, ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ εἶθαι. » Διότι ἡ σιωπὴ δὲν σημαίνει πάντοτε ὅτι οἱ ἀργόμενοι ἀρέσκονται καὶ ἀγαπῶσι τὰ παρόντα, ἀλλὰ τὴν ἀναισθησίαν πρὸς τὰ κακῶς διακείμενα καὶ τὴν ἀβελτηρίαν ἐκείνων, οἵτινες, ἀπαρηθέντες τὸ ἄριστον τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἐλευθερίαν, ἀγνοοῦντες ὅτι καθῆκον καὶ σκοπὸς τῶν ἐξήτησε παρὰ τῆς ἐκ τῆς συνεργίας αὐτοῦ ἐκλεχθείσης βουλῆς, τῶν ἐσχάτων ἑνεκῆ, ὡς ἔλεγε, κινδύνων τῆς χώρας, καὶ ἐπέ- τυχε ψήφισμα, δι' οὗ ἐδίδετο αὐτῷ τὸ αὐτεξούσιον, ὃ καταχρῶμενον, ἐπέβαλε χεῖρα ἀνόσιον τῇ τραπέζῃ, ἧτις βιαζομένη δὲν ἠδυνήθη νὰ σώσῃ ἄλλως ἑαυτὴν εἰ μὴ ὑπογράψασα τὸ παρὰ τοῦ ὑπουργείου πα- ρανόμως αἰτούμενον δάνειον. Ἐκ τοῦ πα- ραδείγματος τούτου πᾶς τις ἐννοεῖ τί δύ- νηται νὰ πράξῃ ἐν τοιαύτῃ συγκυρίᾳ ἀρχὴ ἀνυπεύθυνος.

Δ.

Διαφυλάττωμεν ἄρα ὡς κειμήλιον τι- μαλπρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ σύνταγμα· διότι ἡ Ἑλλάς ἐξαιρεταὶ μεγάλη καὶ εὐ- δοκίμει ἐν τῷ μέσῳ τῶν λαῶν τῆς Ἀνα- τολῆς διὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ταύτης χά- ριν ἐκτίσασα τοσοῦτους ἐν Εὐρώπῃ ἀλλο-

θεῖς φίλους, οἵτινες τότε μόνον ἀπαλλο- τριοῦνται πρὸς αὐτὴν, ὅποτε νομίζουσιν αὐτὴν ὁμοφρονούσαν τῇ Ρωσίᾳ, ἧτις ἐν τῷ παρόντι ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀνυπεύθυνον ἀρχὴν. Ἐὰν δὲ ποτε δολίως συμβουλευό- μενοι θελήσωμεν, ἀποβαλόντες τὴν ἐλευθε- ρίαν, ἵνα καταστήσωμεν παρ' ἡμῖν μο- ναρχίαν, ὁ δυνάστης τῆς Ἑλλάδος, κατα- λειπόμενος παρὰ πάσης τῆς φιλελεύθερου Εὐρώπης, ταχεῶς γενήσεται ὑπήκοος τῆς Ρωσίας, οἱ δὲ Ἕλληνας ἐξομεν τὸν μὲν Κεῦρον αὐτοκράτορα καὶ πατριάρχην, τὴν δὲ Σιθερίαν φυλακὴν, τὴν δὲ Πολωνίαν παρήγορον, ἐπὶ δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν τῆς Ρωσίας μητρόπολιν. Ἰδοὺ ποῦ ἄγοισιν ἡμᾶς οἱ συμβουλευόντες τὴν κα- τάλυσιν τοῦ συντάγματος.

Ε.

Ἄλλὰ τὰ ἔθνη τότε μόνον καθιστῶνται εὐδαίμονα καὶ ἰσχυρά, ὅταν τῶν πολιτῶν ἡ ἀρετὴ ᾖναι ἰσόρροπος πρὸς τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς, ὅταν ὁ νοῦς συνεργῆται μετὰ τῆς ὕλης, ὅταν δηλαδὴ ἡ παιδεία συμπάρα- κολουθῇ τῇ ἐπιούσει τῆς γεωργίας. Διότι ἄλλως ἐλευθερία ἄνευ γεωργίας, ἀντὶ τοῦ φέρειν δύναμιν, ἀπεργάζεται τὴν ἀπόλειαν τῶν ἔθνῶν. Ἡ ἐλευθερία μετὰ τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας ἤχησε τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν πρὸς ἄρκτον Ἀμερικὴν· μόνη δὲ ἐπικρατήσασα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, ὀλίγον ἐπιμελουμένοις τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας, κατέστρεψε τὰς πόλεις καὶ τὰς δημοκρατίας τῆς Ἑλ- λάδος, καὶ εἶναι φθὸς μὴ ἀπολέση καὶ τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα, ἐὰν μὴ, ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ νέων παραδειγμάτων τὰς με- λέτας ποιούμενοι, σπύσωμεν ἵνα ἐπανορ- θώσωμεν τὰ πρὸς τὴν καὶ σκεφθῶμεν βέλτιον περὶ τοῦ μέλλοντος.

ΣΤ'.

Τὰς στάσεις, τὰς ἐριδας καὶ τὰς βρ- διουργίας ἀπεργάζεται οὐχὶ ἡ καλῶς ἐν- νοουμένη ἐλευθερία, ἀλλ' ἡ ἀργία καὶ ἡ πενία. Ἄλλ' ὅταν ἡ Ἑλλάς κατορθώσῃ νὰ καρπώται τὰ αὐτοφυῆ τῆς χώρας ἀγαθὰ ἅμα τῇ εὐφύιᾳ τῶν κατοίκων αὐτῆς, παύ- σεται ἀφ' ἑαυτῆς διχονοοῦσα καὶ στασιάζουσα. Διότι οἱ ἀργοὶ, οἱ παραζῆλαι καὶ οἱ βραδύοργοι, ὧν γέμουσιν οἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος, πορίζομενοι ἀνέτως καὶ δικαίως τὰ πρὸς τὸν βίον ἀναγκαῖα, γενήσονται αὐτοὶ οὗτοι τότε πρώτοι τῆς ἀσφαλείας τοῦ τύπου καὶ τῆς εὐταξίας ὑπερμαχοί· διότι ἐκ τούτων καὶ μόνων δυνήσονται ἵν' ἀπολαύωσι τῶν παρόντων καὶ μελλόντων ἀγαθῶν.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ὑπολείπεται, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, κατὰ τὴν εὐφύιαν τῶν

ἄλλων λαῶν τῆς Εὐρώπης· ἡ δὲ γῆ τῆς Ἑλλάδος, ἣν συνήθως ὀνομάζομεν γῆν σκληρὰν καὶ ταλαίπωρον, δὲν εἶναι χείρων τῆς Εὐρώπης, γεννησῶα πλῆθος αὐτοφυῶν καρπῶν, καὶ γέμουσα παντοίων μετᾶλλων καὶ λίθων, ἀφ' ὧν οὐδὲν ἄλλο ἢ μικρὸν ὠφε- λούμεθα, τὸ μὲν δι' ἀνδράντων καὶ περι- φρόνησιν τῶν ἀπὸ τῆς γεωργίας πόνων, τὸ δὲ τυφλῶτοντες πρὸς αὐτὰ. Ὁ οἶνος ἐπὶ παραδείγματος καὶ τὸ ἔλαιον τῆς Ἑλλά-δος παρασκευάζονται οὕτω κακῶς, ὥστε καθιστῶνται ἄχρηστα τῇ Εὐρώπῃ· τὴν δὲ ζυλείαν, ἧς γέμουσι τὰ δάση, οὐ μόνον δὲν ἐμπορεύμεθα, ἀλλὰ καὶ μετακοιμίζο- μεν ἀδραῖς διαπανάς τὴν πρὸς οἰκοδομίαν καὶ ναυπηγίαν χρησίμην ὑμῖν ζυλείαν ἐκ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Αὐστρίας. Οἱ δὲ γαιάνθρακες καὶ ὁ σίδηρος τῆς Ἑλλάδος, οἱ δύο ζωοπάροχοι μαστοὶ τῆς νεωτέρας βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἀναμένουσι μάτην μέχρι τοῦδε τὴν εὐτυχὴ γενεάν, ἧς χάριν ἐναπετέθησαν εἰς τὴν γῆν. Μέχρι τοῦδε, ἀντὶ τοῦ κατοικίζειν, ἠρημώσαμεν τὴν Ἑλλάδα, περιφρονούντες τὸν ἀγρὸν καὶ συρρέοντες εἰς τὰς πόλεις, ἐν αἷς οἱ νέοι φροντίζουσιν ὅπως μάθωσι τὰς παρ' ἡμῖν ἐλευθερίας λεγομένας τέχνας, ὡς μὴ πορίζουσας τὰ πρὸς τὸν βίον ἀναγκαῖα ἀπὸ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν, καὶ αἵτινες κατέστησαν παρ' ἡμῖν αἱ μάλιστα ἀνε- λεύθεροι καὶ ἄποροι· διότι, παιδεύοντες τὴν ψυχὴν, ἠμελήσαμεν τῆς καρπώσεως τῆς ὕλης, καὶ σπουδάζομεν περὶ τὰς ἐπι- στήμας οὐχὶ ὡς οὐσας χρησιμωτάτας πρὸς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, ἀλλ' ἀπλῶς δι' ἑαυτάς. Διὸ οὐδὲν ἄπορον ἂν ἡ μὲν γῆ ἀμεληθείσα χερσεύεται καὶ μένει ἀνεργαστος, αἱ δὲ πόλεις εἶναι πλήρεις ἰατρῶν ἄνευ ἀσθενῶν, καὶ συνηγόρων ἄνευ δικῶν, καὶ ἀξιωματικῶν ἀργῶν ἀπὸ μικροῦ ἀποζώντων μισθοῦ, καὶ πλῆθος βραδύου- ρῶν μόνον ἐχόντων παρηγορίαν τὴν καθάι- ρεσιν τοῦ ὑπουργεῖου καὶ τὰς ἐπαναστάσεις.

Ζ'.

Φροντίσωμεν ἄρα πρὸ παντὸς ἄλλου ὅπως, ἀντὶ τοῦ ὑποδουλώσαι πάλιν ἡμᾶς αὐτοὺς ἐκουσίως, καὶ ταῦτα οὕτω δεινο- παθήσαντες πρὸς ἀνάκτησιν τῆς πατρῶας ἐλευθερίας, ἀσφαλίσωμεν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰρήνην, ἐπιφέροντες τὴν τοῦ σώ- ματος καὶ τῆς ψυχῆς ἀρμονίαν· μὴ ἡ διά- νοια τῆς Ἑλλάδος, ἐπαυξηθείσα ταχύτερον τοῦ σώματος, καταβάλλῃ τὴν ὕλην, ἡ δὲ Ἑλλάς ἀποθάνῃ, ὡς ἀποθνήσκουσι τὰ προῶως ἐπαυξηθέντα τὸν νοῦν νήπια, ἅτινα, καταστραφείσης τῆς μεταξὺ τῆς ὕλης καὶ τοῦ νοῦς ἰσορροπίας, δὲν δύναν- ται νὰ φθάσωσιν εἰς τελείαν ἡλικίαν.

A. ΜΕΥΜΑΡ.

ΝΕΩΤΑΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

ΤΙ ΕΣΤΙ ΧΛΩΡΑΛΙΟΝ.

Ο ύπνος πωλούμενος εν φιαλίοις. — Πρώτα πειράματα δια του χλωραλίου. — Τι έστι χλωραλίον; — Έργαστήριον χλωραλίου. — Το γεμακινόν και το γαλλικόν χλωραλίον. — Χρήσις αυτού εν τή Ιατρική.

Πολλοί ανέγνωσαν ώραϊόν τινα μύθον του Φινελώνος επιγεγραμμένον « Περιήγησις εις την νήσον των ήδονών. » Έν τή μειγαυμένη ταύτη νήσω οι έμποροι πωλοῦσι προς τοίς άλλοις εις παντοίας τιμας, και κατά την ποιότητα, την όρεξιν και τον ύπνον. Παίς ών, όλίγον φροντίζει τις περι των δύο τούτων έμπορευμάτων. Αλλά βραδυτέρον ποσάκις κατεχόμενος υπό των φροντίδων του βίου, και μη δυνάμενος να κοιμηθῆ, μακρρίζει τους μακρίους κκοίκους τής νήσου του Φινελώνος.

Ευτυχώς χάριν τής επιδόσεως των επιστημών ο μύθος ούτος κατέστη εν μέρει ήδη αλήθεια. Έπειδή εκκαστος δύναται εν τω παρόντι να αγοράσῃ τον ύπνον ευθηνότατα εν φιαλίοις.

Έν αυτοίς εύρίσκουεν το σιρόπιον του χλωραλίου, φάρμακον, όπερ από τριών έτων μεταχειρίζονται πάντες οι ιατροί, και περι ου ο ένδοξος γραμματέυς τής Ακαδημίας των επιστημών τής Γαλλίας, ο Κ. Δουμάς, έλεγεν εσχάτως: « Ούτω δύο συγγενείς ουσίαι, το χλωροφόρμιον και το χλωραλίον, αίτινς ότε ανεκαλύφθησαν έγένοντο άφρητρία έμβριθίων σπουδών προς άπλοῦν όφελος τής άφρητημένης επιστήμης και των χημικών θεωριών, κατέστησαν εν τω παρόντι εκ των πολυτιμοτάτων φαρμάκων, το μὲν χλωροφόρμιον προς την χειρουργίαν, το δὲ χλωραλίον προς την Ιατρικήν. »

Πρώτος ο γνωστός Βιενναῖος Ιατρός Λιεπράιχ εισήγαγεν εις την θεραπευτικὴν το χλωραλίον, ως φάρμακον ύπνωτικόν. Η ανακάλυψις τής ιδιότητος ταύτης του φαρμάκου μεγάλως εξέπληξε τους επιστήμονας και μάλιστα τους Ιατρούς, οτινες ήρξαντο να μεταχειρίζονται αυτό έσωτερικώς ως ύπνωτικόν κατά τας άσθενείας, ως οι χειρουργοί μεταχειρίζονται το χλωροφόρμιον κατά τας έγχειρήσεις. Αλλά, πριν ή δυνθῆωσι να προσδιορίσιν ακρι-

βώς τα φυσιολογικά αυτού αποτελέσματα και την χρήσιν, έδέχθη εν χύμωσι πολλά προπαρασκευαστικά πειράματα, εξ ών έγένετο φανερόν ότι το χλωραλίον, όπως επιτύχη του σκοπού, δέον ίνα ήναι χημικώς καθαρόν. Είς των επιστημοτέρων φαρμακοποιών των Παρισίων, ο Κ. Φολλὲτ, έσπουδάσεν επιμελώς τους εν Γερμανία διαφόρους άτελείς εν χρήσει τρόπους τής σκευασίας του φαρμάκου, και, βελτιώσας αυτούς, κατέσκευασεν ίδιον έργαστήριον εν Βινσέννας. Έκτοτε ή Γαλλία επάυσατο λαμβάνουσα το πολύτιμον τουτο προϊόν εκ Γερμανίας.

Τί έστι χλωραλίον; Έάν διευθύνωμεν ρεύμα χλωρίου ξηρού ανά μέσον ποσού τινος καθαρού οινόπνεύματος, επιτυγχάνομεν δύο χημικών ουσιών, του άλδευδίου και του υδροχλωρικού οξέος, ως υποδεικνύει ή επομένη άναλογία,

Χλ²Υ⁶Ο + Χλ² = Χλ²Υ⁴Ο + 2ΥΧλ. Αλδεύδιον.

Έπειτα, δε, του χλωρίου ενεργούντος επί του οινόπνεύματος, το άλδεύδιον μεταβάλλεται εις χλωραλίον και υδροχλωρικό οξύ.

Χλ²Υ⁴Ο + Χλ⁶ = Χλ²ΥΧλ⁵Ο + 3ΥΧλ. Χλωραλίον.

Έκ τούτου βλέπομεν ότι το χλωραλίον είναι άπλως άλδεύδιον, εν ή τρία άτομα υδρογόνου αντικατεστάθησαν άντι τριών ατόμων χλωρίου, εξ ου έδόθη αυτοί και το όνομα τριχλωροϋχον άλδεύδιον.

Το άνδρον χλωραλίον είναι υγρόν άχρον, έχον όσμην ερεθιστικήν. το δε ένδρον, όπερ διαφέρει του άνύδρου κατά εν άτομον ύδατος, παρίσταται υπό μορφήν κρυστάλλων πλεχγίως ρομβοειδών.

Τα άλλακια και τα άνθρακούχα άλατα μεταβάλλουσι το χλωραλίον εις εν φορμιόν και εις χλωροφόρμιον. Η ιδιότης αυτή του χλωραλίου είναι αξιολογώτατη, διότι εκ ταύτης ορμώμενος ο Λιεπράιχ, έδωρήσατο τή επιστήμη τα πολυτιμώτατον τουτο φάρμακον. Έπειδή το χλωραλίον, εισαχθέν εις τον στόμαχον, απορρόφεται εύκόλως και μεταφέρεται εις το αίμα, ούτινος ή διττανθρακούχος σόδα αποσυνθί-

τει αυτό εις φορμιλτον τής σόδας και εις χλωροφόρμιον, όπερ, κυκλοφορουν εν τω αίματι, και φθάνον εις τον εγκέφαλον, ενεργεί ως ύπνωτικόν και πραιντικόν των πόνων.

Μεταχειρίζονται δε το φάρμακον τουτο οι Ιατροί 1⁰ν ως πραιντικόν και ύπνωτικόν. 2⁰ν προς ελάττωσιν τής σπασμωδικής δυνάμεως του επιμήκους μυελού κατά των τέτανον, την εκλαμψίαν και την επιληψίαν. και 3⁰ν προς καταστολήν τής εκ των καρδιακών και σπληνικών νοσημάτων προερχόμενης διαταρξείως τής κυκλοφορίας (καρδιακά νοσήματα, πλμμοί, δύσπνοια, άσθμα, κ. τ. λ.). Αλλ' όμως δεν δύναται να μεταχειρισθῶσιν αυτό εξωτερικώς, ως το χλωροφόρμιον, ει μη προκειμένων μικρών έγχειρήσεων, διότι οι άσθενείς παλαιούσι και κραυγάζουσι δεινώς επί μακρόν πριν ή αποκοιμηθῶσι. Τουναντίον δε το χλωροφόρμιον ενεργεί μὲν ευθὺς, επιφέρον ταχείαν την ανασθησίαν, άλλ' ή ενεργεία αυτού δεν διαρκεί επί μακρόν, ως ή του χλωραλίου, ή δε κατάχρησις είναι λιαν επικίνδυνος, εάν μη γένηται τή επιβοηθεία τής μορφίνης. Το χλωραλίον χρησιμοποιεί άρα εις ανακούφισιν μακρών πόνων, άτε κατέχον τας πραιντικας του χλωροφορμιού και τας ύπνωτικας του όπιου ιδιότητας. Καταστέλλει δε σφοδράς κεφαλαλγίας, αποκοιμίζει ήσυχως τους μανιώδεις, τους υποχονδριακούς, τους υπό φροντίδων τριχομένους, και ενι λόγφ είναι ωφέλιμον κατά πάσας τας άσθενείας, καθ' ός μεταχειρίζομεθα πρότερον το όπιον, την μορφίνην, ή κάλλιον την ναρσείνην. Ανακουφίζει δε και ένθάρβρυνει τους πάσχοντας τοιαυτοτρόπως, ώστε οι Ιατροί δυσκόλως πείθουσιν αυτούς να παύσωσι καταχρώμενοι αυτό και μετά τον ίασιν.

Δύο ή τρία κοχλιάρια του σιροπιού του χλωραλίου άρκούσι να παύσωσι τας συνήθεις άϋπνίας των βρεφών κατά τους πρώτους μετά την γέννησιν μήνας. Είναι δε τουτο άληθες ευτύχημα δια τας μητέρας, καθόσον ή χρήσις του όπιου και των όπιούχων σκευασιών παρά τοίς νηπίοις είναι ΑΥΣΤΗΡΟΤΑΤΑ άπιγορευμένη εν τή Ιατρική.

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Κατά την εσχάτως γενομένην απαριθμησιν (ήν δεν παραδεχόμεθα ως ακριβεστάτην ένεκα του πλήθους των ήμιβαρβάρων νομαδικών φύλων, άτινα, κατοικούντα κατά τα μεθόρια, μεταβαίνουν και ζωσι νυν μὲν εν Έλλάδι, νυν δὲ εν Τουρκία), το βασίλειον τής Έλλάδος αριθμεί εν τω παρόντι 1 457 894 κατοίκους, εν ή εν έτει 1861 ήρθαι μόνον 1 096 810. Η αύξησις αυτή επήγαγεν εν μέρει εκ τής προατησειως των Ιονίων νήτων, αίτινες κατοικούντα

υπό 232 221 ανθρώπων. Έν ταίς λοιπαίς επαρχίαις του κράτους ο πληθυσμός ηύξησε κατά 128 863 ανθρώπων. Έν ταίς Ιονίοις νήτοις τουναντίον ο πληθυσμός ου μόνον δεν προδίδει ουδεμίαν αύξησιν, αλλά και ήλαττώθη εν Λευκάδι και Ζακύνθφ.

Την αυτήν ελάττωσιν εύρίσκουεν εν πολλαίς νήτοις του ελληνικού αρχιπελάγους, Όδρα, Σαντορίνη, Άνδρφ, Άμοργφ, Μήλο, Κίφ κ. λ., αίτινες απέβαλον εν δέκα έτει το δωδέκατον ή τὸ έκτον των κατοίκων αυτών. Έπειδή δε το κλίμα των νήτων τούτων είναι υγιεινότατον, ανάγκη να ζητήσωμεν την αίτιαν τής μειώσεως ταύτης του πληθυσμού εις την ενεργόν και αδιαιτέτην αποδημίαν των κατοίκων

των νήτων τούτων εις τας μεγάλας έμπορικας πόλεις του αρχιπελάγους. Δι' ουδὲν άπορον αν βλέπομεν την μὲν Σύρον επιδεικνύουσαν αύξησιν 7000 κατοίκων από τής προτελευταίας μέχρι τής τελευταίας δεκαετοις απαριθμήσεως, την δε Νάξον, την μεγίστην και ευφορωτάτην των Κυκλάδων, κατά 3000 περίπου.

Αι μάλλον πολυάνθρωποι επαρχίαι τής Έλλάδος είναι ή Χαχία και ή Ηλις (έχουσαι άμφοτέρα 149 561 κατοίκους) · ή Αττική και ή Βοιωτία (136 804), και ή Αρκαδία (131 740). Η νήσος Εύβοια αριθμεί 82 547 κατοίκους · αι Αθήναι περι 50 000. Αι Πάτραι 26 190 · ή Ερμούπολις 21 960 · ο δὲ Πετραίος 11 047. (Έκ τής Zeitschrift του Βερολίνου.)

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

ΤΩΝ ΘΡΑΙΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Έν τή από τινων ήμερών εν Παρισίοις ανοιχθείτη εκθείσει των ώραϊων τεχνών έφηρμοσμένων εις την βιομηχανίαν διαπρέπει άγγειον μέγιστον, χαλκού, έχον ύψος 1 μ. και 60 εκ., κεκοσμημένον δια λαμπροτάτων εσμαλτωμένων εικόνων και αναγλύφων. Το άγγειον τουτο, έργον του περιφήμου χρυσοχόου και γαλθανοπλαστικού έργατηρίου των Γάλλων ΚΚ. Christoffe, όν εκ των καλλίτων γαλλικών νεωτέρων καλλιτεχνημάτων, τον εκτεθέντων και μάλιστα θυμακθέντων έσχημασιν εν τή παγκοσμίφ εκθείσει τής Βιέννης, κατέστησε πατριανή την υπεροχή τής γαλλικής τέχνης. Είναι δε έργον αξιοθάβοτον ου μόνον δια την ώραϊότητα του σχήματος και την των χρυμάτων άρμονίαν, αλλά και την διαίαιαν και ποιητικάν των κοσμημάτων. Το ών ή ο λαγών του άγγειου τουτου είναι σφρηχάτοιν. Κοσμηται δε υπό δύο χαριεστάτων αναγλύφων ότων και δύο ειχόνων εσμαλτωμένων. Και ή μὲν μία παριτετή την Αφροδίτην αναδυσμένην εκ των κυμάτων. Έλαβε δε ή τεχνίτης την υπόθεσιν εκ τινος ώδῆς του Ανακρέοντος, περιγράφοντος έργον ελληνικόν, εξεικονίζον την θελητήριον ταύτην σκηνήν. Η πρώτη στροφή τής ώδῆς ταύτης είναι γεγραμμένη ελληνικῶς υπό τὸ ωτίον. « Άρα τίς, ανακράσει ό ποιητής, έτόρευσε τον πόντον επί του δίσκου τουτου, εγείρων δια θείας τέχνης τα κύματα επί τα νοτα τής θαλάττης:... »

Άρα τις τόρευσε πόντον; άρα τις μενεΐσα τέχνη ανέγχευε κύμα δίσκου επί νοτα τής θαλάσσης; άρα τις υπερβε λευκής άπαλάν χάραξ Κύπριν νύος ές θεούς άερεθεί; μακάρων φύσις άργάν; ο δὲ νιν έδαξε γυμνά; άσα μη θέμις δ' όρσασθαι μύνα κύματα καλύπτει.

θεύοτα τα κύματα, κατατράποντα εκ των άκρίων τής άπαρμύλλου αυτής καλονής.

Η δὲ δευτέρα εικόνη παριτετή τον Ανακρέοντα άδοντα την Αφροδίτην. Μία των στροφών του ποιητου είναι γεγραμμένη κάτωθεν τής εικόνας.

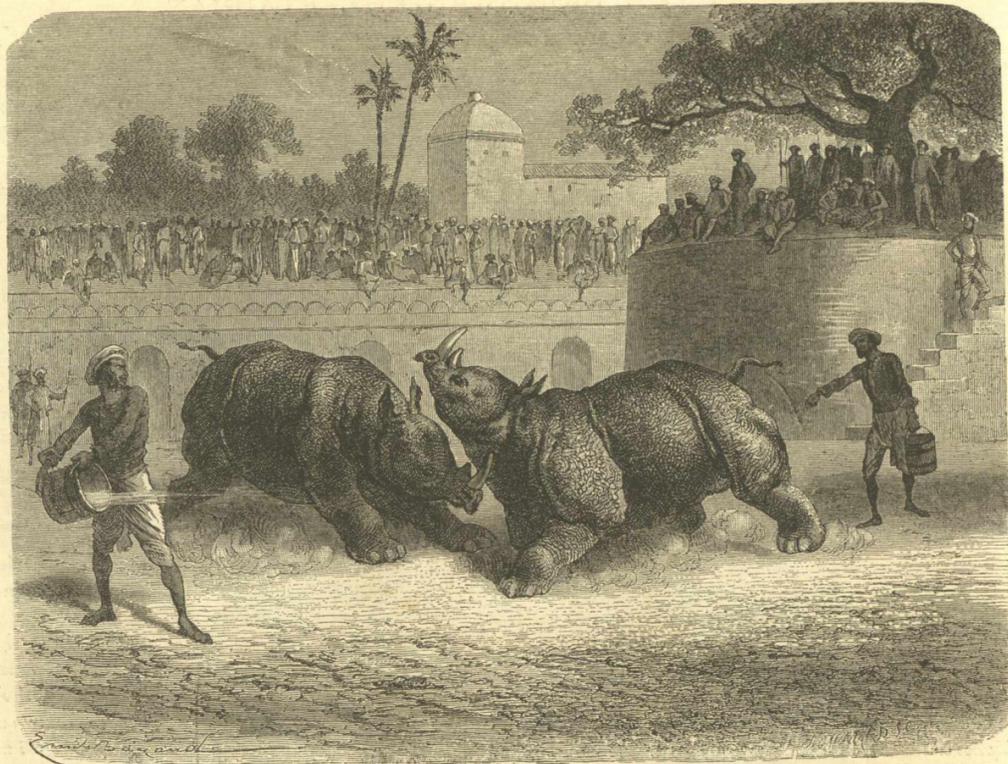
Ότ' εγώ πίο τον όνον, μύρω ευώδει τέγας δέμας, άγκάλιας δε [κούρη] κατέχων, Κύπρον άεί- [δοι...]

Άνακρ. « Είς εκυτόν. » Η δευτέρα αυτή εικόνη δεικνύει ήμιν τον Ανακρέοντα έχοντα δια χειρός τή λύραν, καθήμενον παρὰ νεανίδα έμπνεύουσαν δια των θοπετιών αυτής τα άσματα του ποιητου.

Αίδου αυτά εικόνας, αμίμητοι την χάριν και την έντέλειαν, συνέχονται και δεικνύουσι εις οίαν έντέλειαν έφασεν εν τω έργατηρίφ Christoffe ή σμάλτωσις των μετάλλων. Δια τοιούτων έργων ή Γαλλία διαπρέπει παρ' άπαντι τοίς έθνεσιν, ή δὲ εκθείσει τής Βιέννης, και ή εν Παρισίοις ένεστώσα εκθείσει τή βιομηχανικής εταιρίας κατέδειξαν τρανότατα τοίς φθονερόις Γερμανοίς την άπειρον απόστασιν την χωρίζουσαν τα προϊόντα τής τέχνης αυτών από τής των Γάλλων. Διότι δικαίον είναι ίνα διακρίνωμεν μεταξύ του ανεμάτου και άχαριτος των έργων τής Γερμανίας από των αληθώς λαμπρών προϊόντων τής Γαλλικής ευφύιας και αυτοδημιουργίας · μεταξύ τής αληθούς τέχνης, και τής δουλικής απομιμήσεως των ξένων έργων. Όταν ο Μούμους διήλθε μετά των άγρίων αυτου λεγεώνων επί των έρειπίων τής Κορίνθου, οι πατριόκιοι τής Ρώμης ένόμιζον αυτούς ευτυχείς λαμβάνοντες εξ

Η άλάντος θεά, περιεκυλωμένη υπό μικρών περιύπτωμένων έρωτων, διαπερὰ θριαμκαλίας.

Άνακρ. « Είς δίσκον έχοντα Αφροδίτην. »

ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΡΙΝΟΚΕΡΩΤΩΝ.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ ΒΙΟΥ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Α΄.

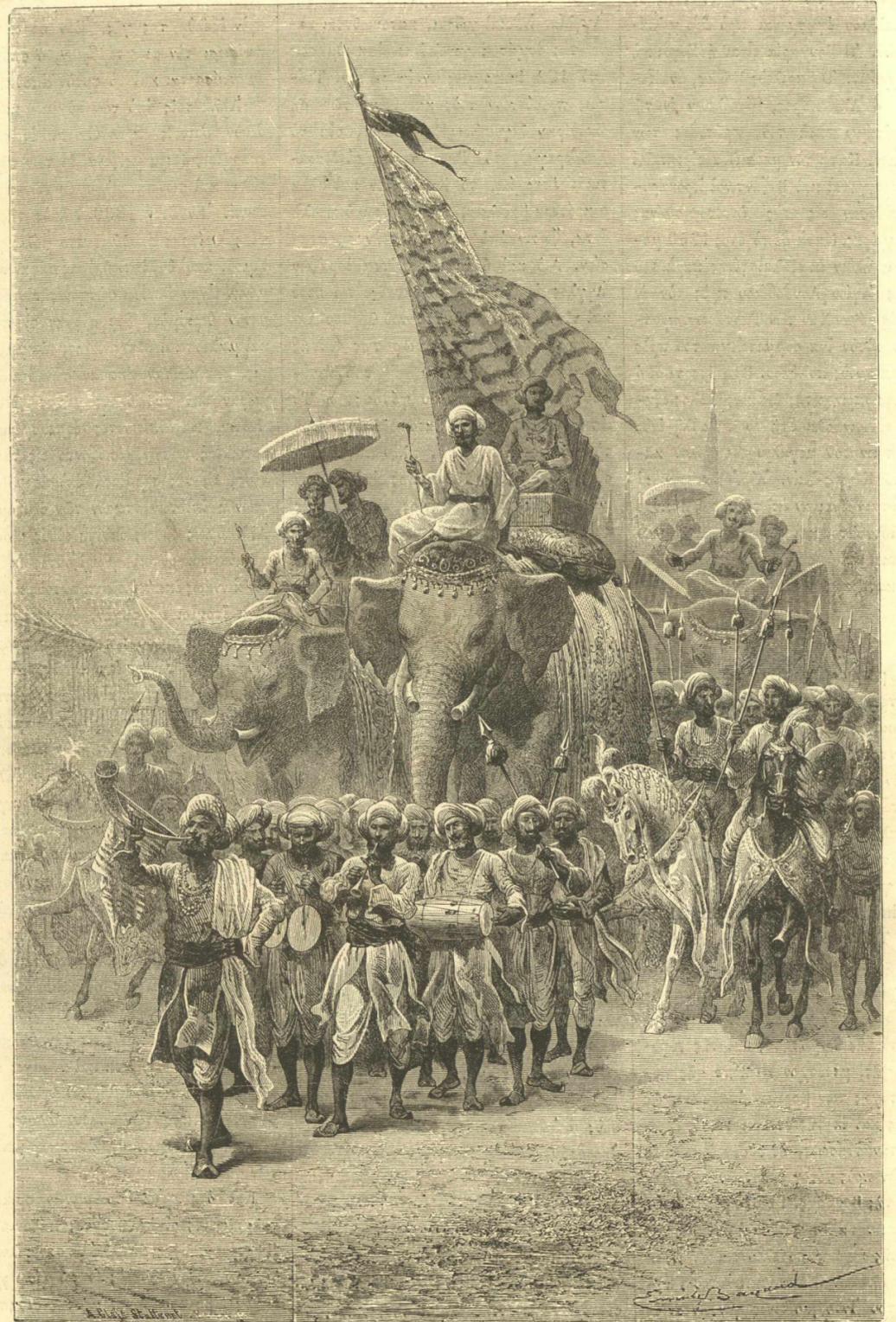
Ἡ Ἀσία εἶναι ὡς μόνον ἡ μεγίστη τῶν ἡπείρων τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ἀλλὰ καὶ ἡ μᾶλλον περὶ ἀπὸ τοῦ ἀξιοσπουδαίου διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῆς σύστασιν, τὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτῆς λαοὺς. Διατεταμένη καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν περιφέρειαν ὑπὸ κλιπῶν βαθέων καὶ μακρῶν χειρωνακῶν, διαρρέουσα ὑπὸ μεγάλων ποταμῶν, ἡ Ἀσία εἶναι ἕκτον συμπληρῆ καὶ μᾶλλον εὐπρόσιτος τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας. Παρέχεται δὲ πλείονα ποικιλίαν τῆς Ἀμερικῆς, ἢς ἅπαντα ἡ γῆ διατέμεται ἀπλῶς κατὰ μῆκος ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης ὁρέων σειρᾶς, καὶ διαρρέεται ὑπὸ τινῶν μεγάλων ποταμῶν. Ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ ἐπιμαρτυροῦσι πάντα τὰ κλίματα, τὰ καύματα τῆς διακεκαυμένης ζώνης καὶ τὰ ψύχη τῶν πολικῶν κλιμάτων. Ἐν αὐτῇ εὐρίσκονται τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς γῆς, ἐρήμους ἀπεράντους καὶ πεδιάδας εὐφοροτάτας. Ἡ Ἀσία ἐκτρέφει τὰ τρία τέταρτα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώντων ἀνθρώπων, καὶ ἐγένετο κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους αἰῶνας, καὶ εἶναι μέχρι τοῦ νῦν θέατρον ἀδιαιρέτου πάλης τῶν δύο ἀντι-

λογοτάτων φυλῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Καὶ ὅμως τὸ κέντρον τῆς Ἀσίας διετέλεσε ἀγνωστον ἐπὶ μακρόν. Οἱ δὲ πατέρες ἡμῶν δὲν ἐγνώρισαν περὶ αὐτοῦ εἰμὴ ὅ, τι ἤκουσαν παρὰ τινῶν τοιμηροτάτων περιηγητῶν, ὧν αἱ διηγήσεις ἦσαν ἴσως ὀλίγον ἀξιόπιστοι. Μίλις δὲ ἀρχαίου τοῦ παρίντος αἰῶνος οἱ Ῥώσοι καὶ οἱ Ἄγγλοι, προχωροῦντες, οἱ μὲν ἀπὸ βορρᾶς, οἱ δὲ ἀπὸ νότου, ἀπεκάλυψαν ἡμῖν τὰ μυστήρια τῆς γῆς, ἧτις ἐγένετο κατὰ τινὰς συγγραφεῖς καὶ τῆς ἀνθρωπίνου γένους, καὶ διέγραψαν ἀκριβῶς τὰ ὅρια τῆς Βουχαρίας, τοῦ Τουρκιστάν καὶ τοῦ Θιβέτ, εἰκὴ καὶ εὐρύτερον ἐν τοῖς γεωγραφικοῖς πίναξιν διαγραφόμενον. Τινὲς δὲ τῶν περὶ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας σοφῶν εὐρωπαϊῶν ἠρύσαντο ἐσχάτως ἐκ τῶν τουρκικῶν, περσικῶν καὶ σινικῶν γρονικῶν πολλὰ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν χωρῶν τούτων, αἵτινες κατὰ τὰ φαινόμενα πέπρακται ἵνα γένωνται βορὰ τῆς Ἀγγλικῆς ἢ τῆς Ῥωσικῆς ἐν Ἀσίᾳ ἀρχῆς.

Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀσίας ἐξάρεται τὸ ἀπέραντον Θιβητικὸν λεγόμενον ὄρηπῆδιον, ἐξ οὗ διανίστανται τρεῖς ἀλύσεις ὑψηλῶν ὁρέων, τὸ Κούεν-Λουν, τὸ Καράκωρον καὶ τὰ Ἰμαλίκια. Πρὸς βορρᾶν καὶ δυσμὰς τὰ ὄρη ταῦτα διατείνονται ἀποτελοῦντα τὸ Χινδου-Κούσγ (τὸν ἰνδικὸν Καύκασον τῶν Ἑλλήνων), οὕτως αἱ διακλαδόμεναι ἐκτείνονται μέχρι τοῦ Ἀφγανιστάν, — τὸ Βούλκορ-Τάχ (ὃν οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον Ἰμακον), — καὶ τέλος τὸ Τιάν-

Σάν, ἢ τὰ Θυράνια ὄρη τῶν Σινῶν. Τὰ Ἰμαλίκια καὶ τὸ Κούεν-Λουν ἔχουσι ὕψος 8,500 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καὶ εἶναι τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς γῆς. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Θιβητικοῦ ὄρηπῆδου εἶναι μεγαλητέρα τῆς Γαλλίας. Λάσσα δὲ, ἡ πρωτεύουσα πόλις τῆς παραδόξου ταύτης χώρας, καίται ὑψηλότερον τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν Πυρηναιῶν ἢ δὲ Γαστῶν, ἑτέρα ἀξιολογος τοῦ Θιβέτ πόλις, καίται ἐπὶ τοῦ ὕψους τοῦ Λευκοῦ ὄρους τῆς Ἑλβετίας. Οὐδαμῶς ἀλλοθῶς τῆς γῆς βλέπομεν τοιοῦτους καὶ τοσοῦτους ἱπερυψηλῶν καὶ γιγαντιαίων ὁρέων ὄγκους, μηδ' αὐτῶν τῶν ὄρηπῆδων τοῦ Μεξικῶ, τῶν ὑπὸ τὸν ἰσχυρῶν ἀμερικανικῶν Ἄνδεων καὶ τῶν Ἑλβετικῶν ἄλπεων ἐξηρημένων.

Ἄλλ' ὅμως αἱ γῆραι αὗται, εἰ καὶ εὐκραέσταται καὶ ὑγρέσταται, εἶναι λίαν ὀλιγάνθρωποι, διότι ὁ ἀνθρώπος προτιμᾷ μᾶλλον τὰς εὐφοροῦς πεδιάδας τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κίνας τῶν ψυχρῶν καὶ ἀγίων τούτων ὄρηπῆδων. Διὸ καὶ ἐπὶ ἐπιφανείᾳ ἴσως τῆς Εὐρώπης μάλιστα εὐρίσκονται 15 ἑκατομμύρια κατοικοῦν, ἐν ᾧ ἐν ταῖς παρακειμέναις συναρμειῶσι τοῦ Ἰγγου καὶ τοῦ Γιάγγ-Τσε οἱ ἀνθρώποι συνωστίζονται μυριάκιον δίκην. Ἐξηρημένον δὲ μελανογρόων τινῶν φυλῶν, καὶ τινῶν γιγανθῶν Ἀρβῶν, αἵτινες παρεσιέρισιν μεταξὺ τῶν αὐτογῶνων κατὰ τὰς μουσουλμανικὰς εἰς τὴν βορείαν Ἀσίαν εἰσβολὰς, οἱ κάτοικοι τῆς κεντρικῆς Ἀσίας κατὰγονται ἐκ δύο διαφόρων φυλῶν, τῆς ἀραβικῆς καὶ ταρταρικῆς. Ἡ πρώτη, ὁρμήσασα ἀπὸ τῶν

ΙΝΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΡΟΕΚΥΝΗΤΗΣ.

ὑψηλῶν ὄρηπῆδων, ἐξ ὧν προέρχεται ὁ Ὄξας καὶ ὁ Γαζάρτης, κατόκει εἰς τὴν Ἰνδικὴν, τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὴν Περσίαν, καὶ ὑπερβάσασα τὰ Θυράλια ὄρη, ἀπεκατεστάθη εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἡ δὲ ἑτέρα δισπάρη κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἀσίαν κατεστάθη ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐν τῷ Τουρκιστάν καὶ τῇ Βουχαρία, ὀνομασθεῖσα Μογγολικὴ, Τουρκομανικὴ καὶ Μαντσουτικὴ.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν τούτων εἶναι βουδισταὶ ἢ μωμεθανοί. Ὁ μωμεθανισμὸς, θρησκεία πολέμων καὶ κατακτήσεων, ἐξετάθη καὶ ἐπεβλήθη ποτὲ πανταχοῦ τῆς Ἀσίας, ἡ δὲ Βουχάρα κατεστάθη, ὡς ἡ Μίκα, πόλις ἱερὰ, ἐν ἣ ἱδρύται τὸ ἱερὸν τῶν πιστῶν τῆς ἐσχάτης ἀνατολῆς. Ἄλλ' ὁ βουδισμὸς εἶναι μᾶλλον διαδεδομένος ἐν αὐταῖς, διότι εἶναι θρησκεία εὐκολοῦ καὶ ἀνεκτικῆς. Ὁ δὲ βραχμανισμὸς, ὅστις πε-

ριώθη ἤδη ἐν τῷ Ἰνδουστάν, φαίνεται πάντως παρακμάσας ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ, τῆς ἀμειλίχτου ἕνεκα φυλετικῆς αὐτοῦ φύσεως, ἧτις συνεβάλετο μὲν τὸ παλαιὸν εἰς τὴν ἐπίδοσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ κατέστη ἐν τῷ παρόντι ἐμπόδιον πρὸς πᾶσαν κοινωνικὴν πρόοδον.

Εἰ δὲ καὶ αἱ γῆραι τῆς κεντρικῆς Ἀσίας διετέλεσαν ἤμισα γνωσταὶ μέχρι σήμερον, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν

εργώθησαν τὸ πρῶτον ἐσχάτως. Ἰσως μὲ ἦσαν κἀλλιον ἐγνωμένοι πρὸ ἑὸ χιλιᾶδων ἐτῶν. Ἡ Βουχαρία εἶναι ἡ Σογδιανὴ τῶν ἀρχαίων. Ὁ βασιλεὺς Πῶρος, ὃν ἐξεθρόνισεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐθαύραθεν ἐν τῷ Πενταποτάμῳ παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν Ἰμαλαίων. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα εὐρωπαϊκοὶ τινες περιηγηταὶ καὶ Βυζαντινοὶ ἱεροκέρυκες εἰσέδυσαν εἰς τὰς ἐκτετοπισμένας ταύτας χώρας. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1250 μοναχὸς τις ἦλθεν ἐκ Παλαιστίνης παρὰ τοῦ βασιλέως Ἁγίου Λουδοβίκου πρὸς τὸν ἐν Μογγολίᾳ μέγαν Χάν τῶν Ταρτάρων, προσκαλέσων αὐτὸν ἵνα συμμετάσχη τοῦ πρὸς τοὺς Σαρακηνούς πολέμου. Βραδύτερον δὲ ὁ περιήγητος περιηγητὴς Μάρκος Πῶλος ἐξήρτη ἐπὶ αἰκῶν ὅλα ἔτη ἐν τῇ αὐτῇ ἐνὸς τῶν ἐργῶν τοῦ μεγάλου Μογγόλου κατακτητοῦ Κέρκις-Χάν. Ἄλλ' ὕστερον αἱ χώραι αὗται διέμεναν ἐπὶ τέσσαρας ἢ πέντε ἰῶνας ἀδιάβατοι καὶ μυθώδεις, μέχρις οὗ οἱ ἀγγλικοὶ καὶ ρωσικοὶ στρατοὶ περιέζωσαν καὶ κατακαρμάτισαν αὐτάς.

B.

Πρὸς μεσημβρίαν τῶν χωρῶν τούτων τῆς κεντρικῆς Ἀσίας, ἐξελίσσονται μέχρι τοῦ Ἰνδικῦ Ἰνδικῶν αἱ ἀγγλικά καὶ Ἰνδία. Ἀφορίζονται δὲ αὗται ἀκριβέστατα πρὸς νότον μὲν ὑπὸ τοῦ Ὀκεανοῦ, πρὸς βορρᾶν δὲ ὑπὸ τῶν ἀειποτε χιονοβλήτων κορυφῶν τῶν Ἰμαλαίων ὄρων. Τὸ ἔνδον τῆς χώρας δὲν παρέχεται οὐδὲν φυσικὸν ὄριον. Ἐξ οὗ γίνεται φανερὸν διὰ τί οἱ κατὰ καιροὺς ἐπιδραμόντες αὐτὴν Ἄραρες, Μωαμεθανοὶ, Τάρταροι καὶ Ἄγγλοι ἐξηπλώθησαν ἀνεμποδίστως μέχρι τῆς θαλάσσης. Καὶ τὰ μὲν πρὸς νότον τῆς χερσονήσου, κατοικοῦμενα ὑπὸ λαῶν γαύρων καὶ ἐκδημημένων ὑπὸ τῆς θερμότητος καὶ τῆς εὐφορίας τῆς γῆς, μετέσχον ἀείποτε τῆς πολιτικῆς τύχης τῶν βορείων ἐπαρχιῶν, ὡς ἀπεδείχθη καὶ ἐκ τῆς ἐν ἔτει 1857 ἐκρηγείσης ἐπαναστάσεως, ἣτις δὲν ἐξηπλώθη μέχρι τῶν πρὸς νότον ἐπαρχιῶν τοῦ Μαδράς καὶ τῆς Βομβάης. Τὰ δὲ πρὸς βορρᾶν, ἐν οἷς ἐγκριεῖται ἀληθῶς πᾶσα ἡ δύναμις τῆς βρετανικῆς ἀρχῆς, ἀποτελοῦνται ἀπλῶς ἐκ τῶν δύο κοιλάδων ἢ συναγκιῶν τοῦ Γάγγου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ, αἵτινες γεννῶνται ἐκ τῆς τηκεδόνος τῶν πάγων τῶν Ἰμαλαίων ὄρεων. Ἐν αὐτοῖς εἶναι αἱ ἀξιολογώταται τῆς Ἰνδικῆς πόλεις, ἡ Καλκούττα, ἡ πρωτεύουσα τῶν ἀγγλικῶν κτήσεις, ἡ Βεναρῆς, ἡ ἀρχαία βασιλεύουσα πόλις τῶν Δελι, ἡ ἀρχαία βασιλεύουσα πόλις τῶν Μογγόλων αυτοκρατορῶν. Ἐκτὸς δὲ τῆς ζώνης ταύτης μόνον τὸ ἐμπόριον πλουτίζει τὰς μεγάλας πόλεις, οἷον τὴν Βιμβάν, ἣς τινος ὁ ἀξιόλογος λιμὴν ἐδράζει μονάρχης ἀλλόνητος ἐν τῷ Ἰνδικῷ Ὀκεανῷ.

Αἱ Ἰνδία, ἡ τούλιχιστον αἰ ὑπὸ τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδικῶν χωρῶν, κατοικοῦνται κατὰ τὰς ἐσχάτως γενομένας ἀπαριθμήσεις ὑπὸ 192 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων. Τούτοις προσθετόν τοὺς κατοίκους τῶν δὴ ἐλευθέρων λεγομένων βασιλείων, οἷα τὸ Χαυδεραγὰδ, τὸ Ρατζπούταν, αἱ Μαραθῆτικαὶ ἐπαρχίαι, τὸ Κασεμίριον καὶ ἄλλα μικρότερα βασιλεία, ἄτινα, φέρου ὑποτελεῖ ὄντα, ζῶσιν ὑπὸ τῆν ἀγγλικὴν προστασίαν. Διὸ καὶ ὁ ἐν Καλκούττα ἐδράζων Ἄγγλος ἀντιβασιλεὺς δύναται εἶπερ ποτὲ καὶ νῦν ἵνα ἐπαναλέγη τὸ τοῦ λόρδου Ἀλάουση « Ὁ αυτοκράτωρ τῆς Κίνας καὶ ἐγὼ βασιλεύομεν τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. » Τὸ ἄπειρον τοῦτο πλῆθος κατοικεῖ χώραν ἴσην τὸ μέγεθος τῇ Εὐρώπῃ, πλὴν τῆς Ρωσίας. Ὁ λαὸς, συνειθισμένος ἀπὸ αἰῶνων ἵνα δουλεύη, εἶναι πειθήνιος, δουλοπρεπὴς καὶ μᾶλλον διαθειμένος ἵνα ὑπακούῃ τοῖς προσταγμάσι τῶν ξένων ἢ τοῖς τῶν ἰθαγενῶν δισποτῶν. Ὁ μισθὸς τοῦ ἐργάτου ἢ τοῦ ὑπηρέτου εἶναι εὐτελέστατος· διότι ὁ Ἰνδὸς, ἔχων ὀλίγας ἀνάγκας, διατελεῖ ἀείποτε γυμνὸς καὶ δραχμῆς ὀρυζῆς ἀρκεῖ εἰς διατροφὴν αὐτοῦ. Ἐκάστη ἀγγλικὴ οἰογένεια ὑπηρετεῖται ὑπὸ δέκα τούλιχιστον Ἰνδῶν, λαμβανόντων ἀντὶ παντός μισθοῦ πέντε περίπου δραχμῶν κατὰ μῆνα. Ὅταν αἱ Ἰνδία καταστρωθῶσιν ὑπὸ σιδηροδρόμων, τὸ ἄπειρον τοῦτο τῶν ἀνθρώπων πλῆθος, ἐργαζόμενον, μέλλει νὰ ἐπιφέρῃ βεβαίως παντελεῖ οἰκονομικὴν ἀναστάτωση ἐν Εὐρώπῃ.

Γ.

Ἐν χώρᾳ, ἣς πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι εἶναι γεωργοὶ, ἡ συγκρομὴ τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι τὸ σπουδαιότατον συμβᾶν τοῦ ἔτους. Καὶ ἂν μὲν αὕτη ἐπέλθῃ ἄφθονος, ὀλίγων ὀφελεῖ τοὺς Ἰνδοὺς δι' ἀπορίαν ὀδῶν ἀμαζωτῶν καὶ σιδηροδρόμων πρὸς ἐξαγωγὴν τῶν πλεοναζόντων καρπῶν. Ἄν δὲ ἐπέλθῃ σιτοδεία περιέρχονται ἀφινδύως εἰς μεγίστην ἀμνηχανίαν, ὅμοια πάσχοντες πρὸς πλήρωμα πλοίου λιμοκτονούντος ε. μέσῳ τοῦ Ὀκεανοῦ. Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1770 ἐπελθοῦσαν σιτοδείαν ἀπέθανον ἐκ λιμοῦ τὸ τρίτον τῶν κατοίκων τῆς Βεναρῆς, καὶ δέκα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐν Βεγγάλῃ ὑποστάντων μυρία θανά. Καὶ τὸ παράδοξον ὅτι αἱ σιτοδαίαι αὗται, αἵτινες ἀναφάνονται δις ἢ τρίς καθ' ἕκαστον αἰῶνα, γεννῶνται ἐκ πάντως φροῦδων μετεωρολογικῶν αἰτιῶν. Ἐπειδὴ αἱ κατὰ τὸν ἰούλιον ἐπισκίπτουσαι ἐν Βεγγάλῃ βροχαὶ φθάνουσι εἰς ὕψος δύο μέτρων, μεταβάλλουσαι κατὰ τὸν ἰούλιον εἰς τέλματα τὰς ἀπερᾶντους ὀρυζώνας, οἷτινες ἐσπάρθησαν κατὰ τὸν μᾶζον. Καὶ ἂν μὲν αἱ βροχαὶ ἐπισκί-

ψωσι προῶρος τὸ νεκρὸν γυτὸν πνίγεται πρὶν ἐξέλθῃ τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ αἱ βροχαὶ παύσωσι τὸν σε πτέμβριον, ὁ σπῆρος δὲν ἀναπτύσσεται καὶ τὸ γυτὸν ἀποθνήσκει. Ἀλλὰ τοῖς ἀπὸ τῶν αὐγμῶν καὶ σιτοδείων δεινοῖς προστίθενται ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις ἕτερα μείζονα ἐκ τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν κατακλυσμῶν τῶν ποταμῶν θανά. Ἐν ἔτει 1866 ὁ λαὸς τῆς ἐπαρχίας Ὀρίσσης ἀππλάττετο μόλις φοβεροῦ λιμοῦ, καθ' ὃν, ἐξανάλωσας πᾶσαν τροφήν, μόνον εἶχεν ἐλπίδα σωτηρίας τὸν ἐπερχόμενον θερισμὸν, ὅτε αἶφνης οἱ ποταμοὶ καὶ μάλιστα ὁ Μαχανάθης, πλημμυρίσαντες, κατέκλυσαν ἅπασαν τὴν ἐπίκλυστον χώραν ἐπὶ δύο ὅλους μῆνας. Μυριάδες Ἰνδῶν, καταλείποντες ἐσπευσμένως τὰς κατοικίας αὐτῶν, ἐσώζοντο εἰς τὰς λέμβους, εἰς τὰς σχεδιάς, ἐπὶ κορυμῶν δένδρων ἢ ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν ὀρυζομύλων. Ἄλλ' ὅμως οὐδεὶς ἐπνίγη εὐθὺς· διότι οἱ ταλαίπωροι οὗτοι, γινώσκοντες ἐκ πείρας τὸν ἀενάως ἐπαπειλοῦντα αὐτοὺς κίνδυνον, εἶναι ἔτοιμοι εἰς φυγὴν, ἔχοντες πάντοτε μίαν ἢ δύο λέμβους ἢ σχεδιάς προσδεμένας παρὰ τὴν οἰκίαν αὐτῶν, αἱ δὲ ἐξ ἰνδοκαλάμων στέγασι εἶναι οὕτω κατεσκευασμένοι, ὥστε δύναται νὰ χρησιμοποιῶσιν ἢ καταφύγουν. « Ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν βάνυανς ἢ τῶν ἰνδικῶν συκῶν ἐβλεπον, λέγει αὐτόπτης τις Ἄγγλος περιηγητὴς, σωρὸς σταφυλῶν δίκην ἐπιπρεμαμένον ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν. (καὶ σὺν αὐτοῖς πλῆθος ὄφρων, μυρμηκῶν, σαύρων καὶ παντοδαπῶν ἄλλων ζῶων, ἄτινα, φεύγοντα τὸν κατακλυσμὸν, συνηροῦζοντο ἐπὶ τῶν λεπτοτέρων κλάδων), καὶ διέμενον μετέωροι, μέχρις οὗ, ἀποθνήσκοντες ὑπὸ τῆς πείνης, ἐπιπτον εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ παρέσυρεν αὐτοὺς εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ ἴπποι, τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἰγῆς ἀνηρπάζοντο ὑπὸ τῶν χειμάρρων ἀγέληδων, τὰ δὲ πτόματα αὐτῶν ἐπλεον ἀναμῖξ μετὰ τῶν νεκρῶν ἀνθρώπων, κατατρογόμενα ὑπὸ τῶν γυτῶν. »

Καὶ ὅτε μετὰ δύο μηνῶν φρικώδεις ταλαιπωρίας οἱ ἐπιζήσαντες κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀππλάχθησαν τέλος τῶν ὕδατων, εἶδον ἐαυτοὺς ἐν τῷ μέσῳ χώρας ἐρήμου, βορβορώδους, μεστῆς σσηπότην ὀρυζῶν, ἀξίας ἑκάτον περίπου ἑκατομμυρίων, ὅπερ ἐπῆνεγκε νέον λιμὸν, ἐξ οὗ ἀπέθανε τὸ τέταρτον τῶν ἐπιζήσαντων κατοίκων, περὶ 750,000 τὸν ἀριθμὸν.

Δ.

Ἄλλ' ὡς εἰμὴ ἐπέρχουν τσαῦτα θεινὰ, ὁ ἰνδικὸς λαὸς ὑφίσταται τὰ πάνδηνα ἐκ τῆς δαισιδαίμονικῆς αὐτοῦ. Πανταχοῦ τῆς Ἰνδικῆς ὑπάρχουσι πλῆθος ναῶν περιήμων, εἰς οὓς συρρέει ἅπαξ τοῦ ἑαυτοῦ πλῆθος ἄπειρον προσκυνητῶν πανταχοῦθεν

τῆς χώρας. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ὀρίσσης, ἣτις ἐνομιζέτο ἀνέκθεον ὡς ἡ ἀρχαία γῆ τῶν Ἰνδῶν, εἶναι ἡ πόλις Πούρη, ἡ ἀγαπήτη τῷ Βιανού, ἐν ἣ ὁ περίηστος ναὸς τοῦ Γιαγανῆθ, θεοῦ τῆς ἰσότητος. Ὁ ναὸς οὗτος κατεσκευάσθη ἀπὸ τοῦ 1174-1198 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀσασμ Βιμ Δέου, ὅστις, φρονεύσας ποτὲ βραχυμᾶνα, ἠθέλησεν ἵνα ἐξιλώσῃ τὸν θεόν, καὶ κατέστη μετ' οὐ πολὺ διαδόχτος, ἐφελκόμενος κατ' ἔτος πλῆθος προσκυνητῶν, ἄφ' ὧν οἱ ἱερεῖς πορίζονται διὰ παντοίων ἐκδιουρηγῶν περὶ τὰ δύο ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος, πρὸς διατροφήν 20,000 κληρῶν βραχυμᾶνων τῶν ὑπερετούντων τῷ Γιαγανῆθ. Τὰ 9/10 τῶν προσκυνητῶν εἶναι γυναῖκες, τὰ δὲ 95 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν πεζοί. Τινὲς εἶναι γυμνοὶ καὶ κεκονιορωμένοι, ἔχοντες τὰς μὲν κόμας κιστρίνας, φέροντες δὲ κρίκον περὶ τὸν λαίμω καὶ βακτηρίαν. Τῆδε κάκεισε βλέπει τις κεκλεισμένας ἀμύξας, ἐλκομένας βορβόρας ὑπὸ τῶν βαρέων καὶ μεγάλων ἰνδικῶν ταύρων. Ἐν αὐταῖς εἶναι κατακλιθεῖσαι αἱ μωαμεθαναὶ γυναῖκες τῶν βορείων ἐπαρχιῶν, ἐν ᾧ αἱ Βεγγαλίαις βαίνουσι ἀσκεπτεῖς καὶ περιεργαί, ἐνδεδυμένα ποικίλας ποικιλοχρῶσους ἐσθῆτας. Περαιτέρω δὲ βλέπει τις τὴν μεγαλοπρεπῆ συνοδίαν βασιλέως ἢ βασιλίσσης, κατεργόμενον ἀπὸ τινος προσβορέου ἐπαρχίας, συγκειμένην ἐξ ἐλεφάντων, καμήλων, ἵππων, στρατιωτῶν καὶ σηματοφόρων, καὶ τῆς φορητῆς ἀμάξης, ἐν ἣ φέρεται ἐξηπλωμένος νοθρῶς, ἢ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἐλεφάντος, ἐφ' οὗ ὀδοπορεῖ ὁ βασιλεὺς. Τὸ ἄπειρον τοῦτο πλῆθος, ὅπερ βαδίζει ἀπὸ πολλῶν ἐβδομάδων διὰ δρόμων πεπυρακτωμένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου, διερχόμενον διὰ ποταμῶν ἀγεφυρωτῶν, διὰ ζογγλῶν καὶ τελεμάτων, συναθροίζεται ὡς ἀληθὴς στρατὸς ὑπὸ τῶν 3000 ἀποστόλων τοῦ ναοῦ, οἷτινες, διαπορευόμενοι ἀενάως τὴν Ἰνδικὴν, κηρύττουσι τὴν δύναμιν τοῦ ἐπιχωρίου αὐτῶν θεοῦ, καὶ προσκαλοῦσι μικροὺς καὶ μεγάλους εἰς τὴν μεγάλην ἐπέτειον πανήγυριν τῆς ἱερᾶς Πούρης.

Ε.

Καὶ κατὰ μὲν τὰς πρώτας ἡμέρας οἱ προσκυνηταὶ βαίνουσι εὐθύμως συναντῶμενοι ἐν παντοίαις γραφικαῖς στολαῖς. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἐκλείπτουσι, αἱ δὲ γυναῖκες πίπτουσι ἐκλεμμένα ὑπὸ τοῦ καμᾶτου καὶ τοῦ καύματος, ἢ βαίνουσι ἐπιπόνηος, στενάζουσαι καὶ κλονούμεναι, ἐν ᾧ οἱ ὀδηγοὶ παροτρύνουσι αὐτάς ἐπὶ τὸ χαρρῆν, ὑποσχόμενοι ταχεῖαν τὴν ἀφίξιν. Πολλοὶ ἀποθνήσκουσιν ἢ ὀδῶν, ἄλλοι δὲ φθάνουσι εἰς τὸ τέμα καταβεβλημένοι, πεπρωμένοι καὶ τοὺς πόδας καθημαγμένοι καὶ περιδεμένοι. Ἀλλὰ πρὸς τὴν θέαν τῆς ἱερᾶς

πόλεως οἱ προσκυνηταὶ, λησιμονοῦντες αἶφνης τὰ πάντα, ρίπτουσι ἑαυτοὺς ἀλαλάζοντες καὶ χαίροντες εἰς τὰ ἱερὰ ὕδατα τῆς παρὰ τὸν ναὸν λίμνης. Αἱ ἀσθένειαι καὶ ὁ θάνατος ἐφθεῖραν ἤδη τὸ ἐν τέταρτον αὐτῶν, ἐπαπειλοῦσι δὲ τὸ ἀπὸ τοῦδε αὐτοὺς δεινότερον. Διότι καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἐν Πούρῃ διαμονὴν τρέφονται ἀπλῶς ἐξ ὀρυζῆς σσηπτικής, καὶ στεγάζονται φύρδην μίγδην ἐν οἰκίσκου χαμηλοῖς καὶ καθύρησι ἐξ ἰλύος κατεσκευασμένοις, ἐν οἷς κατὰ θερμοκρασίαν 40 μέχρι 50 βαθμῶν γεννῶνται μύξματα, περὶ ὧν οὐδεμίαν ἔχομεν ἐν Εὐρώπῃ ἰδέαν. Διότι τὰ ἄθλια ταῦτα στεγάζονται, μὴ ἔχοντα παραθύρα, στεροῦνται ἀέρος καὶ φωτὸς, οἱ δὲ προσκυνηταὶ κοιμῶνται γαμμά, βρῶντες ὡς σκώληκες. Ἡ ἀκαθαρσία τῶν σκινωμάτων τούτων καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς συμβαίνοντα εἶναι φρικώδη καὶ ἄπιστα. Διὸ οὐδὲν ἄπορον ἔτι καθισθῶνται εὐθὺς ἐστία φοβερὰ πολλῶν ἀσθενειῶν καὶ μάλιστα τῆς χολέρας, ἣτις γεννᾶται καὶ ἐπικρατεῖ ἐνδημικῶς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐν τῇ παραδόξῳ ταύτῃ ἱερᾷ πόλει. Καὶ εἰς ἐπίμετρον ἀθλιότητος ἡ εὐρητὴ τοῦ ἔργματος, ἡ μεγίστη τοῦ ἔτους, πανηγυρίζεται ἀρχομένων τῶν βροχῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην αἱ ὀδοὶ μεταβάλλονται ἐν ὀλίγαις ὥραις εἰς χειμάρρους ἢ ἐλη, ἐφ' ὧν ἐπιπλεύουσιν αἱ παντοῖαι ἀκαθαρσίαι τῆς πόλεως, καὶ παντοῖων ζῶων καὶ ἀνθρώπων πτόματα. Τότε οἱ ταλαίπωροι προσκυνηταὶ ἀναγκάζονται νὰ κλειθῶνται ἐν τοῖς οἰκίσκου, ἐν οἷς μάλιστα ἡ χολέρα, ἐν οἷς ζῶντες, ἀσθενεῖς καὶ νεκροὶ συναθροίζονται φύρδην μίγδην ἐπὶ ἐδάφους βορβορώδους, καὶ ὑπὸ στέγην φύλλων, φλεγόμενην ὑπὸ τοῦ ἀμειλίχτου ἡλίου. Αἱ περιγραφαὶ τῶν περιηγητῶν, ὅσοι εἶδον τὰς ὁδοὺς τῆς ἱερᾶς Πούρης κατὰ τὰς πλημμύρας ταύτας ἐμποιοῦσι φρίκην. Οἱ περὶ τὴν πόλιν ἀγροὶ κλύπτονται ὑπὸ τῶν πτωμάτων τῶν προσκυνητῶν, κατατρογόμενον ὑπὸ γυτῶν, ἢ ὑπὸ πειναλῶν ἀγρίων κυνῶν. Ἐν δὲ ταῖς ὀδοῖς χιλιάδες γυμῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν ἀφραπάζονται ὑπὸ τῶν χειμάρρων.

ΣΤ.

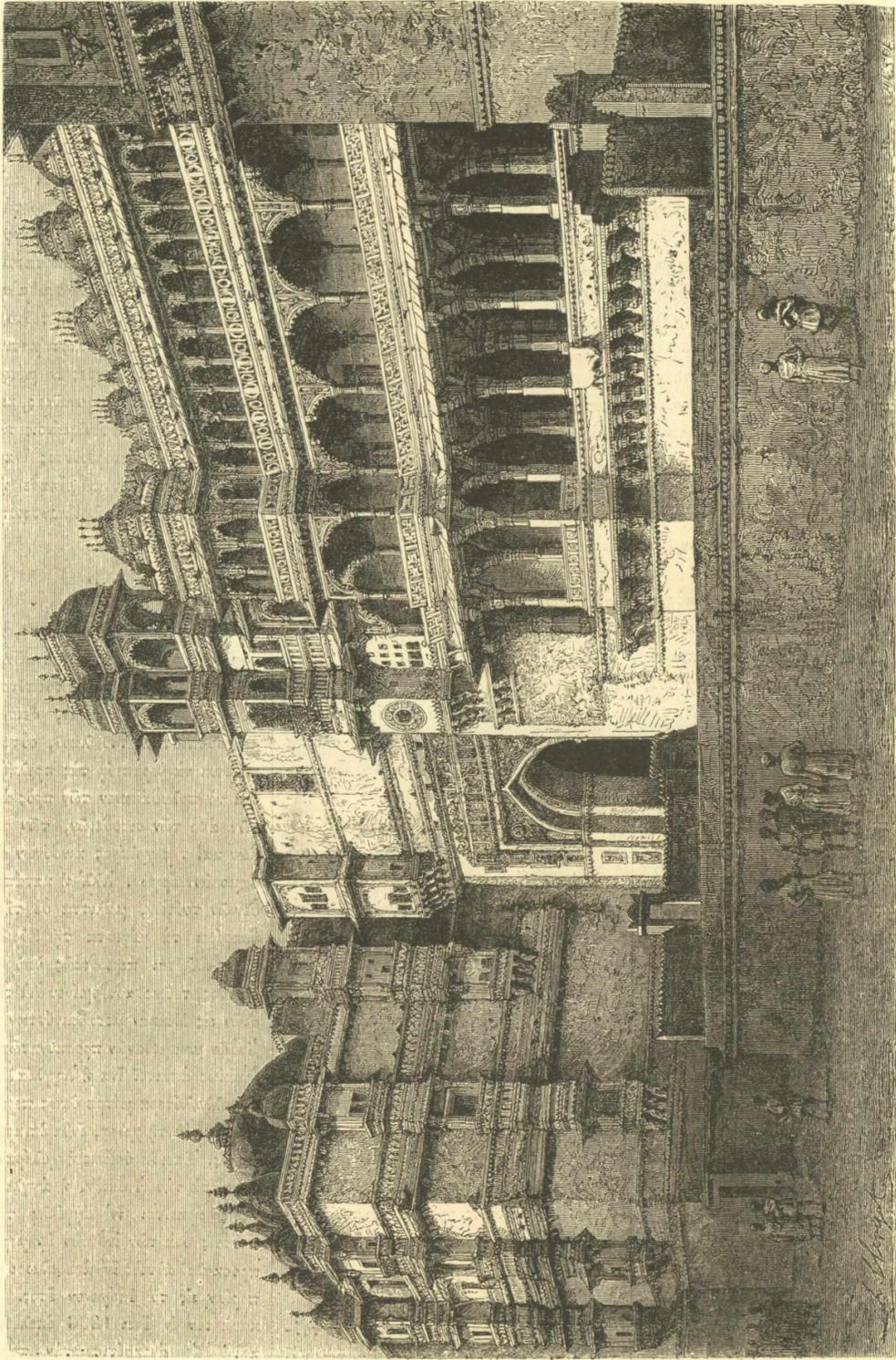
Ἀλλὰ τὰ θεινὰ τῶν ταλαιπῶρων τούτων διπλασιάζονται κατὰ τὴν ἐπιστροφήν. Ἀπογεγυμνωμένοι ὑπὸ τῶν ἱερέων, ὧν ἡ ἀπληστία εἶναι παροιμιακὴ, ἀσθενοῦντες, πυρέσσοντες, ἐξερχονται τέλος ἡμιθανεῖς, ἢ ἀποφέρουσι οἴκαδε ἐν ὀνόματι μεμισμένας. Ἦδη ἡ ὥρα τῶν βροχῶν ἀμύζει, οἱ ποταμοὶ πλημμυροῦσι καὶ οἱ χειμάρροι κροτοῦσι φοβεροὶ πανταχοῦθεν, αἱ δὲ ὀδοὶ καὶ αἱ πεδιάδες μεταβάλλονται εἰς λίμνας, ἃς δὲν δύναται νὰ διαπερᾶσιν εἰμὴ διὰ λέμβων, ἃς ἀναμένουσι πολλαῖς ὄρθιοι

δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐπὶ τῶν λόφων ἢ τῶν δένδρων. Ἄγγλος τις περιηγητὴς ἐμέτρησεν ἐπὶ τινος λόφου τεσσαράκοντα πτόματα σσηπότηα καὶ ἡμιβεβρωμένα ὑπὸ τῶν μυρμηκῶν. Ὅταν δὲ οἱ προσκυνηταὶ ἐξοδεύσωσι τὸν ἔσχατον ὄβολον, δὲν ὑπολείπεται αὐτοῖς, ἢ νὰ ἀναμένωσι καρτερικῶς τὸν θάνατον· διότι ὅσοι δὲν δύναται νὰ βαδίξωσι καταλείπονται καὶ ἀποθνήσκουσιν ὡς κτήνη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ. Ἢ συνοδία μειοῦται κατ' ὀλίγον οὕτως, ὥστε ὀλίγιστοι οἱ ῥομαλεῖται φθάνουσι τέλος εἰς τινὰ ἀγγλικὸν σταθμὸν, ἐνθα φιλοξενοῦνται ἐν ἰδίῳ ἐπὶ τοῦτο ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἰδρυθεῖσι καταστήμασι. Ἐνίοτε δὲ λησταὶ ἐπιπίπτοντες ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς ἀρπάζουσι τὰς γυναῖκας, καὶ πωλοῦσιν αὐτάς τοῖς μουσουλμάνοις τῆς δύσεως. Τέλος δὲ οἱ κατορθοῦντες ἵνα σώσωσιν ἑαυτοὺς ἐπανερχονται οἴκαδε ἡγμισμένοι μὲν, ἀλλὰ κικακωμένοι παντοιοτρόπως τὰ σώματα διὰ βίου.

Ζ.

Ἄλλ' ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, καίπερ κηδομένη τῆς εὐημερίας τῶν Ἰνδῶν, ἀδυνατεῖ ἵνα θεραπεύσῃ προχέριος τσαῦτα κακά, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀμάθειαν, δαισιδαίμονιαν καὶ δυσπιστίαν τοῦ λαοῦ, οὕτινος ἀναγκάζεται νὰ θεραπεύῃ τὰς προλήψεις, τὸ δὲ διὰ τὸ πολυδάπανον τῶν πρὸς ἀποσώθειαν τῶν ἀπὸ τῶν σιτοδειῶν, τῶν πλημμυρίδων καὶ τῆς χολέρας κινδύνων ἀναγκαίων δημοτικῶν ἐργῶν. Ἄλλ' ἡ κατάπαυσις τῶν θεινῶν τούτων, μάλιστα δὲ τῆς χολέρας διαφέρει τὰ μέγιστα τῇ Εὐρώπῃ, ἣτις προσβάλλεται περιοδικῶς ὑπὸ τοῦ μύξματος, τοῦ μεταδιδόμενου διὰ τῶν ἐξ Ἰνδῶν εἰς Μέκκαν μεταβαινόντων κατ' ἔτος Ἰνδῶν μωαμεθανῶν προσκυνητῶν, καὶ ἣτις δικαίως ἀπατεῖ ἵνα ἡ Ἀγγλία λάβῃ τέλος καταλλήλοτα μέτρα ὅπως περιορίσῃ τὴν χολέραν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐνθα ἐπικρατεῖ ἐνδημικῶς. Ἐπειδὴ ὁσάκις ἡ χολέρα ἀναφάνεται κατὰ τὴν Ἰνδικὴν, ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀρκεῖται ἵν' ἀγγέλλῃ τοῦτο τοῖς πιστοῖς διὰ τῶν ἰνδικῶν ἐφημερίδων, καὶ προσκαλεῖ αὐτοὺς ἵν' ἀναβάλωσι τὴν ὀδοπορίαν εἰς τὸ ἐπόμενον ἔτος. Μόνον δὲ κατὰ τὸν ἐν ἔτει 1866 ἐπελθόντα λιμὸν καὶ ἀνεχαίτιστος τὴν πορείαν τῶν πιστῶν, καὶ ἐβίασεν αὐτοὺς ἵνα ἐπανέλθωσιν οἴκαδε.

Ὁ ἀντιβασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν κατέχει ὑψίστην κοινωνικὴν θέσιν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀντιπροσωπεύων τὴν βασιλίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον εἰς ἀπόστασιν 3000 λευγῶν ἀπὸ τοῦ Λονδίνου, μὴ ἔχων ἵνα δῶ λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ μηδεμίᾳ ἐκλεκτικῇ συνέλευσει, βοηθούμενος μᾶλλον ἢ ἐμποδιζόμενος ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου, οὕτινος αἱ ἀποφάσεις

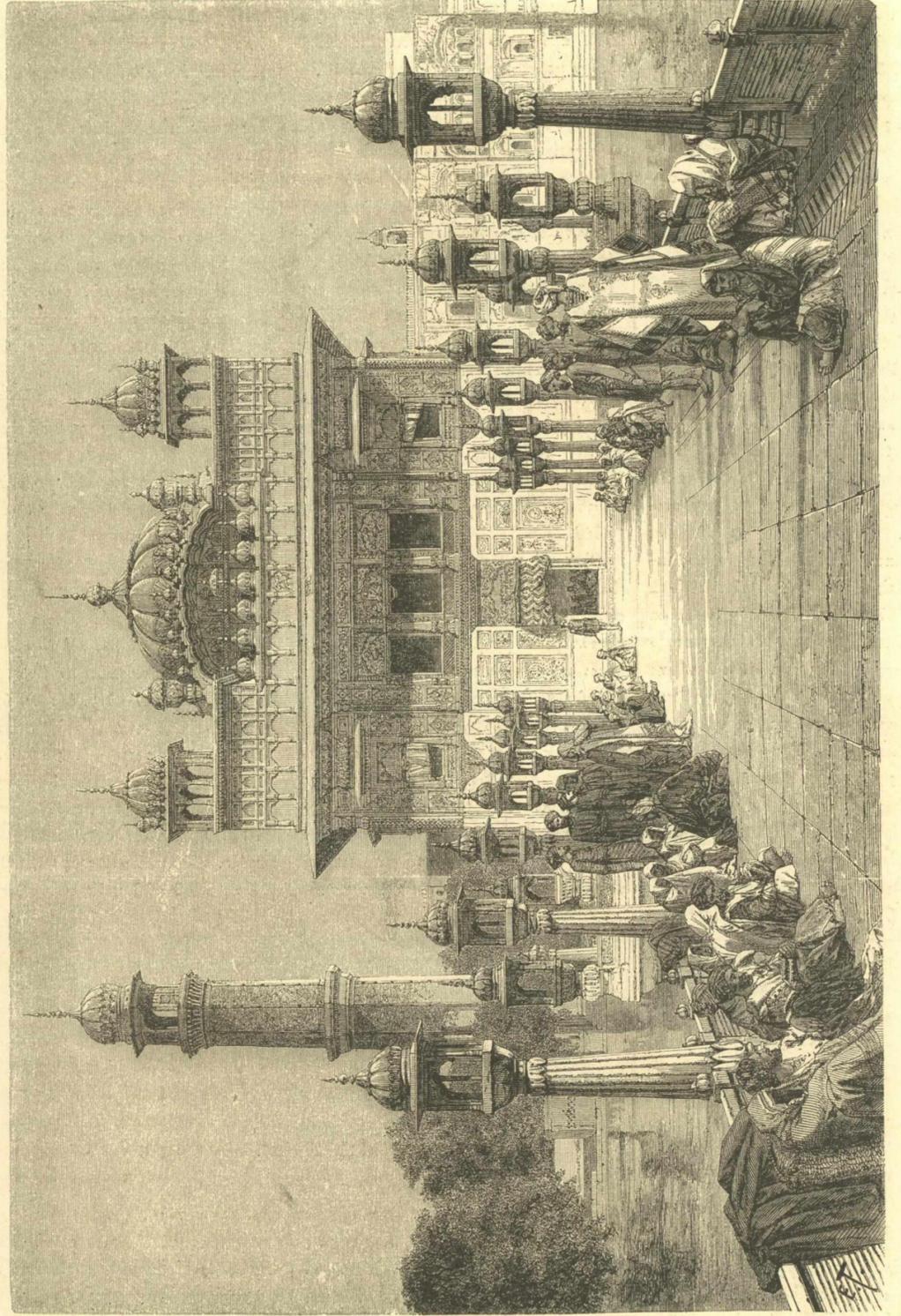

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΝΟΥΡΜΑΧΑΛΗΣ ΕΝ ΑΓΡΑ.

δεν είναι υποχρεωτικά, βασιλεύει επί πέντε ἔτη μονάρχης ἀπόλυτος διακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἀπολαύων βασιλικῆς χρηματικῆς ἐπιχορηγήσεως. Ἄλλ' ὅμως, τοιαύτη οὐσα, ἡ ἀντιβασιλεία τῶν Ἰνδιῶν δὲν θηρεύεται ὑπὸ τῶν ἐξοχωτάτων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας, οἱ δὲ κατὰ καιροὺς κυβερνήσαντες τῆς Ἰνδίας Ἀγγλο-ἀντιβασιλεῖς ἦσαν πρότερον δευτερεύοντες ὑπάλληλοι ἐν τῇ μητροπόλει.

Ὁ λόρδος Δάλουσις, ὁ κατακτητὴς τῆς Βιρμανίας καὶ τελευταῖος ἀληθῆς ἀντιβασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν διετήρησε τὴν ἀρχὴν πλέον τῶν πέντε ἔτων παρὰ τὸν νόμον, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1848 μέχρι τοῦ 1856. Διὸ καὶ ὠφελήθη ὅπως βελτίωση ὅπως τὴν κατὰστασιν τοῦ τόπου· ἀλλ' ἐπολιτεύθη κακῶς, ἀσπασθεὶς τὴν πολιτικὴν τῶν κατακτήσεων πολλῶν ἡμιελευθέρων ἔτι Ἰνδικῶν βασιλείων, ὅπου ἐπήνεργεν ἐν μέρει

τὴν κατὰ τὸ 1857 ἐκραγεῖσαν δεινὴν ἐπανάστασιν, καθ' ἣν οἱ Ἀγγλοὶ ἐκινδύνευσαν ἢ ἀποβάλλωσι τὰς Ἰνδίας, καὶ ἦν κατέστηλεν ὁ διάδοχος τοῦ Δάλουσις λόρδος Κάνιγγ. Οὗτος κατενόησεν ὅτι ἡ Ἀγγλία ἐπρέπε τοῦ λοιποῦ νὰ φροντίζη οὐχὶ περὶ προσκλήσεως νέων χωρῶν καὶ φορολογιῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς κατασκευῆς σιδηροδρόμων, περὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς βελτιώσεως τοῦ ἀπὸ αἰῶνων ἐν σκότη καὶ

ΜΑΤΣΕΩΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΝΟΥΡΜΑΧΑΛΗΣ ΕΝ ΑΓΡΑ.

σκιᾷ θανάτου βιοῦντος ταλαιπώρου Ἰνδικοῦ λαοῦ. Τὸ ἔργον τοῦ Κάνιγγ ἐξηκολούθησε πρῶτον μὲν ὁ λόρδος Ἐλγίνος, ὕστερον δὲ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ζὼν Λόρενς. Ὁ δὲ μετ' αὐτοὺς ἀντιβασιλεύσας λόρδος Μάγιο ἠθέλησεν ἵνα κολακεύσῃ τοὺς Ἰνδοὺς ὑποτελεῖς τῇ Ἀγγλίᾳ βασιλεῖς, καὶ συνέκλεισεν αὐτοὺς εἰς πάνδημον συνέλευσιν, ἐν ᾗ ἐγένετο λόγος περὶ τῶν κατεπειγουσῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας. Ἀλλὰ κατὰ τὸ

1872 ἀπέθανε δολοφονηθεὶς ὑπὸ Ἰνδοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἄνδαμαν. Τοῦτον διεδέχθη ὁ λόρδος Νοθβρούκ, ὅστις διέπρεψεν ἤδη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ διοικητικῇ ἱκανότητι.

Ἐξηρημένου τοῦ λόρδου Δάλουσις καὶ τοῦ λόρδου Λόρενς, οἱ ἀντιβασιλεῖς τῶν Ἰνδιῶν δὲν ἐξεπλήρωσαν ἀρκούντως τὰ καθήκοντα αὐτῶν, ἴσως ἐνεκα τῶν ἐξωτερικῶν περισπασμῶν, οἵτινες εἶναι μέγιστοι. Ἐπειδὴ αἱ Ἰνδίαί, εἰ καὶ περιορίζονται

πανταχόθεν ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ὄρεων, γειτνιάζουσι πρὸς ἔθνη φιλοπόλεμα καὶ ταρακτικά. Καὶ πρὸς μὲν ἀνατολὰς εἶναι τὸ ἥδη ἀσθενὲς βασιλεῖον τῆς Βιρμανίας, οὗτινος αἱ πρὸς τὰς Ἰνδίας μεθόριαι φυλαὶ οὐδέποτε ὑπετάχθησαν· πρὸς δὲ βορρᾶν οἱ πολεμικώτατοι κάτοικοι τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ οἱ ἀδιαλείπτως στασιάζοντες κάτοικοι τοῦ κινεζικοῦ Τουρκεστάν. Κατὰ δὲ τὸν Περσικὸν κόλπον μείνονται

οί φανταζομένης Βαβαίται της Αραβίας. Αλλά και εν αυτή τῇ Ἰνδικῇ γερονόμοι υπάρχουν πολλοὶ ὄνυματι μάλλον ἢ πράγματι εὐθενοὶ Ἰνδοὶ βασιλεῖς, οἷον ὁ νῆζμ του Λακάν, ὁ βασιλεὺς τῆς Μυσώρης, οἱ μικροὶ δεσποταὶ τοῦ Ραδσοπουτάν, ὁ βασιλεὺς τῆς Βαρόδας κ. λ., οἵτινες, ὡς αἰεὶ τύχουν εἰς διενέξεις πρὸς τοὺς ὑπάρχοντες αὐτῶν, ἐξαιτοῦνται τὴν βρεταννικὴν ἐπέμβασιν, μέχρις οὗ ἐκλιπόντων αἰφνης τῶν διαδόχων, ἢ δι' ἄλλαν τινὸς αἰτίαν, αἱ βασιλείαι αὐταὶ προστίθενται ἡσύχως καὶ ἀμαχητὶ ταῖς λοιπαῖς βρεταννικαῖς κτήσεις. Εἶναι ἀληθές ὅτι αἱ Ἰνδοὶ ὠφελήθησαν σχετικῶς μεγάλως ὑπὸ τοὺς ἄγγλους· διότι καταπιεζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν δεσποτῶν Ἰνδῶν, Μαράτων καὶ Μουσουλμάνων, κατακερματισμένοι εἰς πλῆθος μικρῶν βασιλείων, αἱ Ἰνδοὶ οὐ μόνον δὲν ἐπέδιδον, ἀλλὰ καὶ περιέχροντο ὡςμέραι εἰς μείζονα βαρβαρότητα. Ἐν δὲ οἱ ἄγγλοι θελήσασιν ποτε ἵνα καταλείψωσιν αὐτὰς, ταχέως ἐκπεσοῦνται εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθλιότητα. Κατὰ τὸ ἔτος 1872 ἦσαν ἤδη κατασκευασμένοι 8,600 χιλιομέτρων σιδηροδρόμων μεταξὺ Καϊκούττης καὶ Λαχόρας, ἀπὸ Βομβάης εἰς Ἀλλαχάβιν, καὶ ἀπὸ Μαδράς εἰς Βομβάην, οἵτινες ἔχουσι μεγάλην ἐμπορικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἀξίαν· διότι πρὸ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν ἀπυθόοντο μῆνες ὀλόκληροι ὅπως μεταβῆ τις ἀπὸ τῆς ἐτέρας εἰς τὴν ἑτέραν τῶν πόλεων τούτων. Νέοι δὲ σιδηροδρομοὶ κατασκευάζονται ἀδιαλείπτως, διατείνοντες μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων τῆς βρεταννικῆς ἐρχῆς. Μέχρι σή-

μερον οἱ κατὰ τὴν ἐσχάτην ἀνακτολήν καταναλισκόμενοι γαιάνθηρες, μετακομιζόμενοι πάντως ἐξ ἄγγλων, ἦσαν βαρῦτοι. Ἀλλ' ἀπὸ τινῶν ἐτῶν οἱ ἄγγλοι ἀνεκάλυψαν μεταξὺ τοῦ Γάγγου καὶ τοῦ Γοδάβερου μεγάλα γαιανθράκων στρώματα, ἅτινα ἐκκαρπύονται ἤδη ἐπιτυχῶς πρὸς τὴν χρεῖαν τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν σιδηροδρόμων. Οἱ ἀρχαῖοι Μογγόλοι καὶ Μωαμεθανοὶ αὐτοκράτορες, θέλοντες ἵνα μετριάσωσι τὰ ἐκ τῶν λειψυδίων καὶ πλημμυρίδων κακὰ, κατεσκεύασαν ἐν πολλαῖς τῆς Ἰνδικῆς ἐπαρχίας μέγιστα προχώματα καὶ δεξαμενάς πρὸς ὑποδοχὴν τῶν πλεονάζοντων ὑδάτων. Τὰ ἔργα ταῦτα διατελοῦσιν ἀνασκευάζοντες, βελτιοῦντες καὶ ἐπεκτείνοντες οἱ ἄγγλοι, οἵτινες ἐξόρυξαν ἐσχάτως καὶ διώρυγα 500 χιλιομέτρων τὸ μήκος, μετακομιζούσαν τὰ ὑδάτα τοῦ Γάγγου ἐκ τῶν ὁρέων τῆς Χουρβάρας, ὅθεν πηγάζει, μέχρι τοῦ Ἀλλαχάβιν.

Οἱ κατὰ καιροὺς δυναστεύσαντες τῶν Ἰνδῶν Ἰνδοὶ, Μογγόλοι καὶ Μωαμεθανοὶ αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς ἤγειραν πλῆθος μεγαλοπρεπῶν μνημείων, ἅτινα μαρτυροῦσι μέχρι σήμερον τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν. Ἀλλὰ τὰ ἔργα τῶν ἄγγλων, εἰ καὶ μὴ ἐπαρκέουσιν ἤδη πολλοῦ γε καὶ δεῖ εἰς τὰς χρεῖας τῆς χώρας, εἶναι ὠφελιμώτερα. Αἱ γέφυραι, οἱ στρατώνες, οἱ σταθμοὶ τῶν σιδηροδρόμων δὲν εἶναι βεβαίως παραβλητέοι κατὰ τὸν ὄγκον καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν πρὸς τὰ βασιλεία καὶ τὸ μαυσελεῖον τῆς βασιλείας Νουρμαχάλης, ἅτινα οἱ περιηγηταὶ θαυμάζουσι παρὰ

τὴν πόλιν Ἄγγρον, ἀλλ' εἶναι ὠφελιμώτεροι τῇ χώρᾳ. Οἱ ἄγγλοι εἰσέγαγον εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ ἐβελτίωσαν τὴν καλλιέργειαν τοῦ ὀπίου, τοῦ τείου καὶ τοῦ βάμβακος, ὅστις οὐ μόνον ἐπαρκεῖ ἤδη εἰς τὰς χρεῖας τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ ἐξάγεται μέχρι 1 500 000 δεμάτων κατ' ἔτος. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1860 μετεσφύτευσαν ἀπὸ τῆς ἀμερικανικῆς Περούβιας τὸ πολύτιμον καὶ ἤδη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐκλείπον δένδρον τῆς κιννάρας, καὶ κατώρθωσαν ἵνα πολλαπλασιάσωσιν ἐπὶ τῶν ὁρεινῶν χωρῶν τῆς Ἀσσαμ καὶ τῶν Νεϊλγερέβεις τὸ ὠφελιμώτατον τοῦτο φυτὸν, οὗτινος ὁ φλοιὸς εἶναι πρόχειρον καὶ ἀσφαλέςτατον φάρμακον τῶν πυρετῶν, οὓς γεννᾷ τὸ αὐχμηρὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα τῶν Ἰνδῶν. Παράρτους δὲ ἐν τῷ παρόντι αἱ Ἰνδοὶ ὄσων κινήσιν χρειάζονται πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν.

Ἀλλὰ πρὸς τούτοις οἱ ἄγγλοι ἐφιλοτιμήθησαν ἵνα βελτιώσωσι κατὰ τὸ ἐνὸν καὶ τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν Ἰνδῶν, ἰδρύοντες σχολεῖα, ἐπιτηροῦντες τὰ δικαστήρια καὶ δεχόμενοι εἰς τὴν κυβέρνησιν τοὺς Ἰνδοὺς, ἐννοήσαντες ἤδη ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν νέων ἐπαναστάσεων καὶ ἐδράσιων τῆς ἀρχῆς αὐτῶν φρονιμώτερον ἔσται ἵνα οἱ Ἰνδοὶ κυβερνώσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν κηδεμονίαν, καὶ πλουτοῦντες πλουτίζωσι τοὺς προστάτας αὐτῶν. Διὸ ἐν τῷ ἐπὶ τῆς φεβρουαρίου τελευταίας ἐπαναστάσεως ὁ ἐν Ἰνδίας στρατὸς συνεκροτεῖτο ἐκ 240 000 ἰθαγενῶν στρατιωτῶν, ἐν τῷ παρόντι σύγκριται οὗτος ἐξ 120 000 ἰθαγενῶν καὶ 63 000 περίου ἄγγλων.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΥΠΟ ΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΥΤΟΠΤΟΥ.

ΑΙ ΤΑΡΑΧΑΙ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.

Κατὰ τὸν μάρτιον τοῦ ἔτους 1821 ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία, ἐξυπνοθεῖσα ἐκ μακροῦ ληθάρου, ἤθετο ἑαυτὴν κραθαινομένην ἐκ βλάβων ὑπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἡρωιστείου τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τῇ δευτέρᾳ ἀπριλίου τοῦ ἔτους τούτου ἡ μὲν ἐπαναστάσις ἦτο σχεδὸν ἐξηπλωμένη πανταχοῦ, τὸ δὲ ἔργον δεινῆς ἐκδικήσεως συνετελεσμένον. Οἱ τιμαριῶται Ὀθωμανοὶ, οἷς ἡ Τουρκία παρεχώρησεν ἄλλοτε τὰς γαίας τῶν κατακτηθέντων χριστιανῶν, προσεβλήθησαν αἰφνης ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, καὶ ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς 20 000 Ὀθωμανῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων

διεσπαρμένων ἐν Ἑλλάδι, ἠφανίσθησαν κατασφαγέντες ἀνήλεως. Τρεῖς χιλιάδες ἀγροκηπέων περίπου ἀπετερωθήσαν· αἱ δὲ γῆς καὶ πρῶτον ἀμαζύουσαι κῶμαι καὶ τὰ χωρία μετεβλήθησαν εἰς σωρὸν καπνιῶντων ἑρειπίων, ἐφ' ὧν οἱ ἀρματωλοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς ἐγονυπέτησαν ὅπως εὐχαριστήσωσι τῇ θεῇ προνοίᾳ ὑπὲρ τοῦ ἀνεπίστου καὶ ταχυτάτου ἐκείνου θριάμβου. Αἱ ἐκ τῆς φεραῆς ἐκείνης περιουθεῖσαι ὀθωμανικαὶ οἰκογενεαὶ κατέφυγον εἰς τὴν τότε πρωτεύουσαν πόλιν τῆς Πελοποννήσου Τριπολιστᾶν καὶ εἰς τὰ φρούρια, ἐν οἷς οἱ Ἕλληνας ἐπολιόρκουν αὐτοὺς, ἀναμένοντες τὸ ἔργον τῆς πείνης.

Πρὸς τὸ ἄκουσμα τῆς πανολεθρίας ἐκεί-

νης ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατετάραχθη, τὸ διδάνιον συνηθροίσθη αἰθωρεῖ, καὶ ἤρξατο ἐν αὐτῷ ἡ συζήτησις τοῦ περὶ τῆς ἐξολοθρεύσεως τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ζητήματος. Ἀλλ' ὁ μουφτής, οὗ ἄνευ οὐδεμίᾳ ἀπόφασιν τοῦ Σουλτάνου δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ, συμβουλευσάμενος τὸ ἱερὸν βιβλίον, « Δὲν ἐπιτρέπεται ὑμῖν, εἶπε πρὸς τὸ διδάνιον, νὰ χύσητε τὸ αἷμα τοῦ ἀθώου καὶ συγγέντε τοὺς ἐνόχους μετὰ τῶν ἀθῶων. » Καὶ τότε μὲν τὸ διδάνιον ὑπήκουσεν· ἀλλ' ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς ἐγόγγυζον, μέγιστος οὖ, μαθὼν τὰς καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν κοιμζόμενας δεινάς ἀγγελίας, κατέστη ἀγαλίωτος, καὶ ἐπίνεγκας τὴν καλιάρειν

καὶ ἐξορίαν τοῦ μουφτῆ. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἤρξατο ὁ καταδιωγμὸς τῶν χριστιανῶν.

Τῇ 16 ἀπριλίου ὁ δρογομάνος τῆς Πύλης Μουρούζης ἀπεκεφαλίσθη ἐν στολῇ, καὶ μετ' αὐτοῦ πολλοὶ τῶν διασφίμων Ἑλλήνων. Τῇ 22 ἀπριλίου, κυριακῇ τοῦ Πάσχα, ἀπηγγονίσθη ὁ πατριάρχης Γρηγόριος, ἀπαχθεὶς τῆς ἐκκλησίας ἐν ἡλείτουργει κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Τὸ σῶμα αὐτοῦ διέμεινε τρεῖς εικοσιτέσσαρας ὥρας ἀπηγγονισμένον· ὕστερον δὲ ἐδόθη τοῖς Ἰουδαίοις, οἵτινες ἔσυρον αὐτὸ αἰσχροῦς ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ ἐβρίψαν ὡς ἀκαθάρτον τι ζῶον εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ Ἕλληνας τῆς πρωτεύουσας, καταπλαγέντες τὰ γενόμενα, ἠτύχησαν· τῇ δὲ ἐσπέρᾳ ὁ μέγας βεζύρης διέδραμε τὰς ὁδοὺς τοῦ Φαναρίου συνοδευόμενος ὑφ' ἐνὸς μόνου τσαούση.

Ἀλλὰ σταγόνες τινὲς αἵματος οὐ μόνον δὲν πραύνουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐκκαίουσι τὰ πλῆθι καὶ τὴν αἰμοδιψίαν τοῦ πλῆθους. Ὁ σουλτάνος, τρέμων περὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὑπέκρινε δὲ τοῖς προστάγμασι τοῦ κλήρου καὶ τῶν γεμιστῶν, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὰς ὑπὸ τῶν χριστιανῶν κατοικουμένας συνοικίας τῆς πρωτεύουσας, καὶ τὰ χωρία αὐτῶν. Ἐπὶ τρεῖς ἔλας ἐβδομάδας οἱ γενίτσαροι καὶ οἱ πρόκτορες τῶν οὐλεμάδων, ἐφελκόμενοι πλῆθος σύγκλητος ἐξηγριωμένου ὄγλου, διέδραμον τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχ τοῦ Βοσπόρου, λεηλατοῦντες καὶ φονεύοντες τοὺς βαγιάδες. Ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐν Σαλονίκῃ, ἐν Κῶ, ἐν Ρόδῳ, ἐν Κύπρῳ, πανταχοῦ οἱ χριστιανοὶ καταδιώκοντο καὶ ἐσφάζοντο ἀνήλεως. Ὁ σουλτάνος εἶδεν ἑαυτὴν ἠναγκασμένον ἵνα προσκαλέσῃ εἰς τὴν περὶ τῶν ὄλων τούτων ἀγωνία πάντας τοὺς Ὀθωμανοὺς πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἐπαπειλούμενης πίστεως, καὶ προσεκάλεσε δι' ἰδίαν προκυρήξεως τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ἰσλάμ ἵνα συνδράμωσι, καὶ ὀπισθενήσας, ζῶσι τοῦ λοιποῦ ὡς οἱ προπάτορες αὐτῶν ὑπὸ τὰς σακκῆς. Πρὸς τὴν πρόσκλησιν ταύτην συνέδραμον ἐξ ἀπάσης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας στίφη ἡμιβαρβάρων καὶ ἀτάκτων ἠθελόντων, οἵτινες ἐσκήνωσαν πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Σμύρνης, εὐτυχῆς εὐρημα πρὸς τὴν ἐκστρατείαν, ἣν ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἠτοίμαζεν ἐν τῷ λιμένι τούτῳ κατὰ τῶν ἀνταρτῶν τῆς Πελοποννήσου. Ἐπειδὴ 3000 τῶν ἀτάκτων τούτων ἐπεβιβάσθησαν εὐθὺς ἐπὶ τῶν ἐλλημιενισμένων ἐμπορικῶν πλοίων, ὧν ἐνεπιστεύθησαν τὴν ὁδηγίαν εἰς πλοῖον τι κληρονομήσαν. Ἀλλὰ τότε διαδίδεται λόγος ὅτι Ἕλληνας πειραταὶ ἐβάνησαν πλέοντες πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σμυρναϊκοῦ κλίπου· οἱ δὲ ἄτακτοι ἀνθίστανται πρὸς τὸν ἐκπλουν καὶ ζητοῦσιν ἵνα ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ξηράν. Οἱ ἀσθενεῖς αὐτῶν ἀρχηγοὶ ἐνέδωκαν καὶ ἀτήκων ἵν' ἀποβῶν εἰς τὴν πόλιν οἱ

ἄτακτοι οὗτοι ἠθελόνται, οἵτινες κατέστησαν εὐθὺς κύριοι τῆς πόλεως. Καὶ βεβιαίως ἡ ἑλληνικὴ ἴσως καὶ ἡ καθολικὴ κοινότης ἀπόλλυτο τότε ἄνευ τοῦ Γάλλου προξένου καὶ τῆς ἐν Σμύρῃν ἐλλημιενισμένης μοίρας τοῦ γαλλικοῦ στόλου, ἧτις, κυβερνωμένη ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Λενορμάν δὲ Κερρρίστ, ἀπετελεῖτο ἐκ δύο μόνον πλοίων, τῆς κορβέτας Ἠχοῦς καὶ τῆς ὀλακῆδος Λεαίνης. Ἀλλ' ἡ αὐταπάρησις τοῦ γενικοῦ τῆς Γαλλίας προξένου, τοῦ λίαν φιλλέληνος Δαβίδ, καὶ ἡ ἀκλόνητος ἐπιμονὴ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ναυτικῆς μοίρας, οὓς ἐκεῖνος ἐπεκαλέσατο εἰς βοήθειαν, ἤρκεσαν ἵνα σώσωσιν ἐν μέρει τοὺς ἐπαπειλούμενους χριστιανούς.

Β'.

Τῇ 15 ἀπριλίου ἔσβαθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ταχυδρομὸς εἰς Σμύρνην, φέρον νέον φερμάκιον τοῦ σουλτάνου. Οἱ Ἕλληνας, νομιζόντες ὅτι αἱ ὀθωμανικαὶ ἀρχαὶ ἐπετάχθησαν ἵνα σφάζωσι τοὺς χριστιανούς, περιέβησαν εἰς ἀπόνοιαν. Τυχαῖοι δὲ τινες καὶ ἄσκοποι πυρβολισμοὶ ἐξελέγηθησαν ὡς σημεῖον καθολικῆς σφαγῆς, καὶ πάντες, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία ὤρμησαν ἐπὶ τὴν παραλίαν. Οἱ δὲ Τούρκοι, βλέποντες τὴν θύρῃον ἐκείνην, ἐφαντάσθησαν ὅτι οἱ Ἕλληνας ἀπιστάτησαν, καὶ ἐθράμον εἰς τὰ ὄπλα. Ἐν τούτοις αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία, ἐξορμώμενα ἐκ τε τῶν τουρκοικῶν καὶ χριστιανικῶν οἰκῶν, ἔφευγον περίτρομοι, ἐπτοκόμενοι εἰς παντοίας διευθύνσεις. Πανικός δὲ τρόμος κατέλαβε καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἑυρωπαίους, ὧν οἱ μὲν ἐκλείοντο ἐσπευσμένως ἐν ταῖς θολωταῖς αὐτῶν ἀποθήκαις, οἱ δὲ κατέφευγον εἰς τὰ πλοῖα. Εὐτυχῶς μετ' οὐ πολὺ Ἑυρωπαῖοι καὶ Τούρκοι, ἰδόντες τὸ μάταιον τοῦ θορύβου, ἀνεβάρησαν· ἀλλ' οἱ Ἕλληνας διετέλεσαν ἐπιβιβάζοντες τῆς οἰκογενεῖς αὐτῶν εἰς τὰ πλοῖα καὶ φεύγοντες. Ὅσοι δὲ δὲν ἠδυνάθησαν νὰ εὗρωσι κατασφύην εἰς τὰ ξένα πλοῖα, ἢ δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀναγῶσι πελάγη, ἔμειναν συσσωρευμένοι μετὰ τῶν οἰκογενεῶν αὐτῶν ἐν τοῖς ἀκατιοῖς, δι' ὧν ἐπανήλθον εἰς τὸν λιμένα.

Τεταραγμένοι ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, αἱ ἀρχαὶ τῆς Σμύρνης συνήλθον εἰς ἕκτακτον συμβούλιον, εἰς ὃ προσεκληθῆσαν ἵνα παρευθεῖσιν καὶ οἱ Ἑυρωπαῖοι προξένοι. Πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ μολὰς καὶ ἀπήτησεν ἵνα οἱ βαγιάδες χριστιανοὶ, καταλιπόντες τὰ πλοῖα τῶν Φράγκων, εἰς ἃ κατέφευγον, ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν. Τὴν αὐτὴν ἀπεφάνησαν ὀμθυμαδὸν γινώσκων καὶ ὁ μουσελίμης, ὁ ἐργάνπασης, καὶ ὁ σεράρ τῶν γεμιστῶν,

ὑποσχόμενοι αὐτοῖς πᾶσαν ἀσφάλειαν. Πρὸς ταῦτα ὁ γενικός προξένος τῆς Γαλλίας Δαβίδ, ὅστις ἐγνώριζε κάλλιστα καὶ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν γλώσσαν τῶν Τούρκων, ἀπεκρίθη τουρκικῶς ὅτι ὑπέσχετο μὲν ἵνα πείσῃ τοὺς βαγιάδες ἵνα καταλίπωσι τὰ πλοῖα καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τοὺς οἰκίας αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ αὐτοὺς τοῦ νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὰ προξενεῖα· διότι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεις ὑπεσχηθήσαν μὲν τῷ δ. θανίῳ ἵνα μὴ εὐκολύνωσι τὴν ἀποδημίαν τῶν ὑπηκόων τοῦ σουλτάνου, ἀλλὰ δὲν ἀπηλλάγησαν τοῦ πολυτιμοτάτου παντὶ ἔθνει καὶ αὐτοῖς τοῖς μουσελίμνοις δικαίου, τοῦ προσφέρειν δηλαδὴ φιλοξενίαν τοῖς πάσχουσι καὶ καταδιωκόμενοις.

Οἱ χριστιανοὶ, πεισθέντες τῷ Γάλλῳ προξένῳ, ἀπέβησαν λοιπὸν αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν· ἀλλὰ, βλέποντες τὰς φοβεράς τῶν ἐπὶ τῆς παραλίας συνηθροισμένων ἐνόπλων στρατιωτῶν ὄψεις, ἀντὶ νὰ παρευθεῖσιν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν, κατέκλυσαν τὰς ἀποθήκας τῶν Ἑυρωπαίων, τὰς αὐλὰς τῶν δύο καθολικῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὸν περιβόλον τοῦ προξενεῖου τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλὰ τότε οἱ ἐκβιασθέντες τῶν πλοίων ἄτακτοι στρατιῶται, οἱ γενίτσαροι οἱ κρητικὸι δῆμιοι, ἐξ ὧν συνεκροτεῖται ἡ θηριωδестаτὴ καὶ φοβερωτάτη πασῶν τῶν τουρκοικῶν φρατριῶν, καὶ πάντες οἱ ἐξώλειοι καὶ προώλειοι τῆς πόλεως, ἀποτελοῦντες φάσμα φρικῶδες καὶ αἰμοδιψοῦν, περιέζωσαν τοὺς περιτρώμους χριστιανούς πανταχοῦθεν, ὑβρίζοντες, ὠρῶμενοι, καὶ ἀπειλοῦντες θάνατον κατ' αὐτῶν. Αἱ δὲ ἀπειλαὶ αὐταὶ δὲν ἦσαν μάταιαι. Ἐπειδὴ ἔκτοτε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας αἱ δολοφονίαι καὶ αἱ σφαγαὶ διετέλεσαν γινώμεναι ἀνεφάνδον ἐν ταῖς αἰματωφόροις ὁδοῖς τῆς πόλεως. Πᾶς ἄπιστος, εἴτε φράγκος ἢ βαγιάς, ἀπαντῶμενος καθ' ὄδον, ἐσφάζετο ἀνήλεως· οἱ δὲ ἀτυχεῖς αὐτῶν τῶν ἐμπόρων ἠπειλοῦντο ἐν τοῖς οἰκίαις αὐτῶν. Φρίκη καὶ τρόμος ἐβασίλευε πανταχοῦ.

Γ'

Ὁ ἀρχιστρατήγος τοῦ ἀσιατικοῦ στρατοῦ Χασσάν πασσᾶς τῆς Κασαρείας ἤγγειλε τῇ 15 μαΐου ταῖς ἐπιτοπίαις ἀρχαῖς ὅτι ἐκρινεν ἵνα καταλίπῃ τὸ περὶ τὴν Σμύρνην στρατόπεδον, καὶ κατασταθῇ εἰς τὴν πόλιν. Πρὸς τὴν ἀγγελίαν ταύτην ἐχάρη ὁ μουσελίμης, ὅτι οἱ προξένοι ἀνέθετον τὴν αἰτίαν τῶν ταρχῶν, καὶ ὃν ἐβίαζον καθ' ἑκάστην ἵνα λάβῃ τὰ προσφορώτατα μέρη πρὸς τὰς πᾶσιν τῶν σφαγῶν. « Δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ τεινώμεν πλὴν τὸ σχοινίον, ἀπεκρίνετο οὗτος, μὴ ἐπὶ τέλους διαβῆται. Ἀφοῦ οἱ Ἕλληνας δὲν φεῖδονται πᾶσας τὰς τῶν Τούρκων, δὲν ἐννοεῖ διὰ

τί ημεῖς ἐδῶ ὡς εἰλομεν νὰ φροντίζομεν περὶ τῆς σωτηρίας τῶν Ἑλλήνων. Πλὴν, ἐν ὁ πασσᾶς θελήσῃ νὰ ἀπομακρύνῃ τὴς πόλεως τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ, ἐγὼ ἀναδέχομαι νὰ καταστῆλω τὴν ὄργην καὶ τὰς ὑπαζίας τῶν Ὀθωμανῶν τῆς Σμύρνης.

Ὁ Χασσὰν πασσᾶς οὗτος ἦτο τότε μέγας καὶ πολὺς, προχθλαῖς ἀρτίως εἰς ἀξίωμα βεζύρου, ἔχοντος ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου. Οἱ πρόξενοι ἐπεύψαν πρὸς αὐτὸν, φαινόμενον πάντως ἐκπεπληγμένον τὰ ἐν Σμύρῃ συμβαίνοντα, καὶ ὑποσχόμενον ἵνα καταπαύσῃ τὰς ταραχὰς ἐκ παντὸς τρόπου, καὶ δὲ ἀσφάλειαν ταῖς Ἑνωμέναις. Ἀλλὰ μάταια ὑποσχέσεις· διότι ἐν τῷ μεταξῷ αἱ ἰμάμα καὶ οἱ δερβίσα, περιπολοῦντες δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὰς φρουρὰς καὶ τοὺς στρατιώτας, περὶ τὸν τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τὸν ὄλεθρον πάντων τῶν ἀπίστων ἀνεξαίρετως, λέγοντες ὅτι ἔπρεπε ἵνα τελείωσι τὴν θυσίαν ταύτην τῷ θεῷ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ βασιλείου. Τότε δὲ πρῶτον προσετέθησαν ταῖς ἀπειλαῖς τοῦ θανάτου αἱ ἀπειλαὶ τῆς πυρκαϊᾶς. Αἱ οἰκογένειαι τῶν Ἑνωμένων ἐξήτουν μεγαλοφώνως ἵνα ἀπέλθωσι τῆς Σμύρνης· ὁ δὲ πρόξενος Δαβὶδ ἤγγειλε τῷ πασσᾶ τῆς Καισαρείας ὅτι προσεκάλεσε τὰ βασιλικὰ γαλλικὰ πλοῖα ἵνα πλησιάσωσιν εἰς τὴν παραλίαν.

Δ.

Τὴν στενὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος τῆς Σμύρνης φυλάττει φρουρίον τι βενετικόν, τὸ ἐξώκαστρον, οὗτινος τὰ τείχη ἐμβάπτονται εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ φρουρὰ τοῦ φρουρίου τούτου στασιάζουσα κατέστη κυρία τοῦ λιμένος, ἐμποδίζουσα τὴν ἐκπλοίαν καὶ τὴν εἰσπλοίαν παντὸς πλοίου. Ὁ πασσᾶς τῆς Καισαρείας ἐπεύψε τὸν ἱππαρχὸν αὐτοῦ, τὸν δελιβασκί, ὅπως ἐπιστρέψῃ αὐτὴν ἐπὶ τὸ καθικόν. Ἀλλ' ἡ φρουρὰ ἐκάρηξεν ὅτι δὲν ὑπετάσαστο οὐδενί, καὶ ὅτι ἀνεδέχετο αὐτὴ τὴν φροντίδα τοῦ ἐμποδίσαι τὸς χριστιανούς ἵνα πέμπωσι πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἀποστάτας ζωστροφίαις, πολεμοφόδια καὶ ἐπιβοήθειαν ἀνδρῶν καὶ δυνάμεως. Κατ' ἐκεῖνην δὲ τὴν ἡμέραν ἑλληνικὸν τι πλοῖον, φέρων σημαντικὰν βίβλακιν, καὶ περριτισμένον φυγάδων ἠθέλησεν ἵνα ἐξέλθῃ τοῦ λιμένος. Ἀλλὰ τὰ κανόνια τοῦ φρουρίου ἠνάγκασαν αὐτὸ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν λιμένα. Εὐθὺς δὲ διεδόθη λόγος μεταξῶν τῶν Τούρκων ἐν Σμύρῃ ὅτι ἄνευ τοῦ αὐτεξουσίου τούτου ἔργου τῆς φρουρᾶς, 150 βαγιάδες, ἐπιβαίνοντες τοῦ ὑπόπτου πλοίου, ἐξέφυγον καὶ ἐπορεύοντο εἰς βοήθειαν τῶν ἀνταρτῶν τῆς Πελοποννήσου. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας πάντες οἱ γενίτσαροι ἦσαν ἐπὶ ποδός. Ἡτιῶντα δὲ τοῦ μολλᾶ (τοῦ μεγάλου δι-

καστοῦ), τοῦ βασ-αρχίαν (τοῦ δευτέρου), καὶ τοῦ μεγάλου τελώνου, ὅτι, θεωροῦντες, ἐπέτρεψαν τὴν ἀναχώρησιν τῶν γαυρούρων. Καὶ μὴ ἀρκεσθέντες εἰς τὰς παρὰ τούτων δουλείας ἐξηγήσεις, οἱ γενίτσαροι κατασεύρησαν τὸν μολλᾶν, τὸν καὶ καὶ τὸν βασ-αρχίαν· ὁ δὲ ἀρχιτελώνης κατόρθωσε ἐν ἐκρύγῃ τοὺς φονεῖς.

Ἀλλ' οἱ φῖνοι οὗτοι, ἀντὶ τοῦ κατευνάσαι, ἐξέκαυσαν ἐτι μᾶλλον τὴν λύσαν τῶν ἀνταρτῶν. Μεμεθυμένοι ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν ὀμοφύλων, παρέστησαν ἔμπροσθεν τοῦ προξενείου τῆς Γαλλίας, εἰς ὃ κατέφυγον περὶ δύο χιλιάδας χριστιανῶν Ἑλλήνων. Μόνος ὁ καθάσας τοῦ προξενείου ἐτόλμησεν ἵνα ἀντισταθῇ, καὶ κατὰ τὴν ὁρμὴν τοῦ μακρομένου τούτου πληθῆους τῶν ἀνταρτῶν, οἵτινες, θραύσαντες τὰς θύρας, ἐνέεικντο, θέλοντες νὰ εἰσελθῶσι καὶ βιάσασιν τὰ προξενεῖον, περιχυόμενον ἦδη ὑπὸ τῶν κραυγῶν, τῶν ὀλολυγῶν καὶ τῶν προσευχῶν τῶν ἀπονουημένων χριστιανῶν, οἵτινες ἐνόμιζον ὅτι ἤρμυεν ἡ ἐσχάτη αὐτῶν ὥρα. Ὁ καθάσας ἐστάθη ἀκλόνητος ἔμπροσθεν τῆς διαβόρειας θύρας, ἐν ᾗ δύο ἄλλοι ὑπάρετοι τοῦ προξενείου προσεπάθουν ὄπισθεν αὐτοῦ ἵνα κλείσωσι τὴν δευτέραν θύραν τοῦ προαυλίου, ἧς τὰς πύλας ἀπόθουσι οἱ ἀντάρται διὰ τῶν τυρκίων. Ἐν τῷ μεταξῷ ὁ λιαν φιλέλληνας καὶ ἀριτοῦς ἑλληνιστῆς πρόξενος τῆς Γαλλίας Δαβὶδ, ἀκούσας τὸν θόρυβον καὶ τὰς κραυγὰς τῶν ὀλοφυρομένων χριστιανῶν, ἐνεδύθη ἐν τάχει τὴν προξενικὴν αὐτοῦ στολὴν, καὶ ἐδραμεν εἰς τὴν κινδυνεύουσαν θύραν. Μόλις ἰδόντες αὐτὸν οἱ γενίτσαροι ὑπεδέχθησαν δι' ἀλλεπαλλήλων πυροβολισμῶν, οἵτινες, βίβλητες εἰς τὸν ἀέρα κατὰ τὸ τουρκικὸν ἔθος, δὲν ἐπλήρωσαν εὐτυχῶς οὐδένα. Ὁ πρόξενος, ἰδὼν τὸν κίνδυνον, ἐπέταξεν ἵνα ὑψηθῇ ἡ γαλλικὴ σημαία κατὰ τὸ ἡμισυ τοῦ ἰστού εἰς σημεῖον μεγάλου κινδύνου. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν γαλλικῶν πλοίων, κατιδόντες τὰ γινόμενα καὶ τὸ σημεῖον, ἐξῆλθον εὐθὺς ἐνοπλοὶ περὶ τοὺς 150 ἐν τοῖς λέμβοις. Ἡ βοήθεια αὕτη, ἡ ἀτρόμητος διαγωγή τοῦ προξενίου, πρὸς δὲ τὸ διαλλακτικὸν, ἅμα δὲ ἀκλόνητον αὐτοῦ ἦθος, ὁ κωφὸς, ὃν διώρισεν ἵνα φέρωσιν, ἐπράυναν ὡποσῶν τοὺς γενίτσαρους, οἵτινες κατένευσαν νὰ μὴ ἐμποδίσωσι τὴν ἀναχώρησιν, εἰ μὴ τῶν ἀνδρῶν, τὸνλάχιστον τῶν γυναικῶν, τῶν παιδίων καὶ τῶν ἱερῶν.

Ἐπὶ τέσσαρας ὄλας ὥρας, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ διερχομένου αὐτοῦ Πέτρου Μαρατῆν καὶ τοῦ γραμματέως Σομμαρίπα, ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας αὐτὸς ἐπέτρεψε τὴν ἐπίβασιν τῶν χριστιανῶν. Καὶ τότε εἶδον οἱ παρστωτές, — οὗτω παράδοξος εἶναι πολλὰκις ὁ ἄνθρωπος, — τοὺς Τούρκους ὑποστηρίζοντας διὰ τῶν αἵματοφόρων

αὐτῶν βραχιόνων τὰς περιδείεις γυναικῶν, ὧν ἴσως ἐφόνευσαν ἀρτίως τοὺς ἀνδρας· εἶδον, λέγομεν, αὐτοὺς βοηθῶντας τὰς ταλαιπώρους ταύτας, ὅπως μετακομίσωσι τὰ πράγματα αὐτῶν. Καὶ ὅταν οἱ λέμβοι, καταπεφορτισμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ καταποντισθῶσιν ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ἐπιβατῶν, ἀπεμακρύνοντο ἤδη, αὐτοὶ οἱ Τούρκοι ἐλάμβανον τὰ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπολειφθέντα βρέφη, καὶ παρέδιδον αὐτὰ εἰς τοὺς ἐκτετινομένους βραχιόνους τῶν μητέρων.

Ε.

Οἱ ἐναπολειφθέντες χριστιανοὶ ἐφοβῶντο μὴ οἱ Τούρκοι ἐπαναλάβωσι κατὰ τὴν νύκτα τὰς σφαγὰς· ἀλλ' εὐτυχῶς διήλθον οὗτοι τὴν νύκτα ταύτην τοῦ βασιλείου δευνοῦντες καὶ προσευχόμενοι.

Τί δὲ ἔπραττεν ἐν τῷ μεταξῷ ὁ πασσᾶς τῆς Καισαρείας, ὅστις τσαυτὰ ὑπεσχέθη τοῖς πρόξενοις; «Κεκλεισμένος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, δὲν ἐτόλμησε, λέγει τὸ ὑπόμνημα τοῦ Κ. Δαβὶδ, οὐδὲ κινῆσαι περὶ αὐτῶν.» Ὁ μουσελίμης ἠφανίσθη. Μόνος δὲ ὁ σερδάρης ἐξήρχετο ἐτι, εἰ καὶ οἱ ἀντάρται ἔθικαν δις τὸ πιστόλιον ἐπὶ τοῦ στῆθους του. Πᾶσαι δὲ αἱ ἀρχαὶ ἦσαν κωφαὶ καὶ ἄλαλοι. Διὸ οἱ πρόξενοι ἀγωνιῶντες παρελάθον τῇ 18 ἰουνίου τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν καὶ τοὺς ὀμοειθεῖς, καὶ μετέβησαν ἐπὶ τῶν βασιλικῶν γαλλικῶν πλοίων καὶ τὸ ἀγγλικὸν βασιλικὸν πλοῖον τοῦ πλοίαρχου Χωάιγης, ἅτινα ἐπληρώσαν μέχρι τῆς προκυμαίας τῆς εὐρωπαϊκῆς συνικίας. Ἡ φυγὴ αὕτη ἀπάντων τῶν Ἑνωμένων, ἡ λύσις τῶν προξενείων, ὁ τρόμος εἰς ὃν ἐνέβαλε τοὺς Τούρκους καὶ μάλιστα τὰς γυναικῶν αὐτῶν ἡ θέα τῶν ἐτοιμοπολέμων βασιλικῶν πλοίων, ἅτινα ἀνῆκτον πολλὰ φῶτα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, πάντα ταῦτα ἐξεφώθησαν τοὺς ἀντάρτας, οἵτινες ἠκέσθησαν ἵνα διαρκάσωσι ἑλληνικὰς τινὰς οἰκίας, καὶ φονεῖωσι τοὺς δυστυχεῖς, οἱς ἐνέτυχον καθ' ὁδόν.

ΣΤ.

Εἶπομεν ὅτι αἱ ἀρχαὶ ἡ ἐκρύβησαν ἡ ἠφανίσθησαν ὑπὸ τῶν γενίτσαρων, οἵτινες ἀντικατεστάθησαν ἀντὶ τοῦ μολλᾶ, τοῦ νάιπ καὶ τοῦ βασ-αρχίαν, καὶ, καθελόντες τοὺς παλαιούς, ἐξέλεξαν νέους στρατιωτικὸς ἀρχηγούς. Ὁ σερδάρης, ὅστις μόνος ἐκ τῶν ἐπιτοπιῶν ἀρχόντων δὲν καθρέθη, ἦλθεν εἰς λόγους πρὸς τοὺς πρόξενους, ὑποσχόμενος ἵνα ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν, ἐὰν οὗτοι ἐπέτρεπον τοῖς γενίτσαροις ἵνα ἐξτάσωσι τὸ πλοῖον, οὗτινος ἡ ἀναχώρησις ἐγένετο αἰτία τῶν ταραχῶν.

Ὁ πρόξενος τῆς Ρωσσίας Δεστούννης, ἐγκαμμένος τῶν λοιπῶν προξενίων, κατένευσεν. Οἱ γενίτσαροι προσεκάλεσαν παρόντων τῶν προξενίων, ὀνομαστὶ ἕνα ἕκαστον τῶν ἐπιβατῶν εἰς παράστασιν τῶν διαβατηρίων. Καὶ ἐπειδὴ διςχυρίζοντο ὅτι ἐκ τῶν φυγάδων ἐπιβατῶν ἕκαστον περὶ τοῦ ἦσαν βαγιάδες, ὁ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας Βέρβους, κατόρθωσε νὰ πείσῃ αὐτοὺς ὅτι «οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, καταγόμενοι ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων, ὡς ἐμαρτύρουν τὰ διαβατήρια, δὲν ἠδύναντο νὰ νομίζωνται ὑπήκοοι τοῦ σουλτάνου, ἀλλὰ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας.» Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἔτυχε συγγνώμης παρὰ τῶν γενίτσαρων, ὡς ἐκολάκωσεν ἡ πρὸς αὐτοὺς συγκατάθεσις τῶν προξενίων· ὑπεσχέθησαν δὲ ἵνα ἡσυχάσωσι τοῦ λοιποῦ, καὶ ἤτησαν ἵνα αὐτὸς ὁ Γάλλος πρόξενος παράσῃ ἐκ τῶν παραδειγμάτων θάρρους καὶ πίστεως, καὶ ἐξῆλθῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Κ. Δαβὶδ ὑπεσχέθη νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρω ὅτι τὰς ὑποσχέσεις ταύτας ἔπρεπε νὰ ἐπικυρώσωσι πᾶσαι αἱ νόμιμα ἀρχαὶ τῆς πόλεως ἐνώπιον τῶν προξενίων.

Ζ.

Τὴν αὐτὴν ἐκεῖνην ἐσπέραν ὁ σερδάρ, ὁ μουσελίμης καὶ ἄλλοι τινὲς ἐπίσημοι Τούρκοι προσεκήθησαν παρὰ τοῦ πασσᾶ τῆς Καισαρείας. Μετ' ὀλίγον δὲ παρέστησαν καὶ πάντες οἱ πρόξενοι.

— Τί θέλετε; λέγει αὐτοῖς ἀποτόμως ὁ Χασσὰν πασσᾶς.

Τότε ὁ Γάλλος πρόξενος λαβὼν τὸν λόγον,

— Τρεῖς, εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἠθετήσατε τὰς ὑποσχέσεις ὑμῶν. Δὲν ἐρχόμεθα νῦν ἐνταῦθα ὡς εὐπατήτητα νήπια ἵνα ἀκούσωμεν τὴν ἐπαναλήψιν ματαίων ὑποσχέσεων. Ἀπαιτοῦμεν ἵνα οἱ νέοι ὀδγμακλεῖς ὀρμισθῶσιν ἐνώπιον σου, τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ σουλτάνου, ὅτι τοῦ λοιποῦ προτίθενται νὰ διατηρήσωσι τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τιμωρήσωσι πάντα ταραχοποιῶν.

— Ἡκούσατε, λέγει τότε ὁ πασσᾶς, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς νέους ἀρχηγούς ὀδγμακλεῖς, οἵτινες ἦσαν στιγνῶδες παρατεταγμένοι σιωπηλῶς ἐνώπιόν του. Γνωρίζω ὅτι οἱ ὀδγμακλεῖς ἠθέτησαν τὸν λόγον τῶν, διότι ἔλαβον ἀφορμὰς παραπόνων, αἵτινες δὲν ὑπέρχουσι πλέον. Ὑποσχόμεθα τοῖς πρόξενοις νὰ διατηρήσωμεν τὴν τάξιν ἐν Σμύρῃ;

— Μάλιστα, δέσποτα, ἀπεκρίθησαν ταυτοχρόνως ἅπαντες οἱ γενίτσαροι, φέροντες τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον.

— Ὑποσχόμεθα νὰ τιμωρήσωμεν πάντα παράνομον ταραχοποιῶν;

— Μάλιστα, δέσποτα.

— Ὑποσχόμεθα νὰ διατηρήσωμεν παρὰ τοῖς γενίτσαροις τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν στρατιωτικὴν τιμὴν;

— Μάλιστα, δέσποτα.

— Ὑποσχόμεθα νὰ φειδόμεθα τῶν Φράγκων, ὑπήκοων βασιλέων φίλων τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὑμῶν σουλτάνου;

— Μάλιστα, δέσποτα.

— Νὰ ὑπερασπιζόμεθα τοὺς βαγιάδες, ἐφ' ὅσον ἡ ὑψηλὴ Πύλη δὲν ἐπιτάξῃ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν;

— Μάλιστα, δέσποτα.

— Ἀντὶ τῶν ὑποσχέσεων τούτων, προσέθηκεν ὁ πασσᾶς, αἰτούμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα οἱ πρόξενοι ἀποπέμψωσιν εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν τοὺς βαγιάδες, οἵτινες κατέφυγον εἰς τὰς οἰκίας τῶν Φράγκων.

— Συγκατατίθεμαι, ἀπεκρίθη ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας, συμβουλευσάμενος μετὰ τῶν συναδέλφων αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅπως αἱ περίτρομοι αὐταὶ οἰκογένειαι δυνήθωσιν ἵνα ἐπανέλθωσιν οἰκαδὲ μετὰ τινος θάρρους, εἶναι ἐπὶ ἀνάγκῃ νὰ ἐκδοθῇ προκήρυξις τις.

— Προκήρυξις! ἀπεκρίθη γοργῶς ὁ πασσᾶς. Οἱ βαγιάδες ἀπίστευον αὐτὰς ἄλλοτε! Σήμερον δὲν ἀκούουσι πλέον τοὺς κήρυκας. Ἐπέταξα ἤδη τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς δημογέροντας νὰ προτρέψωσιν αὐτοὺς νὰ ἐπανέλθωσιν οἰκαδὲ. Αἱ προτροπαὶ αὐταὶ εἰσονται ἀποτελεσματικώτεροι πασῶν τῶν ὑποσχέσεων μου.

Τοιοῦτον ἔσχε πέρας ἡ τελετὴ αὕτη τῶν ὑποσχέσεων. Κατ' ἄλλους καιροὺς ἡ ὑπόσχεσις τῶν Τούρκων ἐθεωρεῖτο ἱερά· ἀλλ' οἱ ὄρκοι αὐτῶν δὲν εἶχον πλέον οὐδεμίαν ἀξίαν, ὡς ἀπέδειξαν τὰ ἐπακόλουθα.

Η.

Ἡ φρουρὰ τοῦ ἐξώκαστρου οὐ μόνον ἤξιον νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἐκπλοῦν παντὸς πλοίου μὴ ἐξετασθέντος παρ' αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὸν εἰσπλοῦν τῶν ξένων πολεμικῶν πλοίων, ἅτινα μάτην ἀνέμενον τὴν ἐπὶ τούτῳ ὑποσχεθεῖσαν ἄδειαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἀναγκάζομενα ἵνα ναυλοχῶσιν ἐξω τοῦ λιμένος. «Πρόσεχε, εἶπε πρὸς τὸν πασσᾶν ὁ Γάλλος καὶ ὁ Ἀγγλος πρόξενος. Ἡ τοιαύτη πράξις νομίζεται παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὡς ἀποκήρυξις πολέμου καὶ ἀρχὴ ἐχθροπραξιῶν. Τί δὲ λέξεις ὁ σουλτάνος, ὅταν μάθῃ ὅτι ἐγένετο αἴτιος τῆς πρὸς αὐτὸν δυσμενείας τῶν δύο μεγάλων δυνάμεων;»

— Φίλοι μου, ἀπεκρίνετο ὁ πασσᾶς, ὁμολογῶ εὐλαμῶς ὅτι αἰσθάνομαι κάλλιστα τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων ὑμῶν. Ἀλλὰ μάθετε ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι πλέον κύριος ἐνταῦθα. Ἐὰν δεχθῶ ἐν ἐτι πολεμικῶν πλοίων, ἐχάθην ἐν ἀκαρεῖ. Οἱ καταχθόνιοι Ἑβραῖοι ἐνεφύσησαν εἰς τὸν λαὸν ὑπεψίας ἄλλο ἄτοπος. Δὲν δύναμαι νὰ

φωτίσω τὸν πεπλανημένον τούτον ὄχλον· διότι, καὶ πειρώμενος μόνον τούτο, κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

Θ.

Τῇ 8 ἰουλίου, ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐπορεύθη πάλιν πρὸς τὸν πασσᾶν. Αἱ ὀλακάδες ἡ Nantaise, ἡ Lamproie, ἡ Chevette καὶ ἡ Truite, ἡ γοσέττα l'Estafette, ἡ καρβέττα Bonite, ἡ φρεγάτα Jeanne-d'Arc, ὑπὸ τὸν ἀρχιναύαρχον ἀντικόμητα La Mellerie, ἴσαντο ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν πρὸ τοῦ στομίου τοῦ λιμένος μὴ δυνάμενα ἵνα εἰσρομίζωνται, ἐνεκα τοῦ ἐξω φρουρίου. Ὁ πρόξενος Δαβὶδ ἐπέμενε ἵνα ἀρθῇ ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη. «Τί θέλετε; εἶπε πρὸς αὐτὸν μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ψευδοῦς ἀφελείας ὁ πολυμήχανος πασσᾶς τῆς Καισαρείας. Οἱ Τούρκοι τῆς Σμύρνης δὲν ἐλησμώνησαν εἰσέτι τὴν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐστρατιάν τοῦ Βοναπάρτου.» Ἡ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει γαλλικὴ καὶ ἀγγλικὴ πρεσβεία, μαθούσα τὰ ἐν Σμύρῃ συμβαίνοντα, ἀπήτησεν ἵνα σταλῇ πρὸς τὸν πασσᾶν φερμάνιον προστάττον εἰς αὐτὸν ἵνα «ἀρχιπυρὶ ἐπιμελῶς ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Φράγκων.» Ἀλλ' οὗτος ἐκόφει πρὸς πάντα, διςχυριζόμενος ὅτι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν Φράγκων ἐν μόνον τούτο ἦρκει, τὸ προστατεῖν τοὺς Τούρκους. Διότι ἐὰν ἄφινε τὰ εὐρωπαϊκὰ πλοῖα νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὸν λιμένα, ἐμελλον εὐθὺς νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐν Σμύρῃ αἱ πρῶται ἀξιοθρήνητοι σκηναί.

Ι.

Ἐν τῷ δὲ οἱ πρόξενοι καὶ ὁ πασσᾶς ἠμφισβήτησαν οὕτω σφοδρῶς, ἐφθασαν δύο ἐπιστολαί, ἡ μὲν παρὰ τοῦ δισδάρ (τοῦ φρουραρχοῦ τοῦ ἐξώκαστρου) πρὸς τὸν πασσᾶν, ἡ δὲ παρὰ τοῦ πλοίαρχου τῆς Jeanne-d'Arc πρὸς τὸν Γάλλον πρόξενον, ἀπαγγέλλουσαι ὅτι σαρδικὸν τι πλοῖον, ἀγκυροβολήσαν παρὰ τὰς ἐνβολὰς τοῦ Ἐρμου, παρελάμβανεν ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν πλῆθος βαγιάδων φυγάδων ἐκ Σμύρνης, ὅπερ ἦτο παράθεσις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης διπλωματικῆς συμβάσεως, καθ' ἣν πᾶν εὐρωπαϊκὸν πλοῖον, δεχόμενον τοὺς βαγιάδες, καταλαμβάνομενον, ἔπρεπε νὰ κατασχεθῇ παρὰ τῶν ὀθωμανικῶν ἀρχῶν. Ἀνακλυφθεὶς ὑπὸ τινος ἀλγερινῆς γοσέττας κατὰ τὴν παραλαβὴν τῶν φυγάδων, ὁ Σάρδος πλοίαρχος κατέφυγεν ὑπὸ τὰ κανόνια τῶν γαλλικῶν βασιλικῶν πλοίων, ἅτινα, ὡς εἶδομεν, ἴσαντο ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐν τῷ σμυρναϊκῷ κόλπῳ, μάτην ἀναμένοντα τὴν ἄδειαν τοῦ εἰσπέλωσαι.

Οἱ Γάλλοι εἶχον ἄρα γε ἐξουσίαν νὰ

προστατεύσει τὸ παρνομήσαν τοῦτο πλοῖον; Ἡ περὶ τοῦτου συζήτησις ἐγένετο μὲν σφοδρότατη, ἀλλὰ, προκειμένης παρκαρούσεως τῆς διεθνούς συμβάσεως, ὁ Γάλλος πρόξενος ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώτῃ τοῖς Τούρκοις, οἱς παρέδωκεν ἅκων καὶ λυπούμενος τὸ σαρδικὸν πλοῖον μετὰ τοῦ πλοίαρχου, τοῦ πληρώματος καὶ ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπιβατῶν. Ἀλλ' ἐπραττεν ἄρα γε τὸ αὐτὸ, ἂν ὁ παρνομήσας πλοίαρχος ἦτο Γάλλος;

Οἱ Τούρκοι ἐώρτασαν τὴν λείαν ταύτην θριαμβικώτατα, βίψαντες κατὰ τὸν εἰσπλουν τοῦ σαρδικοῦ πλοίου εἰς τὴν λιμένα τῆς Σμύρνης περισσοτέρους κανονοβολισμούς τῶν ὅσους ἐβρίπτεν ἂν ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία πρὸς ἐορτασμὴν συλλήψεως ὀλοκλήρου ἐχθρικοῦ στόλου. Ὁ πασσᾶς ὑπερχαίρων ὑπεσχέθη ἄκων ἐπιεικίαι, εἰ καὶ εἶχεν, ἔλεγε, τέσσαρα ἐπαλληλῶς σταλέντα φερμάνια ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἅτινα κατεδιέκζον εἰς θάνατον πάντα βραχίον συλλαμβανόμενον φεύγοντα. Ἀλλὰ, χαριζόμενος τῇ Γαλλίᾳ, ἥς τῆς προστασίας ἠξιώθησαν οἱ ἐγκληματικά οὔτοι πρὸς ὄραν, ἄφινεν αὐτοῖς τὴν ζωὴν καὶ ἀπέλλαττε τῆς εἰρκτῆς, ἀκούμενος ἵνα φυλάττῃ αὐτοὺς πρὸς τὸ παρὸν ἐντὸς τῶν Τουρκικῶν οἰκῶν, εἰς οὓς διενεμήθησαν.

Οἱ λόγοι οὔτοι ἦσαν ἄρα γε εὐλιμενεῖς; Κατὰ τὰ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐλθόντα φερμάνια ἡ Πύλη οὐ μίνον ἐπέταττε τῷ πασσᾶ ἵνα φυλάττῃ παντὶ σθένει τοὺς Εὐρωπαϊοὺς, ἀλλὰ καὶ κήθηται τῶν πτωγῶν καὶ φιλησῶν βραχιάδων « ὅσοι ἔζων ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν αὐτῶν. » Ἐφαίνετο ἄρα ὅτι ἐν τοῖς συμβουλίαις τῆς Πύλης ἀνεφαίνοντο ἤδη αἰσθητά ἐπιεικτεστέρα πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλὰ κακῆ μοῖρα προῦκειτο νῦν οὐχὶ περὶ τοῦ μεταπεῖθαι τὸν σουλτάνον ἢ τοὺς συμβούλους αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν φανατικὸν τοῦτον ὄχλον, ὃν νέα δυστυχήματα καὶ νέαι ταπεινώσεις παρώτρυνον ἀδιελπίτως ἐπὶ τυφλῇ ἐκδίκησιν. Ἐπειδὴ τῇ 16 ἀπριλίου ὁ ταχυδρόμος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔφθασε πρῶτ', φέρων εἰς Σμύρνην τὴν ἀγγελίαν τῆς ἀνα-

χωρήσεως τοῦ Ῥώσου πρέσβευς βαρώνου Στρογγόνου. Ὁ πρὸς τὴν Ῥωσσίαν πόλεμος ἐφαίνετο ἄρα ἐπιεικίαι ἀφυκτος. Ἐδέησε δὲ ἵνα ἐπιβροχθῶσιν αἱ φυλακαὶ τῶν φρουρίων τοῦ Δουναβέως, ἀπειλουμένων ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν Βεσσαραβίαν συγκεντρώσεως πολλῶν Ῥωσικῶν στρατευμάτων. Ὁ πασσᾶς τῆς Πτολεμαίδος ἐπανεστᾶτησεν. Οἱ Δροῦσοι ἔλαβον τὰ ὄπλα, αἱ δὲ ἱεραὶ πόλεις Μέκκα καὶ Μεδίνα ἠπειλοῦντο ὑπὸ τῶν ταρακτικῶν Μαχαβιτῶν · ὁ δὲ σουλτάνος ἐκήρυξεν ἤδη τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Πέρσας, οἵτινες διέδραμον λεηλατοῦντες τὰς πρὸς ἀνατολὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους. Αἱ κακαὶ αὐταὶ ἀγγελίαι ἐξοργίζουσιν ἐκ νέου τοὺς γενιτσάρους τῆς Σμύρνης, οἵτινες ἀποστατοῦσι πάλιν καὶ περικυκλοῦσι τὸ πλοῖον τοῦ πασσᾶ. Πᾶς σουλτάνος ἐν τοιαύτῃ δεινῇ περιστάσει ἐβρίπτεν ἐν τὴν κεφαλὴν τοῦ βεζύρου ὑπὲρ τοὺς τοίχους τοῦ σεραίου, ὡς ἀπαλλαγῆ τῆς στάσεως. Ἀλλ' ὁ πασσᾶς τῆς Σμύρνης οὐδὲ στιγμὴν ἐδίστασεν ἵνα θυσιάσῃ τοὺς χριστιανούς, ὅπως σώσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λαὸς καὶ οἱ γενίτσαροι ἠτιῶντο τὴν ἀδράνειαν αὐτοῦ, ἠθέλησεν ἵνα καταψεύσῃ τὴν δυσάρεστον ταύτην φήμην. Ὁ πλοίαρχος σάρδος Ζίβιλις κατείχετο, ὡς εἶδομεν, ἐν φυλακῇ μετὰ παντὸς τοῦ πληρώματος καὶ τῶν φυγάδων χριστιανῶν Ἑλλήνων. Ἐπιτάττει δὲ ἵνα ὁ πλοίαρχος καὶ τὸ πλήρωμα ἐξαχθῶσι τῆς φυλακῆς, καὶ δευσεμέσας, παραδίδει αὐτοὺς εἰς τὸν δῆμιον, ὅστις ἀποτέμνει ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν ναυτῶν, πλὴν δύο, οἵτινες, ἀποπεραθέντες ἵνα φύγωσι, φονεύονται ἔμπροσθεν τοῦ ἀγγλικοῦ προξενείου ὑπὸ τῶν διωκτικῶν αὐτοῦς γενιτσάρων καὶ ἄλλων Τούρκων.

Καὶ ὅμως ὁ Χασσάν Πασσᾶς ὑπεσχέθη νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς Σάρδους ναύτας ὡς ξένους. « Ἡ φιλοξῆνία αὐτοῦ, ἔγραφεν ὁ Κ. Δαβίδ, ἀγανακτῶν μέχρι παραφορᾶς, ἐγένετο ὁμοίᾳ τῇ τοῦ Πολυμήμου. » Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὧν ἡ φυγὴ ἐγένετο αἰτία τοῦ

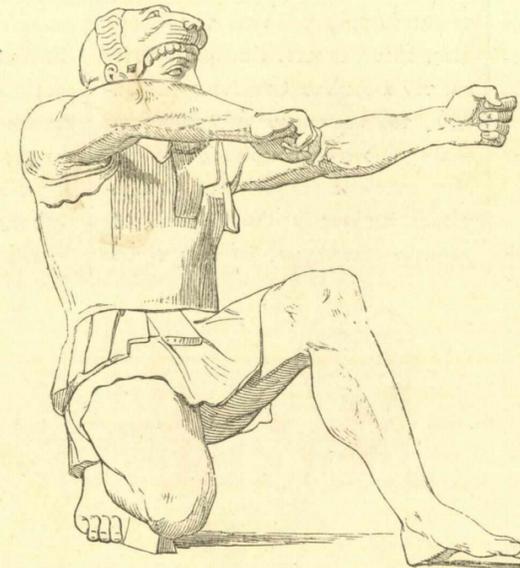
αἰματηροῦ τούτου δράματος, καὶ οἵτινες διετέλουν φυλακτόμενοι αὐστηρότατα, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐλπίσωσιν ἐπιεικτεστέραν τύχην παρὰ τῶν Τούρκων. Καὶ τῷ ὄντι ὁ πασσᾶς διώρισεν ἵν' ἀποκεφαλισθῶσι πάντες περὶ τοὺς ἐνενήκοντα ἀνεξαιρέτως, ὅπερ καὶ ἐγένετο κατὰ τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τῆς 27^{ης} καὶ 28^{ης} ἰουλίου. Οἱ δυστυχεῖς οὔτοι ἔτυχον τοῦλάχιστον ταφῆς, ἐν ᾧ οἱ ἀποθανόντες Σάρδοι παρεδόθησαν τοῖς Ἰουδαίοις, οἵτινες ἐβρίψαν αὐτοὺς ὡς κύνας εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἡ τελευταία αὕτη ἀποτρόπαιος πράξις ἦτο σταγὼν ἐπιεργασίας τὸν ἐκχειλισμὸν τοῦ ἀγγείου. Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οἱ εὐρωπαϊοὶ πρόξενοι ἐνενόησαν ὅτι τοῦ λοιποῦ ἀδύνατον ἦτο νὰ φεῖδωνται διπλωματικῶς ἀρχῆς οὕτως ἀσθενοῦς καὶ ἀπίστου. Ἐπειδὴ μόνος ὁ φόβος καὶ ἡ βία ἠδύναντο νὰ κατέχωσι μὲν τὰ πάντα καὶ τὴν αἰμοδιψίαν τοῦ πλήθους, νὰ ἐκφοβῶσι δὲ καὶ ματαιῶσι τὴν δυστροπίαν τῶν βεζύρων, ἀποκαταστήσωσι δὲ τέλος τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἐν ᾗ ἀπὸ τριῶν μηνῶν ἐπεκράτει ἡ τρομοκρατία. Τῇ 18 ἰουλίου περὶ τὴν μεσημβρίαν ἡ φρεγάτα la Guerrière, φέρουσα τὴν σημαίαν τοῦ ἀντιναύαρχου Χαλιγάν, ἠγκυροβόλησεν ἔμπροσθεν τῆς πόλεως παρὰ τὴν ἀγγλικὴν προκουμάν. Οἱ ἐν τῷ ἐξωκάστρῳ Τούρκοι ἐπειράθησαν μὲν ἵνα ἐμποδίσωσιν αὐτὴν διὰ παντοίων ἐχθροπραξιῶν, ἀλλ' ὁ ἀρχιναύαρχος, ὑψώσας τὴν βασιλικὴν σημαίαν, ἐκράυγασε « Ζήτω ἡ Γαλλία! » καὶ διήλθε. Τῇ 2 αὐγούστου ἐπὶ μεγάλα γαλλικὰ πλοῖα ἦσαν ἤδη ἐν τῷ λιμένι τῆς Σμύρνης · οἱ δὲ χριστιανοὶ ἀνέπνευσαν, βλέποντες ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν ἐκνδύνουν ἵνα πληρώσωσι διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν οὔτε τὰς ἀπορίας τοῦ σουλτάνου, οὔτε τὰς νίκας τῶν Ἑλλήνων, οὔτε τὰς ἀπειλὰς τῶν Ῥώσων, οὔτε τοὺς κατὰ θάλασσαν θριάμβους τῶν Ὑδριωτῶν καὶ Ψαριανῶν.

Ἐπεται συνέχεια.

Amiral JURIEN DE LA GRAVIERÈRE.

(Ἐκ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν δύο Κόσμων.)

Εἰκ. 1. — Μάρμαρα τῆς Αἰγίνης. — Ὁ Ἡρακλῆς τοξεύων τὸν Λαομέδοντα.

Ἡ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ.

Α'. — ΑΡΧΑΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ¹.

TA EN PANORMO ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΙΔΟΥΝΤΟΣ. — TA EN MONACHO ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΗΣ. — Η ΠΑΛΛΑΣ ΤΗΣ ΔΡΕΣΔΗΣ. — Ο ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Διαγράφαντες ἐν τῷ εἰκοστῷ δευτέρῳ τεύχει τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιθεωρήσεως διὰ βραχείων τὰ κατὰ τὴν γένεσιν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ἀπτόμεθα ἐναυθῶν τῆς ἱστορίας τῆς ἐπιδόσεως τῆς γλυπτικῆς ἐν Ἑλλάδι, περιγράφοντες πρῶτον τὰ περισωθέντα ἀρχαιότατα ἑλληνικῆς τέχνης) ἐκ τῶν περὶ τῆς γλυπτικῆς τῶν Ἑλλήνων σοφῶν συγγραμμάτων, ἅτινα ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Winkelmann, τῶν Γάλλων Quatremère de Quincy, Emeric David, Raoul Rochette, Lenormant, καὶ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Beulé, τοῦ ἀνακαλύψαντος τὴν εἰσοδὸν τῆς ἀκροπόλεως.

Οἱ δοκιμώτατοι οὔτοι ἀρχαιολόγοι,

¹ Ἐθνικῆς Ἐπιθεωρήσεως τεύχος· εἰκοστὸν δευτέρον, σελ. 295.

θέλοντες ἵνα ὀρίσωσι πόσον ἕκαστος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τεχνιτῶν, ὧν τὰ ὀνόματα ἦλθον εἰς ἡμᾶς, συνεβάλετο εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς τέχνης, ἠναγκάσθησαν ἵνα συγκρίνωσι διεσπαρμένα καὶ ἀτελέστατα τινὰ ἀρχαῖα κείμενα, καὶ συμπεραίνωσι τὰς ἀρχὰς, αἱς ἠκολούθουν οἱ τεχνῖται, ἐξετάζοντες ἐπιστημόνως τὰ ἔργα αὐτῶν. Διότι, εἰ καὶ πολλὰ ἰδικὰ περὶ τέχνης συγγράμματα ἐγράφησαν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, πολλὰ δὲ μάλιστα ὑπὸ τεχνιτῶν διαβεβωμένων, δὲν περιεσώθησαν εἰς ἡμᾶς.

Ἀλλὰ κακῆ μοῖρα ὀλίγιστα ὑπολείπονται καὶ τῆς ἀρχαίης γλυπτικῆς τῶν Ἑλλήνων μνημεῖα, ἅτινα οἱ ἀρχαῖοι ὀνόμαζον παλαιὰν ἐργασίαν. Παλαιότατα τούτων εἶναι τὰ ἐν τοῖς ἐρείπιοις τῆς Σελιουσῆτος, ἀποικίας δωρικῆς, εὐρεθέντα κλάσματα μετοπῶν, τοῦτ' ἐστὶν ἐξωγραφημένα ἀνάγλυφα τῆς ἀρχαίης ἰταλοδωρικῆς τέχνης τῆς 45^{ης}—50^{ης} Ὀλυμπιάδος. Αἱ βρα-

χεῖαι, νευρώδεις καὶ σκληραὶ μορφαί, ἡ ὑπερβολὴ τῶν μυῶνων, ἡ δυσκαμψία καὶ ἡ παράστασις τῶν μελῶν κατὰ τὴν εὐκολωτέραν ἐκάστου θέσιν, τοῦτ' ἐστὶ τὰ μὲν ἄνω τοῦ σώματος ἀνωπὰ, τὰ δὲ κάτω πλάγια, ὁ δμοιότροπος χαρακτῆρ τῶν κεφαλῶν, πάντα ταῦτα μνηνοῦσι μὲν τὴν νηπιόζουσαν καὶ δειλῶς τὰ δεσμὰ μακρὰς ἔξεως καὶ εὐλαβείας ἀποσειούσαν τέχνην, ἀλλὰ δὲν ἀμοιροῦσιν οὔτε ἀφελοῦς χάριτος, οὔτε τέχνης. Ἡ μία τῶν μετοπῶν τούτων παριστᾷ τὸν Περσεὶ φονεύοντα τὴν Γοργόνα, ἥς ἡ κεφαλὴ εἶναι ὁμοιοτάτη τῇ τῶν ἀττικῶν γοργονείων νομισμάτων · ὁ δὲ Περσεὺς φορεῖ περωτὰ πέδιλα καὶ κυνὴν Ἐρμού, ὡς ἐπὶ τινῶν νομισμάτων τῆς Αἴνου. Παρὰ δὲ τὸν Περσεὶ ἴσταται ἡ Ἀθηνᾶ γραπτὸν ἔχουσα τὸν πέπλον. Ἡ δὲ ἑτέρα τῶν μετοπῶν ἀπεικάζει τὸν Ἡρακλῆν νέον, γυμνόν, ἐπωμιζόμενον δύο τῶν ποδῶν ἐξηρητημένους δαίμονας Κέρκοντας. Διεσώθησαν δὲ τὰ

κλάσματα ταῦτα ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Πανόρμου μετὰ τινων γλυφῶν τῶν ἐν Ἀκράγαντι ναῶν, καὶ ἀξιοσπουδάστων τινῶν τεμαχίων πολυχρώμου ἀρχιτεκτονικῆς, εὐρεθέντων ἐν Μεταποντίῳ καὶ ἐν Σελινοῦντι τῆς Σικελίας.

B'.

Ἡ ὑπὸ Δωριέων ἐπὶ τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν ἀπὸ τῆς Ἐπιδαύρου οἰκισθεῖσα μικρὰ νῆσος Αἴγινα ἐπέδωκεν οὕτως εἰς εὐημερίαν καὶ δύναμιν, ὥστε ἔτρεφεν ὑπὲρ τὰς 500,000 κατοίκων, καὶ κατέστη ἀντίζηλος τῶν Ἀθηνῶν, μέχρις οὗ, ἡττηθεῖσα τὸ τελευταῖον, προσετέθη τῇ μεγάλῃ πόλει. « Ἡ νῆσος Αἴγινα, λέγει ὁ Beulé, ἔκειτο ἀντικρὺ τῆς Ἀττικῆς, ὡς ἀντικρὺ τῆς Πελοποννήσου, φρουρὸς τῶν Δωριέων πρὸς τοὺς Ἴωνας. » Ἐν αὐτῇ δὲ ἐβάσιλευσεν ὁ Νουμᾶς, ὁ Αἰακὸς τῶν Ἑλλήνων, ὅστις, σεβαστὸς τοῖς ἀνθρώποις γενόμενος, ἐνομιζέτο ὅτι κατέστη εἰς τῶν τριῶν δικαστῶν τοῦ ἄδου, καὶ κατέλιπε μέγα γένος ἡρώων, τοὺς Αἰακίδας, ἐν οἷς ὁ Πηλεὺς, ὁ Τελαμῶν, ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ Αἴας, κ. λ. π., οἵτινες διέτειναν μέχρι τοῦ Μιλτιάδου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κίμωνος.

Πλουσίας δὲ καὶ ἰσχυρᾶς γενομένης πρὸ τῶν Ἀθηνῶν τῆς Αἰγίνης, τὸ καλλιτεχνικὸν αὐτῆς ἐργαστήριον, ὅπερ μετεφευτεύθη εἰς αὐτὴν ἐκ Σάμου καὶ Κρήτης, ἤκμασε πολὺ πρὸ τοῦ τῶν Ἀθηνῶν. Σμίλις ὁ Εὐκλείδου, ὁ ἀρχαιότατος τῶν Αἰγινήτων τεχνιτῶν, οὕτινος τὸ ὄνομα, σημαῖνον ἐργαλείον, νομίζεται μάλλον συμβολικόν, ὡς τὸ τοῦ Δαιδάλου, λέγεται ὅτι ἐγένετο σύγχρονος ἐκείνου. Μετ' αὐτὸν δὲ μνημονεύεται ὁ γλύπτης Κάλλων, οὕτινος τὰ ἔργα παραβάλλει ὁ Κουιντιλιανὸς πρὸς τὰ τῶν Ἐτρούσκων καὶ ὁ Συνόων, ἀμφότεροι ζήσαντες κατὰ τὴν 71ην Ὀλυμπιάδα καὶ ὁ υἱὸς καὶ μαθητὴς αὐτοῦ Πτόλι-

χος· καὶ ὁ Γλαυκίας, ὅστις Γέλων ὁ Συρακούσιος ἀνέθηκε τὴν κατασκευὴν τεθρίππου ὑπὲρ τοῦ ναοῦ τῆς Ὀλυμπίας, ὅπου ἐνίκησεν. Ἐποίησε δὲ οὗτος καὶ τὸν ἀνδριάντα Θεαγένους τοῦ Θεασίου, τοῦ περιφήμου ἀθλητοῦ, ὅστις ἔλαβε χιλίους τετρακοσίους στεφάνους. Μετ' αὐτὸν δὲ ἀναφαίνεται ὁ Ἀναξάγρας, ποιήσας ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸν Δία χαλκοῦν δεκάπηγυν, ὃν ἤγειραν ἀπὸ

ΕΙΚ. 2. — ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΗΣ. — Η ΑΘΗΝΑ.

κοῦ αἰ ἐν Πλαταιαῖς συναγωνισάμεναι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς Πέρσας Ἑλληνίδες πόλεις. Τέλος δὲ ἀναφαίνεται ὁ ἐπισημότατος τῶν Αἰγινήτων γλυπτῶν, Ὀνατᾶς ὁ τοῦ Μίκωνος, ἀκμάσας περὶ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς οἱ Αἰγινήται ἐγένοντο ὑπὸ τοὺς Ἀθηναίους (Ὀλυμπ. 80, γ'). Ἐποίησε δὲ οὗτος ὑπὲρ πολλῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος πολλοὺς θεῶν, ἡμιθέων καὶ ἡρώων ἀνδριάντας, ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἐν οἷς ὁ δεκάπηγος

Ἡρακλῆς, καὶ τὸ ἀνάθημα τῶν Ἀγαιῶν, ἀπεικάζον δέκα ἔρωας δημητικούς, κληρουμένους περὶ μονομαχίας πρὸς τὸν Ἐκτορα· καὶ τὸ ἀγάλμα τοῦ Νέστορος, πάλλοντος τὸν κλῆρον ἐν περικεφαλαίᾳ, καὶ τὸν Ἰέρωνα ἐν τεθρίπῳ ὡς Ὀλυμπιονίκην. Κατεσκεύασε δὲ χαλκῆν καὶ τὴν Μελαιναν Δήμητραν, ἔξονον τερατώδες ὑπὲρ τῶν Φιγαλέων. Τέλος δὲ συμμετέσχε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τοῦ καλλιπλισμοῦ τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Αἰγίνης, οὕτινος τὰ μάρμαρα, ἀνάμειλλα ὄντα τῶν τοῦ Παρθενῶνος, εἶναι ἐν τῷ παρόντι ὁ πολυτιμότερος θησαυρὸς τῆς Γερμανίας, ὡς τὰ τοῦ Παρθενῶνος εἶναι τὸ καύχημα τοῦ Βρεταννικοῦ Μουσείου.

Γ'.

Περιφημότατον ἄρα τῶν κατὰ τὴν κυρίως Ἑλλάδα δωρικῶν ἐργαστηρίων ἐγένετο τὸ τῆς Αἰγίνης, ἥστινος ὁ πρὸς τὰς Ἀθήνας πολιτικὸς ἀνταγωνισμὸς συνεβάλετο οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐπίδοσιν καὶ φήμην τῆς τέχνης. Ἐπικαθήμεναι μεγάλα καὶ εὐδαίμονες ἐπὶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, αἱ δύο αὗται πόλεις, αἱ Ἀθηναὶ καὶ ἡ Αἴγινα, ἐκπροσωποῦσαι τὰς δύο ἀντιζήλους ἑλληνικὰς φυλάς, τὴν ἰωνικὴν καὶ τὴν δωρικὴν, διημιλλῶντο ἀνέκαθεν οὐ μόνον περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν τεχνῶν ὑπεροχῆς. Ὁ ἀρχαιότατος τῶν Αἰγινήτων τεχνιτῶν Σμίλις ἀπῆλθεν εἰς Σάμον, ὅπου

ἐδιδάχθη τὴν μεταλλουργίαν παρὰ τοῦ Θεοδώρου καὶ τοῦ Ροίκου, περιφήμων Σαμίων τεχνιτῶν, διδασθέντων ἴσως ἐκ Φοινίκης τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων. Οἱ δὲ μαθηταὶ τούτων κατέφυγον μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Σάμου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν, ὅπερ ἐξηγεῖ διὰ τί ἡ δωρικὴ γλυπτικὴ, ὅπου οὐδέποτε ἀπαντῶμεν αὐτὴν, εἴτε ἐν τῇ ἀνατολικῇ, εἴτε ἐν τῇ κυρίῳ, εἴτε ἐν τῇ μεγάλῃ καλούμενῃ Ἑλλάδι, προδίδει ἔγνη ἀσσυριακῶν καὶ φοινικι-

κῶν παραδόσεων, αἵτινες μάλιστα ἐπεκράτησαν ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῆς Σάμου καὶ τῆς Κρήτης. Κρατῦναι δ' ἐτι μάλιστα τὴν εἰκασίαν ταύτην ἡ παρατήρησις τῶν ἀναγλύφων τῶν μαρμάρων τῶν ναῶν τῆς Σελινοῦντος καὶ τῆς Αἰγίνης, ἐν οἷς ἡ ὁμοιόμορφος καὶ κατὰ τινὰ παραδεγμένον τύπον παράστασις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν γονάτων δεικνύει ὅτι οἱ τεχνῖται δὲν εἰργάσθησαν ταῦτα ἐκ τῆς κατὰ τὴν ὄρασιν φαντασίας καὶ ἀπομιμήσεως τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐπόμενοι πατροπαραδότοις τισὶ κανόσι, ὑποδεικνύουσι τὴν ἀσσυριακὴν ἢ φοινικικὴν αὐτῶν καταγωγὴν. Παραβάλλοντες δὲ τινὰ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις βασιλείοις τοῦ Κχόρσαθαδ ἀνακαλυφθέντων ἀσσυριακῶν ἀναγλύφων πρὸς τὰ μάρμαρα τῆς Σελινοῦντος καὶ τῆς Αἰγίνης, ἐκπληττόμεθα τὸ ὁμοιόμορφον τῶν προσώπων, τῶν μῦνων καὶ καθόλου τῆς στάσεως καὶ τῆς ἐμφάσεως.

Δ'.

Περιοδεύοντες τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ ἔτος 1811 Γερμανοί τινες, Ἄγγλοι καὶ Δανοὶ, οἱ K. K. δὲ Haller, Cockerell, Foester καὶ Link, καταμετροῦντες ἀρχαῖόν τινα ναὸν τῆς Αἰγίνης, εὗρον σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατεβριμμένα παρὰ τὸν ναὸν πλῆθος ἀναγλύφων κλασμάτων, καὶ ἀναμῆξ δεκαεπτὰ ἀγάλματα σχεδὸν ἀλώθητα. Ἐκτεθέντα εἰς πλειστηριασμὸν ὑπὸ τοῦ Τούρκου διοικητοῦ τῆς νήσου, ἡγοράσθησαν παρὰ τοῦ τότε διαδόχου ἀνακτος τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, πατρὸς τοῦ βασιλέως Ὀθωνος ἀντὶ 10 χιλιάδων δουκάτων (!), καὶ, ἐπισκευασθέντα ὑπὸ τοῦ περιφήμου Δανοῦ γλύπτου Θεορούαλεν, ἐξετέθησαν ἐν τῇ ἐπίτηδες ὑπὲρ αὐτῶν ἰδρυθεῖσιν ἐν Μονάχῳ Γλυπτοθήκῃ, ὅπου ἐκίνησαν εἰς θαῦμα πάντας τοὺς περὶ τὴν τῶν ἀρχαίων γλυπτικὴν εἰδήμονας. Οἱ δὲ σοφοὶ Γερμανοὶ, ὅ τε ἀρχαιολόγος Ottfried Müller, ὁ φιλόσοφος Schelling, ὁ Wagner, ὁ Hirt, ὁ Tiersch, ὁ Schorn

ΕΙΚ. 3. — ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΗΣ. — Ο ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΠΗΤΤΟΝ ΠΕΠΛΗΓΜΕΝΟΣ.

κ. λ. π., ἤγειραν ἐπὶ τῶν λειψάνων τούτων τῆς ἀρχαίας τέχνης μεγάλας ἱστορικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς θεωρίας.

Τὰ δεκαεπτὰ ταῦτα ἀγάλματα, ὧν πέντε μὲν ἐκόσμουσαν τὸ πρὸς ἀνατολάς, δέκα δὲ τὸ πρὸς δυσμὰς ἀέτω-

Αἰγινήτων τέχνης. Πρὸς δὲ κατάληψιν τῆς χώρας, ἦν ἕκαστον αὐτῶν κατεῖχεν ἐν τοῖς τοῦ ναοῦ ἀετοῖς, κατεσκευάσθησαν ἐν τῇ Γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου ἐν τῷ τυμπάνῳ τοῦ θόλου τῆς αἰθούσης δύο ἀνάγλυφοι ἀετοὶ, ἐν οἷς ταῦτα ἐξετέθησαν ἕκαστον ἐν τῇ οἰκίᾳ στάσει.

Οὕτω διατεταγμένα τί παριστώσι τὰ δεκαεπτὰ ταῦτα ἀγάλματα; Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι παριστώσι μάχας καὶ νίκας, μάλιστα δὲ τῶν Αἰακιδῶν, ὧν οἱ Αἰγινήται ἠθέλησαν ἵνα διαωνίωσι τὴν μνήμην. Ἀλλὰ πρόκειται ἄρα γε περὶ τῶν νικῶν, ἃς οἱ Ἕλληγες ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας ἐν Μαραθῶνι, ἐν Πλαταιαῖς, ἐν Σαλαμίνι, ἢ ἀνάγκη ἵν' ἀνέλθωμεν μέχρι τῶν ἡρωικῶν χρόνων καὶ ζητήσωμεν τὴν ἔννοιαν τῶν μαρμάρων τούτων ἐν τοῖς πολέμοις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Τρῶας; Ἐπειδὴ κατ' ἀμφοτέρα πανηγυρίζεται ὁ θρίαμβος τῆς Εὐρώπης κατὰ τῆς Ἀσίας, καὶ διὰ τῆς ἀναμνήσεως τῶν παρελθουσῶν ἐξεικονίζονται συμβολικῶς αἱ πρόσφατοι νίκαι. Ἡ τελευταία αὕτη γνώμη, πιθανωτέρα οὖσα, ὑπερίσχυεν. Ὑποθέτουσιν ἄρα οἱ ἀρχαιολόγοι ὅτι τὰ πέντε ἀγάλματα τὰ πληροῦντα τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα ἀπεικάζουσι τὰς πρὸς τὸν Λαομέδοντα, βασιλέα τῶν Τρώων, μάχας τοῦ Ἡρακλείους καὶ τοῦ Τελαμῶνος. Ὁ Ἡρακλῆς παρίσταται ὑπὸ μορφήν τοξότου γυμνοῦ, γεγονατισμένου, τοξεύοντος, φέροντος δὲ σκύτινον θώρακα καὶ κεφαλὴν λέοντος ἀντὶ περικεφαλαίας, ὡς παριστᾷ αὐτὸν ἡ ἐπισυνημένη εἰκὼν 1. Παρ' αὐτὸν κεῖται ἐκτάδην ἀνεστραμμένος ὁ βασιλεὺς Λαομέδων, καὶ τρεῖς ἄλλοι μαχηταί.

Τὰ δὲ δέκα ἀγάλματα τὰ πληροῦντα τὸ πρὸς δυσμὰς ἀέτωμα ἀπεικάζουσιν ἐν τῶν περιφημοτάτων ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος, τὴν παρὰ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου μάχην τῶν Ἑλλήνων καὶ Τρώων. Ἡ Ἀθηναῖσταται ἐν τῷ μέσῳ λογχεφόρος, ἀντωπῆ, καὶ φαίνεται διατεθειμένη καλῶς μάλλον ὑπὲρ τῶν

μα, δύο δὲ τὰ μικρότατα τὴν γωνίαν τῆς κορυφῆς αὐτῶν, ἐκόσμησαν τὸν κάλλιστον καὶ μέγιστον τῆς Αἰγίνης ναόν, (ὃν τινες μὲν, συνωδᾷ τῷ Ἡροδότῳ, νομίζουσιν ἀφιερωμένον τῇ Ἀθηνᾷ, ἄλλοι δὲ τῷ Πανελληνίῳ Διί), καὶ εὐλόγως νομίζονται ὅτι εἶναι κάλλιστα λείψανα τῆς ἀρχαίας τῶν

Ἑλλήνων ἢ ὑπὲρ τῶν Τρώων. Φορεῖ δὲ τὸν πέπλον, ἢ μακρὸν χιτῶνα, οὐτινος τὰ κράσπεδα ἴσαν ἐρυθρά. Τὸ κράνος αὐτῆς εἶναι κυανοῦν, ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους φέρει τὴν αἰγίδα, ἢ ἡτο ἴσως ἐφηρμοσμένη Μέδουσα χαλκῆ. Ὁ Πάτροκλος πεπληρωμένος πίπτει στηριζόμενος ἐπὶ τὴν δεξιάν (Ἰδὲ εἰκόν. 3). Ὁ δὲ Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμωνίως, ὑπερασπίζεται αὐτὸν διὰ τῆς λόγχης. Περὶ δὲ αὐτοὺς εἶναι οἰλοιοποὶ ὁμηρικοὶ μαχηταί.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα εἶναι σχεδὸν φυσικοῦ μεγέθους, πλὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἣτις ὑπερέχει πάντων. Εἶναι δὲ ἐξεργασμένα ἐκ Παρίου μαρμάρου μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείας, ὥστε εὐκόλως δύναται τις νὰ διακρίνῃ καὶ τὰς λεπτοτάτας ἀνωμαλίας τοῦ δέρματος. Τὰ μὲν σώματα καὶ τὰ μέλη κατέχονται ὑπὸ σπασμωδικῆς τινος κινήσεως, αἱ δὲ στάσεις εἶναι χαρακτηριστικαί, ὅπερ εἶναι χαρακτήρ τοῦ γένους τῆς ἐργασίας, ἣν ὁ μὲν Βίγκελμαν ὀνομάζει θεϊαν, ὁ δὲ Πλίνιος γωνιώδη, καὶ ἣτις προηγήθη τοῦ γένους τῆς ἐργασίας, τοῦ ἐξεικονίζοντος τὸ ἡρεμοῦν καὶ ἰδανικὸν κάλλος, ὅπερ ἠσπᾶσαντο ὀλίγοις μετὰ ταῦτα ἔτεσιν ὁ Φειδιάς καὶ ὁ Πραξιτέλης. Αἱ δὲ κεφαλῆαι τοῦναντίον οὐσαι ὡσείδεις, ἀπολήγουσαι εἰς πύγωνα δῆλν ὡς ἐν

πλάση τὰς κεφαλὰς ὠραίας ὡς τὰ σώματα, ἀφῆκεν αὐτὰς ἡμιτελεῖς. Τοῦναντίον ἢ διαφωνία αὕτη φαίνεται ὅτι παρήχθη ἐμπείρως ἔχοντος τοῦ τεχνίτου. Ἐπειδὴ κατέστη ἡδὴ ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Πανελληνίου Διὸς ἰδρύθη τεσσαράκοντα ἢ πενήτηκοντα ἔτη πρὸ τοῦ Παρθενῶνος. Τὰ αἰγινητικὰ μάρμαρα εἶναι ἄρα ἀρχαιότερα τῶν τοῦ Παρθενῶνος κατὰ ἡμισυναιῶνα. Ὁ δὲ διπλοῦς καὶ ἀμφίβολος χαρακτήρ τῶν γλυφῶν τούτων ἐξηγεῖται εὐκόλως, ἐὰν παραδεχθῶμεν κατὰ τὸν Βίγκελμαν « ὅτι οἱ Δωριεῖς

μάχης καὶ συγκρούσεως τῶν δύο ἀρχῶν, ὡς συνέβη κατὰ τὴν Παλιγγενεσίαν, καθ' ἣν βλέπομεν ἐν τισὶν ἰταλικαῖς εἰκόσιν τὴν ἀνέματον καὶ ἀπειρόκαλον διαγραφὴν τῶν βυζαντινῶν εἰκόνων συμμειγμένην τῇ ἀναγεννωμένῃ σπουδῇ τῆς φύσεως καὶ φιλοκαλίᾳ τῆς Παλιγγενεσίας. Διὸ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρωαδίται ἤρωες τῶν αἰγινητικῶν τούτων μαρμάρων εἶναι θεοὶ μὲν ὡς πρὸς τὴν κεφαλὴν, ἀθληταὶ δὲ ὡς πρὸς τὰ σώματα. Ἡ ἐξήγησις αὕτη φαίνεται ἡμῖν ἀπλουστερά καὶ ἐντελεστερά πρὸς κατανύξιν τῆς διπλῆς φύσεως τῶν πα-

ραδόξων τούτων αἰγινητικῶν μαρμάρων. Ἀλλὰ καὶ τοιούτων ὄντων, βλέπων τις τὰ μάρμαρα ταῦτα, δικαίως δύναται νὰ ἀναφωνήσῃ ὅ, τι ὁ Πανσανίας περὶ τῶν ἔργων τοῦ Δαιδάλου· « Δαιδάλος δὲ ὅποσα εἰργάσατο ἀτοπώτερα μὲν ἔστι τὴν ὄψιν, ἐπιπρέπει δὲ ὅμως τι ἐνθεον αὐτοῖς. »

Τὴν αὐτὴν δὲ ἀρχαϊκὴν δωρικὴν ἀφελειαν εὐρίσκωμεν ἐν τε τῇ Παλλάδι τοῦ Μουσείου τῆς Δρέσδης, ἣτις εἰκάζεται ὅτι εἶναι μειμνημένη ἐκ τινος ξοάνου ἢ Παλλαδίου, ἐνδεδυμένου τὸν πέπλον, ἐρ' οὐ αἱ νεάνιδες τῶν Ἀθηνῶν ἐποίκιλλον τὰς μάχας τῶν γιγάντων, καὶ ἀνέθετον τῇ πολιούχῳ θεᾷ ἐν τοῖς Παναθηναίοις, καὶ ἐν τῷ λεγομένῳ Βωμῷ

τεχνίται τῆς νήσου ταύτης διετήρησαν τὸ παλαιὸν γένος τῆς ἐργασίας πλειότερον τῶν ἄλλων. » Καὶ ἐρ' ὅσον μὲν οἱ πρῶτοι γλύπται ἡγεῖρον μόνον ἐν τοῖς ναοῖς εἰκόνας θεῶν διέμεναν πιστοὶ εἰς τοὺς περὶ τέχνης πατροπαράδοτους ἱερατικούς θεσμούς, ὡς οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἀσσυριοὶ· ἀλλ' ὅτε ἤρξαντο νὰ δημιουργῶσι τὰς εἰκόνας τῶν ἡρώων καὶ τῶν ἀθλητῶν ὑπὲρ τῶν δημοσίων μνημείων καὶ περιπάτων, ἐνεωτέρισαν ἐμψυχούντες τὰ σώματα, καὶ θηρεύοντες τὴν ἀπομίμησιν τῆς φύσεως. Ὁ δὲ νεωτερισμὸς οὗτος δὲν ὑπερίσχυσε βεβαίως ἀνευ δι-

Βοργέζω τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου, ὅπερ εἶναι ὁμοίως ἀξιόλογον μνημεῖον τοῦ ἀρχαίου τούτου χαρακτήρος τῆς τέχνης.

Ε΄.

Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ ῥυθμὸν τῆς δωρικῆς ἀρχαϊκῆς γλυπτικῆς εἶναι ἐξεργασμένοι καὶ τὸ περίφημον ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον, ὅπερ, ἀνακαλυφθὲν ἐν Ἀττικῇ καὶ μείναν εὐτυχῶς ἐν Ἑλλάδι, εἶναι ἐν τῶν πολυτιμοτάτων κτημάτων τοῦ ἐν Ἀθήναις νεοσυστάτου Ἑθνικοῦ Μουσείου. Τὸ κειμήλιον τοῦτο

ΕΙΚ. 4. — Ο ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Βλέπων τις τὰ ὠραιότατα καὶ ἐντελέστατα ταῦτα σώματα δὲν δύναται βεβαίως νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ τεχνίτης, μὴ δύναμενος νὰ

εἶναι γνωστὸν παραλόγως ὑπὸ τὸ ὄνομα Μαραθωνομάχος. Ἐκ τινος ἐπιγραφῆς μανθάνομεν ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ γλύπτου Ἀριστοκλέους, πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ τοῦ περὶ τὰ τέλη τῆς πέμπτης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσαντος περιφήμου Σικυωνίου γλύπτου Κανάρχου. Εἶναι δὲ τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο πολυτιμότερον· διότι εἶναι τὸ μόνον αὐθεντικὸν καὶ πρωτότυπον γνωστὸν λείψανον ἐνὸς τῶν περιφήμων διδασκάλων τῶν ἀρχαίων δωρικῶν ἐργαστηρίων. Παριστᾷ δὲ, ὡς δεικνύει ἐν μέρει ἢ ἐπισυνημμένη εἰκὼν, πολεμιστὴν βλέπομενον πλαγίως, φέροντα διὰ τῆς ἀριστερᾶς λόγχην, ἔχοντα δὲ τὴν δεξιάν κατειμένην. Φορεῖ δὲ περικημίδα. Αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες εἶναι ξηροὶ καὶ ἀφελεῖς. Πανταχοῦ δὲ ὑποφαίνονται λείψανα χρωμάτων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῦ θώρακος, ὅστις περιέχεται δίκην πλαισίου ὑπὸ μαιάνδρου καὶ φέρει ἐξωγραφημένην ἐν τοῖς ἄνω κεφαλῆν λέοντος, σύμβολον ἀνδρίας καὶ θράσους. Ἐπὶ δὲ τοῦ ὤμου εἶναι ἐξωγραφημένος ἥλιος. (Ἰδ. Εἰκ. 4.)

ΣΤ΄.

Τοιαῦτα καὶ τόσα μόνον εἶναι τὰ ἔργα τῆς ἀρχαϊκῆς γλυπτικῆς τῶν Ἑλλήνων, ὅσα περιεσώθησαν εἰς ἡμᾶς.

Κεφαλῆαι ἱερατικαὶ ἀνέματοι, θαυμαστῆ ἀλήθεια σωμάτων καὶ στάσεις σπασμωδικαί, εἶναι ὁ καθολικὸς αὐτῶν χαρακτήρ. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ἐνενοῦν τοὺς θεοὺς ὡς νόμους ἐμφύχους καὶ αὐτεξουσίους, καὶ ἐθήρευον ἐν τῇ πολιτικῇ ἠθικῇ τὴν συζυγίαν τῆς εὐταξίας καὶ τῆς ἐλευθερίας, δὲν ἠρέσθησαν εἰς ταῦτα· ἀλλὰ διὰ τῆς ἐλευθερίας ἀπομιμήσεως τῆς φύσεως ἠδυνήθησαν ἐν ἀφῶσι καὶ ἐν τῇ τέχνῃ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς εἰς τὸ νοούμενον ἢ ἰδανικόν, καὶ ἐξέυρον τὸ ἀληθὲς κάλλος, ὅπερ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς συμμετρίας τῶν μορφῶν καὶ τῶν ἐλευθερίων σχημάτων. Διὸ καὶ ἠδυνήθησαν ἵνα ἐμψυθώσιν ἐν τῷ χαλκῷ καὶ ἐν τῷ μάρμαρῳ τὴν ψυχὴν, τὸ εὐμετάβολον τοῦτο θαῦμα, τὸ αἶλον, τὸ ἀσύλληπτον, ὅπερ ἀνήκει μόνον τοῖς ἔργοις τοῦ θεοῦ. Διὸ, ὅτε ἡ τέχνη ἐδοκίμαζεν ἐπὶ τὰς πρώτας αὐτῆς πτερυξίνας, οἱ τεχνῖται καὶ οἱ ποιηταὶ παρίστανον αὐτὴν οὕτω, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας, ἐν ἣ ὁ Ἡφαίστος δίδει τῷ Ἀλκινόῳ χρυσοῦν κίνα, ὅστις ἐφαίνετο ἐμψυχος, καὶ ἐκ τῆς Ἰλιάδος, ἐν ἣ ὁ αὐτὸς θεὸς προχωρεῖ πρὸς τὴν Θέτιν, στηριζομένην ἐπὶ δύο χρυσοῦν παρθένων φαινομένων ἐμπνῶν. Ὑστερον δὲ ὅποτε ἡ γλυπτικὴ ἐπολλαπλασίασε τὰ καλλιτεχνήματα,

πάντοτε ἡ ἐμφασίς τῆς ζωῆς ἦγε μάλιστα εἰς ἔκστασιν τοὺς Ἕλληνας, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν εἰς τὴν δάμαλιν τοῦ Μύρωνος περιφήμων ἐπιγραμμάτων. Πρῶτος δὲ ὁ Πολύκλειτος, ὅστις κατεσκεύασεν ὄρθιον τὸν γυμνὸν αὐτοῦ Δορυφόρον, οἷον ὑπόδειγμα τοῖς τεχνῖταις καὶ κανόνα τῆς ἀνθρωπίνης συμμετρίας, ἐφεύρε τὴν σπουδαιοτάτην ἀρχὴν τὴν ἐμψυχούσαν τὰ ἑλληνικὰ ἀγάλματα, καθ' ἣν τὸ βῆρος τοῦ σώματος φέρεται κυρίως ἐπὶ ἐν σκέλος (Πλίν. Βιβλ. XXXIV, κεφ. 8).

Κατὰ τὴν Γένεσιν ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα αὐτοῦ. Τὸ αὐτὸ ἐδόξαζον καὶ οἱ ἀρχαῖοι. Κατὰ τὸν Ὀβίδιον ὁ Προμηθεὺς συμμίξας τὴν ἀργίλλον τῷ ὕδατι τῶν ποταμῶν ἐδημιούργησε τοὺς ἀνθρώπους κατ' εἰκόνα τῶν θεῶν. Ὑπάρχει δὲ ἐν τῷ Λούβρῳ μικρὸν τι ἀνάγλυφον, ἐν ᾧ βλέπει τις τὸν μὲν Προμηθεῖα πλάττοντα πρόσωπα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὴν δὲ παρισταμένην Ἀθηνᾶν ἐμψυχούσαν αὐτὰ καὶ θέτουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χρυσαλλίδα, ἀλληγορίαν τῆς Ψυχῆς, ὅπερ περιλαμβάνει πᾶσαν τὴν θεωρίαν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ἣτις κατῴρωσεν ἵνα ἐμψύσῃ τὴν ψυχὴν εἰς πάντα αὐτῆς τὰ δημιουργήματα.

A. M.

ΤΑ ΑΕΡΟΠΟΡΑ ΣΦΑΙΡΩΜΑΤΑ.

Ο ΓΙΓΑΣ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΟΔΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΑΥΤΟΥ ΕΝ ΑΝΟΒΕΡΓ.

Ἐν τῷ δεκάτῳ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ πέμπτῳ τεύχεσι τῆς Ἑθνικῆς Ἐπιθεωρησέως εἰδόμεν ὅτι οἱ ἀεροναῦται ἐφιλοτιμήθησαν ἀπὸ τοῦ 1784 ἔτους ἵνα τελειοποιήσωσι τὸ ἀεροπόρον σφαῖρωμα, καθιστῶντες αὐτὸ ὑπὸ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διευθύνοντες ἐπ' ἐξουσίας εἰς ὠρισμένον τινὰ σκοπὸν. Διὸ ἐπειράθησαν ἀλληλοδιαδύχως ἵνα μιμηθῶσι τὸν τρόπον τῆς νήξεως τῶν ἰχθύων καὶ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν, καὶ κατεσκεύασαν σφαιρώματα κατὰ τὸν ὄργανισμὸν τῶν ζώων τούτων. Ἀλλ' αἱ ἀπέπειραι αὐτῶν ἀπέβανον μάταιαι, καὶ ἠναγκάζοντο ἐκάστοτε νὰ ὁμολογῶσιν ὅτι ἡ φύσις μεταχειρίζεται μηχανήματα ἀσυγκρίτως ἰσχυρότερα τῶν ὅσα δύναται νὰ κατασκευάσωσιν οἱ μηχανικοὶ. Ἀλλ' εἰς τῶν τολμηροτάτων καὶ ἀκαμάτων συγχρόνων ἀεροναυτῶν, ὁ γνωστὸς φωτογράφος Ναδάρ, ἐπεβάλετο ἐσρήτως νὰ λύσῃ τὸ αἰώ-

νιον τοῦτο ζήτημα καὶ νὰ καταπαύσῃ τὰς διαφωνίας τῶν ἀεροναυτῶν, ἀφαιρῶν ἀπλῶς τὸ σφαῖρωμα, δυσχερῶς ὅτι τοῦτο ἐμποδίζει τὴν κανονικὴν κίνησιν τοῦ αἰρίου πλοίου, ὡς σφαῖρα σιδηρᾶ, προσδεδεμένη εἰς τὴν κνήμην ἀνθρώπου, παραλείπει τὰς κινήσεις αὐτοῦ.

Τὸ ἀερόστατον εἶναι κατ' αὐτὸν τέρας τυφλόν, ἀκυβέρνητον, δεσποζόν τοῦ ἀνθρώπου μᾶλλον ἢ δεσποζόμενον ὑπ' αὐτοῦ, ἀγόμενον τυχαίως, καὶ πίπτει ὅπου οἱ ἄνεμοι καὶ αἱ περιστάσεις ῥίψωσιν αὐτό.

Ὁ Ναδάρ ἐκρίνε λοιπὸν ἵν' ἀφαιρέσῃ τὸ σφαῖρωμα, ὅπερ πληρούμενον ὑδρογόνου αἰρίου ἐξαιρέται μετὰ τῆς σκάφης τῆς φερομένης τοὺς ἀεροναύτας εἰς τὰ οὐράνια. Τί δὲ προὔτιθετο νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτὸ; Τὸν ἔλικα, τὸν ἄγιον ἔλικα, ὡς ἔλεγεν. Ἀλλ' ἐφαίνετο ἄγνων ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ἔλικος ἐν τῇ ἀτμοπλοίᾳ εἶναι δυνατὴ μόνον ἕνεκα τῆς

ἀδρανείας τοῦ ὕδατος, ὅπερ, πρὶν ἢ μεταποτιοθῆ, πρέχεται στῆριγμά τι εἰς τὸν ὑπὸ τῆς ἀτμομηχανῆς περιστρεφόμενον μοχλόν.

Ὁ ἔλιξ, δοκιμασθεὶς ἤδη ἀπὸ τοῦ 1687 ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Δουκέτ καὶ ἐν ἔτει 1777 ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ Δαβίδ Βουσνέλλ, ὅστις ἐφήρμοσεν αὐτὸν εἰς τὰ ὑποβρύχια πλοῖα, θαυματουργεῖ ἐν τῷ ὕδατι, ἀφότου κινεῖται ὑπὸ τῆς ἀτμομηχανῆς, καὶ βεβαίως θαυματουργεῖ ἐν τῷ ἀέρι, ἔλεγον οἱ θιασῶται τῆς νέας μεθόδου τῆς ἀεροπορίας, ὡν πρόιστατο ὁ Ναδάρ.

Ἡ νέα αὕτη ἀληθῶς τολμηροτάτη ἰδέα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἔλικος τοῖς ἀεροπόροις πλοίοις ἤγειρε πάγκοινον ἐνθουσιασμὸν, καὶ πάντες ἀνέμενον ἀνυπομονῶς νὰ ἰδῶσι τὸν Ναδάρ ὑψώμενον εἰς τὰ ἀέρια ἐν μηχανῇ συχρὶ ἐξαιρομένην διὰ τοῦ ἐν αὐτῇ ὑδρογόνου, ἀλλὰ κινουμένη καὶ διευθυνομένη ἐπ' ἐξουσίας ὑπὸ ἔλικος. Ἀλλ' ὑπερ-

Ἐπλάγησαν βλέποντες αὐτὸν ἀγγέλλοντα νέαν ἀνάβασιν ἐν ἀεροπόρῳ σφαιρώματι, ἦτοι ἐν τῇ μηχανῇ ἐκείνῃ, ἣν τοσοῦτον ἀρτίως ἐκάκισε καὶ ἐδυσημήμησε, προφασίζόμενος ὅτι αὕτη ἔσται ἡ κλίμαξ πρὸς ἐπιτυχιάν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Ἐπειδὴ, ἀπορῶν χρημάτων πρὸς κατασκευὴν αἰερίου ἐλικοκινήτου πλοίου, ἔκρινεν, ἔλεγεν, ἵνα πορισθῇ ταῦτα δι' ἀεροπόρων ἐκδρομῶν, γινομένων πρῶτον διὰ τῶν συνήθων σφαιρωμάτων.

Πρὸς τοῦτο κατασκευάσατε τὸν Γίγαντα, ἀληθῶς πελώριον διπλοῦν σφαιρῶμα χωρησέως 6000 κυβικῶν, ὕψους δὲ 40 μέτρων, εἰς ὃ κατηναλώθησαν 7000 μέτρα μεταξοῦ τοῦ ὑφάσματος καὶ ὑπὲρ τὰς 150000 φράγκων. Ἡ ὑπὸ τὸ σφαιρῶμα σκάφη ἦτο διώροφος καὶ ὑψηλὴ ὡς ἀληθῆς οἶκος, ἔλκουσα βάρος 1200 χιλιογράμμων.

Ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἀναβάσεως τοῦ Γίγαντος ἐγένετο ἐν Πιρισιόις ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἀρεῶς ἐνώπιον 200000 ὡς ἔγγιστα ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀπέτυχεν· διότι, ἐπιπνευσκντος σφοδρῶτατος κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναβάσεως ἀνέμου, τὸ ἐξωτερικὸν μεταξωτὸν περιβάλλομα τοῦ σφαιρώματος κατεσχίσθη τοιουτοτρόπως, ὥστε ἐδέησεν ἵνα κατασκευασθῇ ἐκ νέου, ὅπερ ἀπήτησε νέαν δαπάνην τεσσαράκοντα χιλιάδων φράγκων. Ἄλλ' ἡ δευτέρα ἀνάβασις, ἣτις ἐγένετο τῇ 18 ὁκτωβρίου, ἀπέβη ὀλεθριωτάτη. Ἐπειδὴ μετ' ἀεροπόρικῆν περιουσίαν ἐκατὸν πενήκοντα λευγῶν, ὅτε οἱ ἀεροναῦται ἠθέλησαν νὰ καταβῶσιν ἐν Ἀνοθέρω, ἡ μὲν ἀφαιριστικὴ βαλβὴς ἐβλάβη, τὸ δὲ ὑδρογόνου πεπληρωμένον σφαιρῶμα, μὴ δυνάμενον νὰ ἐκκενωθῇ καὶ καταπέσει συνεπτυγμένον, διετέλεσεν ἐπὶ μακρὸν ποτὲ μὲν ἀεροπλαγκτὸν ὑπὲρ τὴν γῆν, ποτὲ δὲ ἀναστρεφόμενον καὶ προσκρούον μετ' ἀνηκούστου σφοδρότητος πανταχοῦ, ἐφελκόμενον τὴν διώροφον σκάφην, ἐν ᾗ ἦσαν οἱ ταλαίπωροι ἐπιβάται

τοῦ Γίγαντος, ἐν οἷς καὶ ἡ τολμηρὰ σύζυγος τοῦ Ναδάρ, οἵτινες ἐντὸς δύο ὥρων ἐκινδύνυσαν νὰ ἀποθάνωσιν ἐκατοντάκις.

Ἀλλὰ δῶμεν τὸν λόγον ἐνὶ τῶν δεκατεσσάρων συνοδοιπόρων τοῦ Ναδάρ, τῷ Κ. δ' Ἀρνοίλτ, περιγράφαντι γραφικώτατα τὸ τραγικὸν τῆς ἐκδρομῆς ταύτης πέρας.

« Ὁ Γίγας ἔβρατε μετὰ τῶν δεκατεσσάρων

Καὶ τῷ ὄντι τὸ σφαιρῶμα, ἐξηρέγετο τὸ ἀέριον, ἀπεργαζόμενον ψόφον καταπληκτικόν, οἷοι βρύχνημα γιγαντιαίου τινὸς θηρίου.

— Δράξτε καλῶς τῶν σχοινίων! Προσέχετε! Ἐκραύγαζεν ὁ Γοδάρ, πίπτουεν βιαιῶς! Προσοχὴ εἰς τὴν πρόσκρουσιν!

Ἐν βίπῃ ὀφθαλμοῦ ἕκαστος ἐσπευσε νὰ καταλίπῃ τὸ ἀνδρῶν τῆς σκάφης καὶ νὰ κρεμασθῇ ἐκ τῶν σχοινίων τῶν ἀναρτῶντων αὐτὴν εἰς τὸ σφαιρῶμα, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐκ τῆς ἐπικειμένης σφοδρῆς προσκρούσεως κινδύνου.

Ἡ κυρία Ναδάρ ἐδράξατο διὰ τῶν λεπτοφυῶν αὐτῆς χειρῶν δύο χονδρῶν σχοινίων. Τὸ αὐτὸ ἐπραξε καὶ ὁ Ναδάρ, ἀλλ' οὕτως ὥστε ἐνηγκαλιζέτο προφυλάττων αὐτήν. Παρ' ἐμοὶ ἦτο ὁ Θιριὼν καὶ ὁ Σαιντ Φελξ. Τὸ σφαιρῶμα καθήρχετο ταχὺ ὡς βέλος. Ἦδη ἤγγικεν ἡ φοβερά στιγμή.

— Προσοχὴ! Ῥέψατε τὰς ἀγκύρας, κραυγάζει ὁ Ναδάρ. Ἴδού ἡ γῆ!

Καὶ τῷ ὄντι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠσθόμεθα σφοδρῶτατος κτύπου, ἀνατινάζαντος καὶ βίβαντος ἡμῶς φύσθην μίγδην ἐντὸς τοῦ σκάφους, ὅπερ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος, ὥστε βεβαίως συνετριβόμεθα πάντες, ἐὰν μὴ εἰχόμεθα παντὶ σθένει τῶν σχοινίων.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν πρώτην ταύτην καταπληκτικὴν πτώσιν, τὸ σφαιρῶμα, ἀντὶ, ὡς ἠλπίζομεν, νὰ συμπτυχθῇ κατὰ τὴν σύντηξιν, ἀνυψώθη δυστυχῶς ἐκ νέου, ἀπαχθὲν ὑπὸ τοῦ παρα τὴν γῆν σφοδρῶτατος ἐπιπνέοντος ἤδη ἀνέμου. Ἄλλ' ἡ βαλβὴς ἦτο ἀνοικτή καὶ τὸ ὑδρογόνον διετλεῖ ἐκφεύγον τοῦ σφαιρώματος, οἷτινες κατα-

πετόντος ἐκ νέου, ἐλάβομεν δευτέραν, εἰμὴ οὕτω σφοδρὰν, τοῦλάχιστον ἀλγεινότεραν τῆς πρώτης πλῆγην. Ἀλλὰ τὰ δεινὰ ἡμῶν δὲν ἔσχον τέλος. Ἐπειδὴ τὸ σφαιρῶμα ἀντὶ νὰ μείνῃ ἥσυχον ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρξατο πάλιν ἵν' ἀνυψῶται, ἐφελκόμενον τὰς ἀγκύρας, αἵτινες, συρόμεναι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀνῆραξαν καὶ ἀνέτρεπον τὰ πάντα, κλάδους, λίθους καὶ στέγας ὀλοκλήρους ἀγροτικῶν οἰκιῶν.

Αἴφνης τινὰ τῶν σχοινίων τῶν ἀναρτῶντων τὸ σκάφος ἐκ τοῦ σφαιρώματος διεβράβησαν· τὸ δὲ σκάφος, ἀποβαλλὸν πᾶσαν ἰσορροπίαν, ἐξέκλινε τῆς καθέτου καὶ ἐταλανεύετο τοιουτο-

τρόπως, ὥστε παρ' ὀλίγον ἐκρημνίζόμεθα ἄνευ τῶν υπολειφθέντων σχοινίων, ἐν οἷς περιεδῆθημεν. Τὸ δὲ σφαιρῶμα, μὴ καθελκόμενον πλέον κυκλόθεν ὁμοίως ὑπὸ τῶν σχοινίων, ἐξέκλινε πλαγίως ὡς πίπτων χαρταετός. Ἡ κατάστασις ἡμῶν ἦτο ἀληθῶς δεισιτάτη.

Τὸ σφαιρῶμα, φέρον τὸ ἐξ ἡμῶν ἐκλελυμένον καὶ περιδινόμενον σκάφος, ἤρξατο τότε νὰ τρέχῃ μηχανῶδως καὶ πλαγίως ὡς ὄρνειον πεπληρωμένον, ποτὲ μὲν μεταωριζόμενον εἰς ὕψος ἄπιστον, ποτὲ δὲ μάλισ ὑπερπετόμενον τοῦ ἐδάφους, ἐφελκόμενον τὸ φέρον ἡμῶν σκάφος, ὅπερ προσέκρουε πανταχοῦ τοῦ ἐδάφους. Τρία μεγάλα δένδρα ἐκόπησαν ἐν ἀκαρῇ ὑπὸ τοῦ σκάφους ὡς διὰ πελέκειος ξυλοφυῶ. Πᾶσαι δὲ αἱ ἀγκυραῖ εἰμειναν καθ' ὅδον. Ὑπελείπετο δὲ μίκα ἡ μικροτάτη, ἣν ἐβρίβουμεν ὡς ἐσχάτην σωτηρίας ἐλπίδα. Ἀλλὰ μάλισ πετοῦτα, ἤρπαξε τὴν στέγην

μῶν οἰκίας, καὶ παρέσυρεν αὐτὴν ἐπὶ μακρὸν, ἀφείσα ὑπαίθρου καὶ ἐμβροντήτους τοὺς κατοίκους αὐτῆς, οἵτινες ἦσαν συνηθροισμένοι περὶ τράπεζαν χαρτοπαίγνιου. Ἐὰν τὸ σφαιρῶμα ἐτρέπετο πρὸς τὴν πόλιν βεβαίως ἐμείλομεν νὰ κατακεραματισθῶμεν. Εὐτυχῶς ἀνυψώθη πάλιν ἐκ νέου, ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ πολὺ, διότι κατέπεσε 200 μέτρα περαιτέρω, δεινῶς προσκρούσαντος πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ σκάφους.

Ἐκῆστη τῶν πτώσεων τούτων ἐξήρθεον καὶ καταπλήγονε τὰ μέλη ἡμῶν. Καὶ εἰς ἐπίμετρον κακοτυχίας καὶ ἀπορίας τὸ σχοινίον τῆς βαλβίδος ἀπεκόπη, ἡ δὲ βαλβὴς καταπεσοῦσα ἐπεστράγγισε τὸ ἐπιστόμιον τοιουτοτρόπως, ὥστε ἀπεβύλομεν πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ ἰδεῖν τὸ σφαιρῶμα ἀπαλλαγμένον τέλος τοῦ ὑδρογόνου καὶ καταπίπτον ἡσύχως ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸ ἀερόστατον ὕψοιο 25, 30, 40 μέτρα,

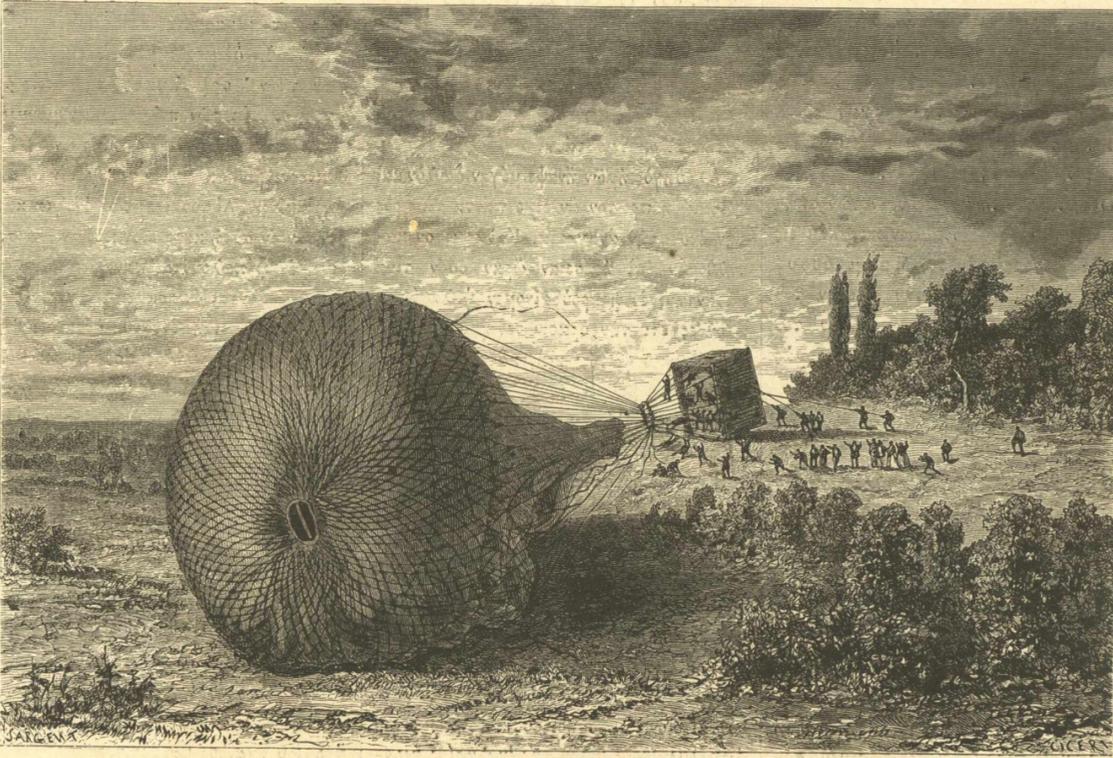
δεινῶς βρουχόμενον ὡς ὄρνειον πεπληρωμένον, ἔπειτα δ' ἐπανεπίπτε κατὰ κεφαλῆς εἰς τὴν γῆν. Τὸ δὲ σκάφος, ἐν ᾧ ἡμεῖς, ριπαζόμενον μετ' ἀνηκούστου σφοδρότητος ὑπὸ τοῦ σφαιρώματος, ποτὲ μὲν κατέπιπτε, ποτὲ δ' ὑψοῦτο, ... ἀνετρέπετο, ... περιστρέφετο, ... ἀναρπάζον καὶ κατατρέφον πᾶν τὸ παρατυγχάνον.

Ἦδη ἐπλησιάζομεν πρὸς σύμπλεγμα πυκνῶν ὑψικόμων δένδρων « Φυλάττεσθε! κραυγάζομεν πάντες, προσοχὴ! » Καὶ πρὶν ἢ κατανοήσωμεν καλῶς τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, ἀκούομεν φοβερὸν κρότον ἐκρίζουμένων, θραυσμένων καὶ ἀναπηδῶντων δένδρων, ... καὶ διηρχόμεθα! Ἄνὰ πᾶσαν στιγμὴν νέοι κίνδυνοι, καὶ ὁποῖοι κίνδυνοι!!! Ὁ θάνατος ἐπηπείλει ἡμῶς πανταχόθεν φρικώδους.

Ἐὰν εἰς ἐξ ἡμῶν ἐπειράτο νὰ ἐκπηδήσῃ τοῦ

Ο ΓΙΓΑΣ ΚΑΤΕΣΧΙΣΜΕΝΟΣ.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΓΙΓΑΝΤΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΕΔΙΟΙΣ ΤΟΥ ΑΝΟΒΕΡΟΥ.

σκάφους ἴτως ἐσώζετο. Ἀλλὰ, τοῦτο πράττων, κατεδίκαζε τοὺς λοιποὺς συνοδοιπόρους εἰς ἀφυκτον θάνατον. Ἐπειδὴ τὸ σφαιρῶμα, ἀνακουσίζομενον διὰ τῆς ἀκαρπείσεως τοῦ βάρους ἐνὶ ἀνθρώπου, ἐμελλεν νὰ πορισθῇ νέας δυνάμεις, νέους ἐτοιμαζόμενος ἡμῶν κινδύνους.

Ἡ κυρία Ναδάρ ἐνηγκαλιζέτο τὸν σύζυγον αὐτῆς, καὶ βιολογῶ ὅτι, ληθμονοῦντες πρὸς στιγμὴν τὰ ἡμέτερα κακὰ, μεγάλως ἐλυπούμεθα βλέποντες τὸ ἀσθενὲς ἐκείνο σῶμα πεπληρωμένον, ἀμύσταγες καὶ οὕτω τινασσομένον ἀνὰ πᾶσαν πτώσιν, ὥστε ἐδιπλοῦτο εἰς δύο. Καὶ ὅμως ἡ γενναία γυνὴ οὔτε ἐν δάκρῳ κατέχευε, οὔτε φωνὴν ὀδυρῆς καὶ ἀγωνίας ἀφῆκε καθ' ὅλον τοῦτο τὸ μακρότερον!

Πρὸς τὴν θέαν τοῦ ἀπειρομέθους σφαιρώματος καὶ τοῦ τῆδε κακῆως ριπαζομένου σκάφους, ἐν ᾧ ἐκυλόμμεθα, ζῶα καὶ ἄνθρωποι, καταλαβάνομενοι ὑπὸ πικρῶν φθῶν, ἐφρυγόν ὄλω πᾶσι

διὰ τῶν πεδίων, ἢ ἐπίπτον χαμαὶ, μὴ θλιόντες νὰ ἀτενίσωσι τὸ ἐκείνου τέρας, ὅπερ διήρχετο ὡς κεραυνὸς ὑπὲρ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν. Ἄφνης τὸ σκάφος πίπτει ἐντὸς βαθείως βορβορώδους τέλατος, καὶ ἀναούεται ἐμπλεων βορβόρου, εἰς οὐ κινδυνεύομεν ἵν' ἀποπνιγῶμεν. Ἐξήλομεθα δὲ τοῦ τέλατος ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὴν βίνα καὶ τὸ στόμα μετὰ τοῦ βορβόρου, ὅστις, ἀναμαχθῆς μετὰ τοῦ ἐκ τῶν πλῆγῶν βέροντος αἵματος κατέτρεχε τὰς ὄψεις ἡμῶν φρικώδεις καὶ ἀγρωχίστους. Ἀλλὰ τὰ δεινὰ ἡμῶν δὲν ἔλαβον ἔτι πέρας, πολλοῦ γε καὶ δεῖ.

Ἐπειδὴ, ἄμα ἀπηλλάγημεν τοῦ κατακλύζοντος τοῦ σκάφους βορβόρου, καὶ τὸ σφαιρῶμα, ἀνακουμισθὲν, ἤρθη εἰς ὕψος, ἀλλὰ κατέπεσεν εἰς: πάλιν μετὰ δεινοῦ πατάγου. Ὁ κλονισμὸς ὃν ἠσθόμεθα ἦτο δεινός. Περὶ τὸν δὲ, ἀνίστη πάλιν, καὶ ἤρξατο νὰ τρέχῃ νῦν μὲν συρόμενον, νῦν δὲ μόλις ὑπερπετόμενον τοῦ ἐδάφους, καὶ διευθυνομέ-

νον πρὸς τὰ ὑψηλὰ προχόμενα σιδηροδρομίου τινός, ἐφ' ὃν διεκρίνομεν ἤδη μακρόθεν τρέχουσαν μακρὰν ἀμαξοστασίαν, ἐλκομένην ὑπὸ ἀτιμάμαξος. Τὸ ἐμπόδιον, εἰ καὶ μέγα, ἦτο οὐδὲν πρὸς τὸν κίνδυνον ὃν ἐκινδυνεύομεν, ἐὰν τὸ σφαιρῶμα κατ' ἐπὶ τὸ σκάφος ἐπίπτεν ἐπὶ τῆς ἀτιμαμάξος ἢ τὰς φορτιγούς ἀμαξίας.

Τὰ δύο τέρατα, τὸ σφαιρῶμα καὶ ἡ ἀτιμάμαξα, ὤρμων ἐπ' ἀλλήλα δεινῶς βρουχόμενα ὡς εἰς μιννομαχίαν. Ἡ σύγκρουσις ἦτο ἀφυκτος. Δὲν ἡμετέροισιν ἐπὶ τὸν κίνδυνον ἐμείλλον νὰ τιναχθῶσι μακρὰν ἀπὸ τῆς τραχέως αὐτῶν. Ἀλλ' ἡμεῖς τί ἀπεγινόμεθα; Ἦτ' ἔστι φρικώδεις στιγμῆς! « Φυλάττεσθε!!! »

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΤΑ ΣΠΗΛΙΑΙΑ ΤΟΥ ΜΑΜΜΟΥΘΟΥ.

Α'.

Τὸ παρὰ τὴν Λουϊβίλλην, πόλιν τῆς ἐπαρχίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Κέντουκυ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Πρασίνου ποταμοῦ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέν Σπήλαιον λεγόμενον τοῦ Μάμμουθου κατέστη ἤδη ἐν τῶν μεγίστων θαυμάτων τῆς οἰκουμένης. Αἱ ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐξ ἡφαιστειῶν ἐκρήξεων παραχθείσαι κοιλότητες, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ σπήλαιον, ἢ μάλλον τὰ σπήλαια ταῦτα, ἔχουσι τοσαύτην ἔκτασιν, ὥστε οὐ μόνον οὐδεὶς τῶν περιηγητῶν ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ καταμετρήσῃ αὐτάς, ἀλλ' οὐδὲ νὰ συλλάβῃ κἄν ἔνοιαν ποῦ καὶ πῶς περατοῦνται. Ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε εἶναι ἐγνωσμένα ὡς μόνον λευγαίκατὰ δὲ τὰς πιθανωτάτας εἰκασίας τὰ σπήλαια ταῦτα ἔχουσι περιφέρειαν τοῦλάχιστον ὀγδοήκοντα λευγῶν.

Ὁ ἀπὸ Λουϊβίλλης εἰς θεῖαν τῶν σπηλαίων ἐρχόμενος φιλοθεάμων καταλείπει εἰς τὸ Μέγα ξενοδοχεῖον τοῦ Μάμμουθου, ἰδρὺν ἐσχάτως παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου· ἐπειδὴ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ γνωστοῦ μέρους αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἑβδομάς ὀλόκληρος.

Β'.

«Ὁ Ξενοδόχος, λέγει ὁ Ἀγγλος περιηγητής, ἐξ οὗ ἐρραζόμεθα τὴν ἐπομένην περιγραφήν, ἀντὶ πάσης δεξιότητος, ἠγγειλεν ἡμῖν ξηρῶς ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ ὑπὲρ ἡμῶν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἥωνίαν· διότι τὰ πάντα ἦσαν πλήρῃ ξένων ἐπισκεπτομένων τὰ σπήλαια. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤλθομεν τοσαύτην ὁδὸν ὅπως ἐπιστραφόμεν ἄπρακτοι, ἡ δὲ νύξ ἐπὶ ἤρξατο ἤδη ταχεῖα καὶ πολλή, κατεβιάσαμεν τὴν σκέπην τῆς ἀμάξης, μεταβλήθεισας εἰς

ἠλακίον στενὸν μὲν, ἀλλὰ λίαν ἀνακαυτικὸν διὰ τῶν στρωμνῶν, ἃς εὔρεν ὁ μουλάτρης ὑπὲρ τῆς μας, ὅστις ἐκοιμήθη ἐπὶ ἀχύρων ἐν τῷ σταύλῳ.

«Τῇ ἐπαύριον ἐμάθομεν ὅτι συνοδεῖα τις δώδεκα περιηγητῶν προὔτιθετο νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ σπήλαια ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ τελευταίου ἀργοῦ ὀδηγοῦ. Καὶ ἐπειδὴ πάντες οἱ λοιποὶ ὀδηγοὶ ἦσαν ἐν τοῖς σπηλαίοις μετὰ τῶν ξένων, ἠναγκάσθημεν, ἵνα μὴ ἀναβάλωμεν τὴν ἐπίσκεψιν μας εἰς τὴν ἐπαύριον, νὰ συμμετάσχωμεν τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, συγκειμένης ἐξ ὀκτὼ Ἀμερικανῶν, δύο Ἰσπανῶν καὶ ἐνὸς νέου φυσιοδίφου Γερμανοῦ.»

Γ'.

«Ἡ εἴσοδος τῶν σπηλαίων εἶναι μικροτάτη καὶ σκοτεινοτάτη.

Ὁ ὀδηγὸς ἡμῶν ἠναψε δαυλὸν καὶ βρεβιῶθη πρῶτον ἂν εἶχε πάντα τὰ πρὸς τὴν ἐκδρομὴν ἀναγκαῖα. Καὶ πρῶτον κατήλθομεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ὁδὸν τινα κατάντην, ἐν ἣ προὔδοντο ψηλαφύδα, ἔχοντες ἐτι τὴν ὄρασιν τεθαμβωμένην ἐκ τοῦ ἠλιακοῦ φωτός· καὶ, καταβάντες περὶ πενήκοντα βαθμίδας, ἐβιάσαμεν εἰς τὸν θάλλον τοῦ Γόραμ ἐξακκοσίους πενήκοντα πόδας ὑπὸ τὴν γῆν.

Εἶναι δὲ οὗτος κοίλωμα ὑπερύψηλον καὶ εὐρύτατον, δυνάμενον νὰ δεχθῇ ὑπὲρ τὰς πέντε χιλιάδας ἀνθρώπων. Οἱ σταλακτίται, καταρρέοντες ὡς ἐξ οὐρανοῦ, ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς στήλας, τὰ κόσμηματα καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν ἀγίων γοθικῆς τινος φαντασιώδους ἐκκλησίας. Αἱ στήλαι, ὑψόμενα ὡς φοίνικες ὑψηλότατοι, φαίνονται οἷον ἰ υποστηρίζουσαι τὸ βάρος τοῦ ἀπειρομεγέθους θόλου τῆς ἐκκλησίας ἔχοντος ὕψος διακοσίων ποδῶν. Καὶ εἰς ἐπί-

μετρον ὁμοιότητος ἐξάιρεται πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ ἄμβων μετὰ κλίμακος ἐλικοειδοῦς, πρὸς δὲ τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου μέγιστον μουσικὸν ὄργανον, οὗτινος οἱ φωνητικοὶ σωλήνες περιστρεφόμενοι ἐλικοειδῶς φθάνουσι μεγαλοπρεπῆς μέχρι τοῦ θόλου. Πάντες δὲ οἱ σταλακτίται μικροὶ καὶ μεγάλοι ἀντανακλωσὶ μυρία πολύχρωμα καὶ οὕτω λάμποντα ἐν τῇ σκοτειᾷ τοῦ σπηλαίου φῶτα, ὥστε τυφλοῦμεθα ὑπ' αὐτῶν.

Οὐδέποτε ἡ φύσις ἀπεμιμήθη οὕτως ἐντελῶς τὴν ἀνθρωπίνην τέχνην. Ἐφανταζόμεθα δὲ ὅτι εὐρισκόμεθα ἐντὸς ἐκκλησίας κατεσκευασμένης ἐξ ἀδαμάντων.

Ἐκεῖθεν δὲ μετέβημεν εἰς τὴν αἵθουσαν τῶν Μορμολυκειῶν, οὕτως ὀνομαθεῖσαν ἐκ τῶν πολυαριθμῶν μουμιῶν, ἢ τεταριγευμένων νεκρῶν ἀγρίων Ἰνδῶν, οἵτινες εὐρέθησαν ἐναποτεθειμένοι ἐν αὐτῇ ἀπὸ αἰῶνων. Αἱ γυναῖκες τῶν ὀδηγῶν κατέστησαν ἐν αὐτῇ καφενεῖον καὶ ἀναγνωστήριον, ἐν ᾧ πολοῦνται παντοῦτα ποτὰ, καὶ ἀναγινώσκονται ἅπαντα αἱ ἐφημερίδες τῆς ὑψηλίου. Ἐπειδὴ ἐνταῦθα συναθροίζονται καὶ διαμένουσι πλῆθος ἀσθενῶν, καὶ μάλιστα φθισικῶν, οἵτινες κατὰ τοὺς ἐπιτοπίους ἰατροὺς μεγάλως ὠφελοῦνται ἐκ τῆς ἐν τοῖς ὑπογείοις τούτοις ἀντροῖς διαμονῆς. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἵθουσας ταύτης ἴσταται κολοσσαῖος σκελετὸς Μάμμουθου, οὗτινος τὰ ὀστέ εὐρέθησαν διεσπαρμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐξ οὗ τὸ σπήλαιον ἔσχε τὴν ἐπίκλησιν.

Ἐκεῖθεν δὲ μετέβημεν εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ θρόνου τοῦ Διαβόλου, ἐν οὗ τῷ μέσῳ ἴσταται θρόνος ὑψηλότατος ἐκ σταλακτιτῶν καταστραπτῶντων ἔμπροσθεν τοῦ στομίου ἀγανοῦ βαράθρου.

Διελθόντες δὲ πύλην τινα, ἧς οἱ στα-

ΕΝ ΑΓΓΑΙΑ γίνεται πολὺς λόγος περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου τεραστίου τὴν ἔκτασιν, μελλόντος νὰ ἐνώσῃ τὴν Εὐρώπην μετὰ τῆς Κίνας, ἀρχομένου ἀπὸ τῆς ὀλλανδικῆς πόλεως Ῥότερδαμ καὶ καταλήγοντος εἰς τὴν κινεζικὴν πόλιν Τιετσίν. Ἡ ἐπιχείρησις τοῦ σιδηροδρόμου τούτου βεβαίως δὲν εἶναι τολμηροτέρα τῆς τοῦ Μεγάλου Εἰρηνικοῦ Ἀμερικανικοῦ σιδηροδρόμου, τοῦ συνάπτοντος τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας μετὰ τῆς Καλιφορνίας. Τὸ μήκος αὐτοῦ εἶναι περὶ ἐννέα χιλιάδας πεντακῶσια χιλιόμετρα, ἐνῶ ὁ ἀπὸ Νεοθώρακου εἰς τὸν Ἄγιον Φραγκίσκον σιδηροδρόμος δὲν ἔχει εἰμὴ πέντε χιλιάδας χιλιόμετρον. Παρατηρεῖται ὅμως ὅτι ἐκ τῶν ἐννέα χιλιάδων πεντακκοσίων χιλιόμετρον τοῦ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας προκειμένου τούτου σιδηροδρόμου, τρεῖς χιλιάδες χιλιόμετρον θὰ κατασκευασθῶσιν ἐπὶ γῆς εὐρωπαϊκῆς, τέσσαρες δὲ χιλιάδες κατὰ μήκος τῆς μεγάλης ῥωσικῆς σιβηρικῆς ὁδοῦ, τῆς διερχομένης διὰ τῶν πόλεων Τόμσκ, Κράσνονιαρσκ καὶ Ἰρκούτσκ, ἐκτὸν δὲ πενήκοντα ἐπὶ τῆς κινεζικῆς ἐπαρχίας Πέτσιλ. Ἐπολεῖνται δὲ δυσχερῆ καὶ ἐξῆκαστα χιλιόμετρα περὶ τοῦ τελευταίου καὶ δυσκολωτάτου τμήματος τοῦ μεταξὺ Κιάτσης καὶ Πεκίνου. Ἡ νέα αὕτη ὁδὸς ὑπερτερήσει τῆς ἀμερικανικῆς κατὰ πολλά. Ἐπειδὴ ἐνῶ ὁ Μέγας Εἰρηνικός

ἐνόησε μόνον τὴν Καλιφορνίαν καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας (ἦτοι τὰς πεντακκοσίας χιλιάδας κατοίκων τῆς Καλιφορνίας μετὰ τῶν τριάκοντα ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν), ὁ ἀπὸ τοῦ Ῥότερδαμ εἰς Τιετσίν ἄγιον σιδηροδρόμος θὰ φέρῃ εἰς ἄμεσον ἐπιμῆξιν τὰς δύο ἀνθρωπίνους μνημεικὰς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, ἐνῶνται τὰ τριακκοσία ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων τῆς Εὐρώπης μετὰ τῶν τετρακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων τῆς Κίνας. Αἱ ἐκ τῆς ἐπιμῆξιας ταύτης καὶ ἐκ τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ὠφελίμα ἐνῶνται ἀκαταλόγηστοι.

Ὁ ἀπὸ Νεοθώρακου εἰς Ἄγιον Φραγκίσκον σιδηροδρόμος ἐπέτυχε. Διὰ τὴν δὲν θὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἡ τοσαύτη ὑποσχόμενη κολοσσαῖα μὲν, ἀλλ' οὐχὶ ἀκατόρθωτος ἐπιχείρησις αὕτη.

Ο ΑΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ, ὅστις πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἦτο ἄσπιτος τῆς Καλιφορνίας πολίτης, ἠξήσθη τοιοῦτοτρόπος ἔκτοτε, ὥστε κερδοσκόπος τις ἐτόλμησε νὰ κατασκευάσῃ ἐσχάτως ξενοδοχεῖον περιέχον ἐπτακοσίους θαλάμους καὶ αἰθούσας πολυτελεστάτα κεκοσμημένας. Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο ἐδαπανήθησαν δεκατέσσαρα ἑκατομμύρια φράγκων.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. — Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς Αἰγύπτου κατοικοῦσι περὶ τὰς ἐξήκοντα περίπου χιλιάδας ἔθνη, ὧν εἰκοσιπέντε χιλιάδες Ἕλληνας, δεκατέσσαρες χιλιάδες Ἴταλοι, δέκα χιλιάδες Γάλλοι, τέσσαρες χιλιάδες Ἀγγλοὶ, τρεῖς χιλιάδες Αὐστριακοὶ καὶ Οὐγγροὶ, πεντακκοσίαι Γερμανοὶ, διακόσιοι εἰκοσι Ὀλλανδοὶ, ἑκατὸν πενήκοντα Ἰσπανοὶ, ἑκατὸν τριάκοντα Ῥώσοι καὶ ἑκατὸν Πέρσαι.

Ἐν τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ κατοικοῦσι περὶ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ἔθνη. Ἐν ἔτει 1872 ὁ πληθυσμὸς τῶν εὐρωπαϊκῶν τῆς Ἀλεξανδρείας ἠξήσθη μὲν κατὰ διακοσίας πενήκοντα ψυχὰς ἐκ γεννήσεων, ἠλαττώθη δὲ κατὰ τριακοσίας ἐξήκοντα ἐκ θανάτων· ἦτοι ἀπέβλεν ἐννεήκοντα ὀκτὼ ψυχὰς. Μάλιστα δὲ πασῶν ἀτυχεστάτη εἶναι ἡ ἀγγλικὴ ἀποικία, δεικνύουσα κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος δεκαεξὲς γεννήσεις καὶ ἑκατὸν πενήκοντα ἐπὶ θανάτους.

Η ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ ἐκτιμᾷ 195 ἑκατομμύριον τοὺς πανταχοῦ τῆς γῆς ἐξορυσσόμενους χαλκὸν θραύς. Ἡ Εὐρώπη μὲν παράγει γιανθράκας ἀξίας 167 ἑκατομμυρίων φράγκων· ἡ Ἀμερική 27 ἑκατομμύριον, ἡ δὲ Αὐστράλια ἐν καὶ ἡμῶν ἑκατομμύριον.

λακτῖται ἀπεργάζονται ποικίλας στήλας καὶ ἀρχιτεκτονικὰ κοσμήματα, ἐβιάσαμεν εἰς τὴν Νεκρὰν λεγομένην θάλασσαν, λίμνην μεγίστην ἐκδοῦσαν εἰς τὴν Στύγα, ποταμὸν, ὅστις ἐλισσόμενος μυρίους γραμμικῶν ἐλιγμοῦς ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς, αὐξάνεται διὰ τῶν σταλακτιτῶν τῶν ὀμβρίων ὑδάτων, καὶ ἐκδίδει πιθανώτατα δι' ὑπο γαίωον σηράγγων εἰς τὸν Πράσινον ποταμὸν, ὅστις περιρρέει τὰ ὄρη, ἐν ὧν τοῖς κόλποις εἶναι τὰ σπήλαια.

Ἐν τοῖς ὕδασι τῆς λίμνης ταύτης ἀγρεύονται οἱ σιρέδοντες, εἶδος βατράχων ἐχόντων κεφαλὴν καὶ οὐρὰν ἰχθύος, ὄντων δὲ ἀομάτων ἐν κα τοῦ σκότους, εἰς ὃ κατεδικάσθησαν νὰ ζῶσιν.

Δ'.

Ἐπέβημεν μίαν τινα τῶν λέμβων, αἵτινες ἀναμένουσι τοὺς περιηγητὰς, ὅπως μεταφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀντιπερὰν ὄχθην. Ἐν τούτοις ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ κοπηλάτης ἡμῶν δὲν ὠμοιάζει ποσῶς πρὸς τὸν Χάρωνα.

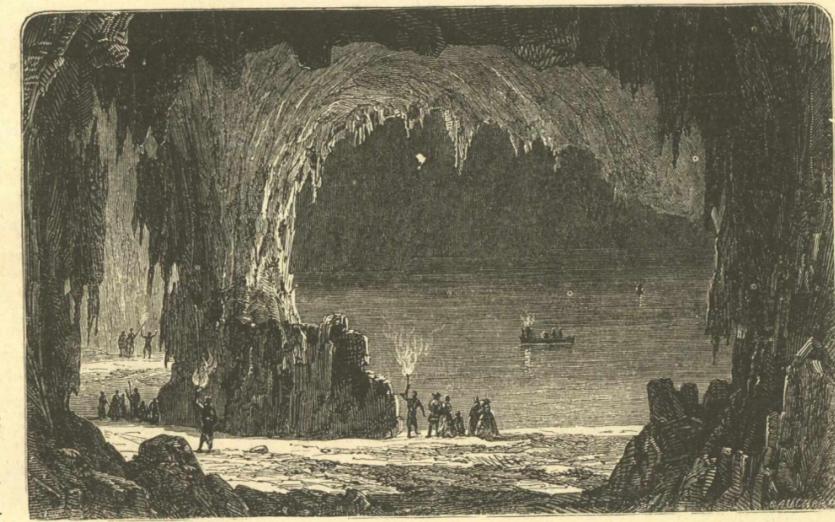
Οὐδεμίαν γραφίς δύναται νὰ ἐξεικονίσῃ τὰ μαγικώτατα ἀποτελέσματα τοῦ φωτός τῶν λαμπάδων, ὅπερ, ἀντανακλωμένον ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἀπεργάζεται ἐν τῇ ἀνάφῳ σκοτίᾳ τοῦ ἀπεράντου ἀντροῦ τῆς λίμνης ταύτης μαγικώτατα παίγνια φως καὶ ἀντιθέσεις σκιῶν καὶ ἀποχρώσεων καταπληκτικωτάτων. Μάλιστα δὲ ἐξεπλάγημεν τὴν ἀρμονίαν τῶν μυρίων ἠγῶν, αἵτινες ἀντεπέμποντο οὕτω καθαροί, ὥστε ἠκούομεν ἀκριβέστατα τὸν ῥόθον τῶν κωπῶν καὶ τοὺς λόγους τῶν ἐπιδατῶν τῶν ἄλλων λέμβων, ὧν πολλὰ ἦσαν εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων ποδῶν ἀπ' ἡμῶν, καθὲ ἐβεβαίου ὁ ὀδηγός.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς Στυγῆς ὑπάρχει κυματικὸν τὸ βάρθρον, εἰς ὃ ἀφανίζονται τινε τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης, καὶ ὅπερ περιέστρεψε τρεῖς ἢ τετράκις τὸ πλοιαῖριον ἡμῶν. Τότε ὁ Γερμανὸς ἡμῶν συνοδοιπόρος ἤρξατο ἵνα ἀῆ κατὰ τὸν τινὰ ῥοθὸν τοῦ Βέπερ. Ἀγωνῶν ἂν ἡ περὶ ἡμῶν φύσις συνετέλεσεν εἰς τὴν ἰδέαν, ἣν τὸ ἄσκημα αὐτοῦ, ἐπιτηδεῖας ἀδόξωμον, καὶ θαυμασίας βοηθούμενον ὑπὸ τῆς εὐχρίας τῶν τύπων, ἤγειρεν ἐν ἡμῖν τοῦ ἄδου καὶ

τῶν δαιμόνων, οἵτινες ἐφάνιντο οἰονεῖ προστρέγοντες μετ' ἀπαίσιαν συριγμῶν ἐκ τῶν ἐσχάτων τῆς γῆς, πρὸς τὴν προσκαλοῦσαν αὐτοὺς ἰσχυρὰν ταύτην φωνήν. Οὐδέποτε ἀνθρωπίνῃ φωνῇ προὔξενσέ μοι τοιαύτην ἐντύπωσιν. Διετελέσαμεν δὲ ἄφωνοι καὶ ἀκίνητοι μέχρι τοῦ τέλους τῆς καταχθονίου ταύτης μελωδίας, καθ' ὃ ἠκούσθησαν χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαὶ ἐπανειλημμένα ἐκ τῶν διαφόρων λέμβων. Μετ' ὀλίγον τὸ πλοιαῖριον ἡμῶν ἐβασεν εἰς τὴν ὄχθην· ὁ δὲ νέος Γερμανός, λαβὼν τὸν δαυλὸν, καὶ πηδήσας εὐτόλμως, ἠφανίσθη εἰς πλαγίαν τινα στοᾶν, θελὼν νὰ ἀποφύγῃ τοὺς ἐπαινούς τῶν περιηγητῶν.

Ε'.

Ἐτέρᾳ σειρᾷ στοῶν, θόλων καὶ διασφα-

ΤΑ ΣΠΗΛΙΑΙΑ ΤΟΥ ΜΑΜΜΟΥΘΟΥ. — Η ΣΤΥΓΕ.

τῶν ὀδηγῶν, οὔτε ἡ ἐπιδοθεῖσα πολλῶν ἐκ τῶν περὶ προσδοκῶντων δουλεμπόρων. Ἡ λυσώδης αὕτη ἀνθρωπίνη κνηγεῖα διετέλεσε γινωμένη καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, μέχρις οὗ οἱ δύο φυγάδες, ἐξγνευόμενοι καὶ καταφεύγοντες ἀπὸ διόδου εἰς διόδον καὶ ἀπὸ κρύπτου εἰς κρύπτου, εἰσῆλθον κατὰ τύχην εἰς τὴν στοᾶν τὴν ἀγροῦσαν εἰς τὸ Φοβερὸν βάρθρον. Ἐκεῖ, βλέποντες ὅπισθεν μὲν τὰ δεξιὰ καὶ τὰς βασιάνους τοῦ ἀβιώτου βίου τῶν δούλων, ἔμπροσθεν δὲ τὸν θάνατον, οὐδὲλως ἐδίστασαν. Καὶ τότε οἱ θηριώδεις διώκται εἶδον αὐτοὺς ὀρθίους, φωτιζόμενους ὑπὸ τῆς λάμπης τῶν δαυλῶν, ἐγομῶνους ἀλλήλων τῶν χειρῶν καὶ ταλαντευόμενους ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ Φοβεροῦ βάρθρου· ἔπειτα δὲ εἶδον αὐτοὺς ῥιπτομένους σχεδὸν ταυτοχρόνως εἰς τὸ ἐνώπιον αὐτῶν χαῖνον βάρθρον, οὗτινος τὸ βάθος εἶναι τοιοῦτον, ὥστε οὐδεὶς τῶν παρεστώτων ἠκούσε τὸν ὄσον οὐδὲ κἄν τῆς πτώσεως τῶν δύο πτωμάτων!

ἦλθε δὲ διελθὼν διακοσίας εἰκοσι παρόδους, πενήκοντα ἐπτὰ θόλους, ἢ μέγιστα σπήλαια, ἐνδεκα λίμνας, ὡς κατὰ τὰ τρίακοντα δύο φρέατα, ἢ μάλλον τρίακοντα δύο ἀβύσσους, ὧν πολλὰ ἔχουσαν ἄμετρον μήκος καὶ βάθος, καὶ ἐν οἷς περιφημώτατον εἶναι τὸ Φοβερὸν βάρθρον, περιφνημον καταστὰν ἐκ τοῦ ἐξῆς λυπηροῦ συμβάντος.

ΣΤ'.

Δύο φυγάδες δούλοι ἐκ Λουϊβίλλης, σπεύδοντες νὰ φθάσωσιν εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας, κατέφυγον εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ Μάμμουθου, ἐλπίζοντες ἵν' ἀπαλλαγθῶσι τῶν διωκτῶν, ἀποπλανῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τινεσ ἡμέρας. Ἀλλ' οἱ σωματέμποροι, βοηθούμενοι, ὡς εἰθισται παρ' αὐτοῖς, παρὰ τῶν κνηγετικῶν κυνῶν, οἵτινες γυμνάζονται ἐπιτη-

δεύτατα πρὸς τὸ διαβολικὸν τοῦτο ἐπιτήδευμα, ἐξίγνευσαν τοὺς ἀτυχεῖς μαύρους μετ' οὐ πολὺ ἐν τινε γωνίᾳ τῶν χειλέων τοῦ Φοβεροῦ βάρθρου.

Τότε ἤρξατο ἐν ταῖς μυρίαις πτυγαῖς τοῦ ἀπεράντου λαβυρίνθου νέον εἶδος κνηγεῖου μετὰ λαμπάδων, καθ' ὃ δὲν ἔλειψαν οὔτε αἱ σάλπιγγες οὔτε οἱ θηρευτικοὶ κύνες, οὔτε αἱ κραυγαὶ

ΔΙΓΓΑΙΚΟΙ ΓΑΜΟΙ.

Από καταβολής κόσμου αἱ γυναῖκες μειψιμορσοῦσι κατὰ τῆς τυραννίας τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες, λέγουσι, βιάζονται νόμους πάντοτε ὑπὲρ ἑαυτῶν. « Ὁ πολιτικὸς κώδικς εἶναι ἀμειλικτός· πρὸς τὰς ἀδυναμίας τῶν γυναικῶν καὶ προστατεύει τὰ πάθη τῶν ἀνδρῶν. Ἄ, ἐὰν αἱ γυναῖκες ἠδύναντο νὰ νομοδοτήσῃν! ἀκούει τις αὐτὰς κραυγάζοντας καθ' ἑκάστην. » Ἄλλ' ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰ καὶ οἱ νόμοι βιάζονται ὑπο τῶν ἀνδρῶν, εἶναι λυσιτελεστώταί ταις γυναιξίν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐὰν νεῖνι· τις ἀτιγίλλασεν ἐπιστολάς μετὰ τινος νέου, ὅστις ὑπεσπέρη αὐτῇ ἀρετίτως πως τὸν γάμον, ἐὰν ἔδοκε καὶ ἔλαθε δύο ἢ τρία φίληματα ὀπισθεν θυρῆς ἢ ὑπὸ τὴν κλίμακα, ἔχει τὸ δικαίωμα κατὰ τὸν ἀγγλικὸν νόμον νὰ ζητήτῃ ἀποζημιώσιν παρὰ τοῦ ἐραστοῦ, ἂν οὗτος δὲν νυμφευθῇ αὐτήν. Τόσα διὰ τὰ ματαιωθείτας ἐπίδοα, τόσα διὰ τὴν κατασπαράχθειαν καρδίαν τῆς, τόσα διὰ τὴν ἐν δακρύοι μακρῶν νεότητά τῆς, καὶ τόσα διὰ πολλὰ ἄλλας αἰτίας, ἅς δυσκόλως δύναται τις νὰ ζηγίτῃ ἐν τῇ στάθμῃ τῆς Θεμέδος, ἀλλ' ἅς ὁ Ἀγγλοδικατῆς ἐκτιμᾷ μέχρις ὀβολοῦ μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ βρετανικῆς ἀφελείας.

Ἄλλ' ἐὰν νέος τις ἀπατηθῆς καὶ καταλερθεῖς, δεσπότης, ἐπικαλούμενος τὸν ἀγγλικὸν νόμον, νὰ ζητήτῃ καὶ οὗτος ἀποζημιώσιν, καθιπτάται καταγέλαστος· διότι ὁ νόμος δὲν ἀποπέμπει μετ' αὐτὸν τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ παραχωρεῖ ἀποζημιώσιν, ἥς ὁ μέγιστος θρος δὲν ὑπεσθῆναι ποτὲ τὰ δύο λιάρδρα (δύο ὀβολοῦ). Τοῦτο ἔπαθεν ἐσχάτως Γάλλος τις ὑπάλληλος κατοικῶν ἐν Λονδίῳ.

Ὁ κύριος οὗτος ἠτύχησεν ἵνα ἐμπνεύτῃ σφοδρῶτα ἐξίτω εἰς τινὰ δεσποινίδα Γυδδεν, καὶ ἦτο βέβαιος ὅτι ἔμελλε νὰ νυμφευθῇ αὐτήν, ὅτε κακῆ τύχῃ κληρονομία τις ἐμπροσθα ἐπλοῦτισσε ἐκείνην τοὺς γονεῖς τῆς περιημιμένης μητῆρ.

Προσευθεὶς κυριακῆν τινὰ εἰς ἐπίσκεψιν αὐτῆς, ὁ ἐραστῆς ἐξεπλάγη τὴν ἐν τῷ οἴκῳ ἐπεπλοῦσταν μεταβολὴν, καὶ καταθιμιάθη τοσοῦτον ἐκ τῆς πολυτελείας τῶν νέων ἐπίπλων, ὥστε ἔσπευτε νὰ ὁμολογήτῃ ὅτι θεωρεῖ ἑαυτὸν ἀνάξιον τοιαύτης τύχης. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡ νεῖνι διαμαρτύρεται καὶ ἐμμένει ἵνα νυμφευθῇ αὐτόν. Ἄλλὰ μετὰ τινος μῆνας, ἐνδιόουσα εἰς τὰς προτροπὰς καὶ τὰς ἐνοχλήσεις τῶν γονέων, νυμφεύεται ἄλλον τινά. Τότε ὁ ἐραστῆς ἐνάγει τὴν ἄπιστον μητῆρ εἰς δίκην, καὶ ἐκθέτει διὰ τοῦ δίκηγόρου τοῦ εἰς τοὺς δικαστὰς ὅτι ἡ λύπη κατέστησεν αὐτὸν ἀνάξιον πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν ἐπὶ ἔτος, ὅτι ὁ ἱατρός του διώρισε αὐτῷ τὸν θαλάσσιον ἀέρα, διαίταν ὑγιεινὴν, παλαιὸν βορδὸν καὶ τρία ποτήρια πόρτον καθ' ἡμέραν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπορεῖ χρημάτων δικαίον εἶναι ἵνα ἡ ἄπιστος πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῆς θεραπείας ταύτης.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ δικαστὰι, καταδικάζουσι τὴν ἐνάγα μὲνην εἰς πληρωμὴν δύο λιάρδων.

Ὁ νέος οὗτος εἶναι βεβαίως γελοῖος καὶ ἀξίος μικρᾶς συμπαθείας. Ἄλλ' ὁ νόμος εἶναι οὐδὲν

ἦττον γελοῖότερος, ὅταν ἐπικαλῆται αὐτὴν ἡ γυνή. Δὲν εἶναι ἄρα γε τοῦτο λειψανόν τῆς βαρβαρότητος τῶν παλαιῶν καιρῶν, καθ' οὓς ἡ δολοφονία ἐξηγοῦντο διὰ χρηματικῆς ἀνταμοιβῆς ἀναλόγου πρὸς τὴν κοινωνικὴν θέσιν τοῦ δολοφονηθέντος. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ περὶ τοῦ breach of promise ἀγγλικὸς νόμος, εἰ καὶ ἀδικος καὶ ἀποτρόπαιος, εἶναι ἀναρχαῖος ὅπως προστατεύτῃ τὴν νέαν Ἀγγλίαν, ἥτις, καταλιπούσα τὸν πατρῶν οἶκον, ἀπέρχεται μακρὰν εἰς ἀναζήτησιν τυζύγου, μὴ ἔχουσα ἄλλα σπλά ἢ τὰ θέγγητρα τῆς νεότητος, ἢ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῆς.

Ἄλλ' εἰ καὶ ὁ ἀγγλικὸς νόμος ὑπερασπίζεται πατριωκῶς τὰς ἀγγλίδας, ἀπολείπεται κατ' ἔτος ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς οἰκογενεαῖς ἐν φοβερώτατον Stock πτωχῶν νεανίδων αἰτίνας μὴ ἔχουσαι προίκα, φαίνονται κατὰ πρῶτον ἀνοικονόμητοι. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ γονεῖς ἐνθυμοῦνται τὰς Ἰνδίας. Διότι εἰς τὰς Ἰνδίας ἐκκεννεῖ ἡ Ἀγγλία τὰ περισσεύματα ταῦτα, ὡς ἡ παρισινή βιομηχανία ἐκκενώνει εἰς τὸ Λονδίον τὰ λείψανα τῶν ἀπ. εργαζομένων ἢ κακοζήλων προϊόντων τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Αἱ Ἰνδία βριθοῦσι ἀληθῶς πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες εἶναι ἡμιστὰ ἀπαιτητικοί. Γνωρίζομεν Ἀγγλον τινά, ὅστις ἔχων τρεῖς ἀχρηματώτας θυγατέρας, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑπανδρεύτῃ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπέστειλεν αὐτὰς εἰς τὰς Ἰνδίας. Δύο ἐξ αὐτῶν ὑπανδρεύθησαν ἅμ' ἀφικθίσαι. Ἄλλ' ἡ τρίτη, οὕσα λίαν ἄσχημος, δὲν ἠδυνήθη νὰ κοτορθώσῃ τὸ ποθούμενον, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν bre-douille, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι.

— Διὰ τί ἐπανήλθες ἄγαμος; λέγει αὐτῇ γηρῶς ἡ μήτηρ.

— Διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ εἶρω κανένα.

— Ἐρρεπε νὰ προχωρήσῃς εἰς τὰ ἐνόττερα.

(Why didn't you go farther up the country?) ἀποκρίνεται αὐτῇ ἡ μήτηρ.

Ἄλλ' οἱ Ἰνδοὶ οὗτοι γάμοι οὐκ ἀποβαίνουσι εὐτυχεῖς. Ἐπειδὴ μετὰ τινος ἔτη ἡ γυνὴ ἀγριόθεισα τὰς Ἰνδίας, καὶ ἐξαθνήσασα ἐκ τοῦ κλίματος, ἐπανέρχεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου εὐρίσκει συνήθως τὸν παρηγορήσασα αὐτήν. Ὁ δὲ ἐν Ἰνδίας ἐναπολιθθεὶς σύζυγος μανθάνει τάχιον ἢ βράδιον τὰ τρέχοντα, καὶ οἱ Ἰνδοὶ γάμοι τελευτῶσι σχεδὸν πάντοτε καὶ διαλύονται εἰς τὰ δικαστήρια. Εἰς τῶν ἐπὶ τῶν διαζυγίων δικαστῶν, ὅστις γνωρίζει τὴν γυναικείαν καρδίαν κάλλιον τοῦ Δίκου καὶ τοῦ Θεακρεῦ, ἔλεγε ποτὲ· « Ἄνευ τῶν Ἰνδῶν πρὸ πολλοῦ θὰ ἐμένομεν ἀργοί! » Διότι ἀληθῶς ἐπὶ τριῶν διαζυγίων κρινόμενον ἐν Λονδίῳ ἐν ἀνήκει πάντοτε εἰς τὴν μεγάλην ἑταιρικὴν ἀποικίαν.

ΚΛΕΠΤΑΙ ΚΑΙ ΚΛΟΠΑΙ.

Κύριος τις ἐπεμψεν 25 λουδοβίκια ἐκ Παρισίων πρὸς τὸν διευθυντὴν νέας τινος ἑταιρίας τοῦ

Λονδίνου, ὑπογραμμένη· μετὰ τῶς μετῴκει κέρδη, καὶ μετὰ τινος ἡμέρας ἔλαθε παρ' αὐτοῦ ἐπιτολὴν ἀγγέλλουσαν ὅτι τὰ χρήματά του ἐπολλαπλασιάσθησαν, καὶ ὅτι ἦτο ἦδη κάτοχος 175 λουδοβικίων χρυσῶν. Τῇ ἐπαύριον λαμβάνει δευτέραν ἐπιτολὴν, ἐν ἣ ὁ διευθυντῆς τῆς ἑταιρίας παρεκάλει αὐτὸν νὰ συγχωρήσῃ ἀτύγνωστον τι σφάλμα τοῦ γραμματέως, ὅστις σφίλεις ἤγγειλεν 175 ἀντὶ 185 λουδοβίκια, ἅτινα ἡ ἑταιρία εἶναι ἑτοιμος νὰ ἐμβάσῃ αὐτῷ εἰς Παρισίους. Ἄλλὰ πρὸς εὐκολίαν τῆς συναλλαγῆς παρεκάλει αὐτὸν νὰ πέμψῃ γραμμάτιον 15 λουδοβικίων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρογγύλου ἀριθμοῦ 200 λουδοβικίων, ἅτινα ἔμελλε νὰ λάβῃ μὲ πρῶτον ταχυδρομίον.

Ὁ κύριος ἐπεμψεν εὐθὺς τὰ αἰτούμενα 15 λουδοβίκια. Ἄλλὰ μέχρι σήμερον ἀναμένει ἐπιτολὴν τῶν χρημάτων του... διότι ἡ ἑταιρία ἦτο ἑταιρία ἐπιτηδεῶν κλεπτῶν.

Κλέπτης τις, ὠφελοῦμενος ἐκ τῆς ἀπουσίας τοῦ θυροφύρου, ἀναβαίνει εἰς τὸ τρίτον πάτωμα οἰκίας τινος, κρούει τὴν θύραν, καὶ μὴ βλέπων παρουσιαζόμενον μηδένα, ἀνοίγει αὐτὴν δι' ἀντίκλειδος, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐρημον κατοικίον οἶκημα.

Κλείτας τὴν θύραν, θραεῖ καὶ ἐξετάζει τὰ πάντα. Ἄλλὰ, μὴ εὐρίσκων μὴτε χρήματα, μὴτε ἄλλο τι ἄξιον λόγου, πλὴν τινῶν ἐνδυμάτων, ἐπῆλθεν αὐτὸν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἐνδύσῃ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν διὰ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἐξέλεξε δὲ μίαν ἀναζιμίδα, ἕνα ἐπενδύτην, ἕνα μάλλινον πῖλον, ἐν ὑποκάμιστον, καὶ ἐν ζευγος ὑποδημάτων, ἀπέτηκεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἤρξατο νὰ ἐκδύηται. Ἄλλὰ, καθ' ἣν στιγμήν, ἀφελὸν τὸν χιτῶνα, ἔμεινεν ὀλόγυμος, ἀκούει θυροφῶν παρὰ τὴν κλίμακα, καὶ σπεύδει νὰ κρυβῇ ὑπὸ τὴν κλίνην.

Ἡ θύρα ἀνοίγεται, καὶ εἰσέρχεται τις. Ὁ κλέπτης ἀκίνητος ὑπὸ τὴν κλίνην συνεσταλμένος καὶ τρέμων. Ἄλλὰ μετὰ παρελθούσιν πέντε λεπτῶν ὁ εἰσελθὼν ἐξέρχεται πάλιν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἠσυχῶς, μὴ φανερώσας μηδεμίαν ἐκπληξίν.

Τότε ὁ κλέπτης ἐξέρχεται πάλιν τῆς κρύπτῃς. Ἄλλὰ βλέπει ἐκθαμβῶς ὅτι τὸ ὑποκάμιστον καὶ τὰ ἐνδύματα δὲν ἦσαν πλέον ἐπὶ τῆς κλίνης, τὰ δὲ ὑποδήματα καὶ ὁ πῖλος ἤφανίσθησαν. Τρέχει εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ θαλάμου ὅπως ἐνδύσῃ τὰ παλαιὰ του φορέματα, ἀλλ' ὁ τῆς ἀπορίας! καὶ ἐκεῖνα ἠφανίσθησαν. Καὶ εἰς ἐπίπετρον κακοτυχίας ἀφῆρέθησαν καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ ἐνδύματα ἀνεξαιρέτως.

Τότε ἐνόησεν ὅτι ὁ εἰσελθὼν, ὃν ἐξέλαθεν ὡς τὸν κύριον τοῦ οἴκηματος, ἦτο καὶ οὗτος συνάδελφός τις κλέπτης, ὅστις συνέλεξεν ὅτι εἶρε καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἐν ᾧ δὲ διελογίζετο τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ ἐξοικονομήσῃ τὴν γυμνότητά του, φθάνει ὁ ἀληθὴς κύριος τῆς οἰκίας, καὶ βλέπων τὴν ἀταξίαν

τῆς κατοικίας, ἐνοεῖ ὅτι κλέπται, εἰσελθόντες κατὰ τὴν ἀπουσίαν του, ἀφῆρσαν ὃ, τι ἠδυνήθησαν. Ἐπορεύθη πρὸς τινὰ σκοτεινὸν θαλάμον, καὶ ἐκεῖ εὐρέθη ἄντικρυ τοῦ πρώτου κλέπτου, ὅστις ἵστατο γυμνὸς καὶ συνεσταλμένος. Συλλαβὼν ὠδήγησεν αὐτὸν γυμνὸν εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Καθ' ὁδὸν ὁ κλέπτης, ἐνδεδυμένος ἀπλῆν ἐσχισμένην σινδόνα, καὶ παραπεμπόμενος ὑπὸ πλήθους περιέργων·

« Δυστυχία! ἐκραύναζεν ἀπαρηγόρητος. Ἄντι νὰ κλέψω μὲ ἔκλεψαν. »

Εὐγενής τις, ὁ κόμης τοῦ Σαιντ-Β..., ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ ἀγροκηπίου αὐτοῦ ἐν ταχυδρομικῇ ἀμάξῃ εἰς Παρισίους, μὴ θέλων νὰ λάβῃ τὸν σιδηρόδρομον. Σὺν αὐτῷ ἦσαν ἐν τῇ ἀμάξῃ ἡ σύζυγος καὶ ὁ υἱός του, παιδίον πενταετῆς, καὶ μία θαλαμηπόλος ἐπὶ τοῦ ὀφρου.

Παρελθὼν τὴν πόλιν Σενλίς, ὁ κόμης καταβαίνει ἀπὸ τῆς ἀμάξης, καὶ ἀφήσας αὐτὴν ἵνα προπορεύηται καὶ ἀναμένῃ εἰς τὸν πλησιέστατον σταθμὸν, εἰσέρχεται πρὸς περπάτον εἰς τὴν δάσος. Ἄλλὰ, μόλις προχωρήσαντος ὀλίγον, παρίστα ἐνώπιον αὐτοῦ κλέπτης, ὅστις, δεικνύων αὐτῷ δύο πιστόλια, ἐπιτάττει σιωπῆν, ζητεῖ καὶ λαμβάνει τὸ βαλάντιον, τὸ ὠρολόγιον, τὴν βελόνην τοῦ λαιμοδέτου, τὸ δακτυλίδιον τοῦ καὶ κύλινδρον περιέχοντα ἑκατὸν λουδοβίκια.

Ὁ κόμης, οὕτως ἀπογεγνημμένος, ἐτοιμάζεται νὰ ἀπομακρυνθῇ· ἀλλ' ὁ κλέπτης, μεταβουλευσάμενος, ἀφαιρεῖ αὐτῷ καὶ τὸν ἐπενδύτην καὶ ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ λάβῃ καὶ φορέσῃ τὸν ἰδικόν του· ἐπειδὴ ἡ εὐγλωττία τοῦ πιστολίου δὲν ἐπιτρέπει ἀμφιλογίαν. Ὁ κλέπτης ἐνεδύθη τὸ λαμπρὸν φόρεμα τοῦ κόμητος καὶ ἀπῆλθε ταχύς ὡς βέλος. Ὁ δὲ κόμης, φορῶν τὸν βυπαρὸν χιτῶνα τοῦ κλέπτου, ἀνήρχετο τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν πρὸς τὸν σταθμὸν τῆς ἀμάξης.

Ἐν τούτοις ἡ κόμησσα, μὴ βλέπουσα τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἀνησυχεῖ καὶ ἐξάγει τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς θυρίδος τῆς ἀμάξης. Ἀπορεῖ δὲ βλέπουσα αὐτὸν προσερχόμενον ἀγνωρίστον καὶ μετμηριεσμένον. Οὗτος δὲ φθάνει ἀσθμαίνων, καὶ διεγεί-

ται ἐν συντόμῳ τὸ συμβάν. Καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἰδρωμένος φέρει τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλακίον ζητῶν τὸ βινομάκτρον. Ἄλλ' ὁ τῆς ἐκπλήξως! Ἐν τῷ θυλακίῳ ἀντὶ τοῦ βινομάκτρον εὐρίσκει τὸ ὠρολόγιόν του. Βυθίζει πάλιν τὴν χεῖρα καὶ ἐξάγει τὴν καρφίδα, τὸ δακτυλίδιον τοῦ, καὶ τέλος τὸν κύλινδρον τῶν ἑκατῶν λουδοβικίων.

Ἄλλὰ ἡ ἐκπληξίς αὐτοῦ κατέστη πολὺ μεγαλύτερα, ὅτε, ἐξετάζων τὸ ἕτερον θυλακίον, εὐρίσκει μίαν ταμβακοθήκην ὀλόχρυσον, καὶ ἐν βαλάντιον πλήρες, ἅτινα δὲν ἦσαν ἰδικὰ του.

Τότε ἐνόησεν ὅτι ὁ σκαιὸς κλέπτης, ἀνταλλάσων τὸ φόρεμά του, ἐλησμονήσεν ὅτι ἔβαλεν ἥδη πᾶσαν αὐτοῦ τὴν λείαν εἰς τὸ θυλακίον τοῦ χιτῶνός του. Καὶ ἰδοὺ πῶς ὁ κόμης ἀνεκτήσασο πάλιν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ὃ, τι ἀφῆρέθη αὐτῷ ὑπο τοῦ κλέπτου. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τῆς ταμβακοθήκης ἦτο γεγλυμμένον ἐνδοθεν, ἀπέστειλεν αὐτὴν μετὰ τοῦ βαλαντίου πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις ἰδιοκτήτην αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἡ κόμησσα, μὴ βλέπουσα τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἀνησυχεῖ καὶ ἐξάγει τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς θυρίδος τῆς ἀμάξης. Ἀπορεῖ δὲ βλέπουσα αὐτὸν προσερχόμενον ἀγνωρίστον καὶ μετμηριεσμένον. Οὗτος δὲ φθάνει ἀσθμαίνων, καὶ διεγεί-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΓΝΩΜΩΝ.

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΩΝΤΑΙ ΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ.

1

Εἰσερχόμενος εἰς αἴθουσαν ἐπισκέψεως, ἕκαστος καλῶς ἀναθεωραμένος κύριος ὀφείλει νὰ ἀφίη τὸν ἐπενδύτην καὶ τὸ ἀλεξίβροχον αὐτοῦ εἰς τὸν ἀντιθαλάμον. Εἰσέρχεται δὲ ἔχων διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὸν πῖλον, ὃν ἐπ' οὐδεμίᾳ προφάσει δύναται νὰ ἀποπέσῃ ἐπὶ τὸν ἐπίπλων.

2

Εἰσερχομένη εἰς αἴθουσαν ἐπισκέψεως πᾶσα κυρία κλίνει πρῶτον ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν, ἐὰν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἐπισκέψεως ἦναι ἄνθρωποι. Ὁ μικρὸς οὗτος χαιρετισμὸς ἀποστέλλεται πρὸς πάντας τοὺς παρόντας, εἴτε ἄνδρας, εἴτε γυναῖκας. Μετὰ τοῦτο πορεύεται εὐθὺς πρὸς τὴν οἰκοδόσποιαν, ἣν χαιρετᾷ ἀναλόγως τῆς μεταξὺ αὐτῶν οἰκειότητος. ἈΝΑΜΕΝΟΥΣΙΑ ΠΑΝΤΟΤΕ μέχρις οὗ πρῶτῃ ἡ οἰκοδόσποινα εἶναι αὐτῇ χεῖρα δεξιώσως, καὶ ΚΛΟΜΕΝΗ ἐπὶ τῆς καθέδρας, ἣν αὐτὴ προσφέρει ἢ δεικνύει τῇ προσερχομένῃ μόνον ἀφοῦ πρῶτον ἴδῃ αὐτὴν καθήμενην.

3

Πᾶς κύριος, εἰσερχόμενος, πρῶτον μὲν χαιρετᾷ ὑποκλινῶς, ἔπειτα δὲ ζητεῖ καὶ λαμβάνει αὐτὸς τὸ κῆθισμα. Δὲν ἐπιτρέπεται δὲ αὐτῷ νὰ καθίσῃ παρὰ τὴν οἰκοδόσποιαν, ἐὰν μὴ αὐτὴ ὀδηγήσῃ αὐτὸν πλησίον τῆς, λαβομένη τῆς χειρὸς.

4

Πᾶς κύριος καθήμενος ὀφείλει νὰ θέσῃ τὸν πῖλον μεταξὺ τῶν γονάτων, ἀλλὰ ἔχων αὐτὸν πάντοτε διὰ χειρὸς, προσέχων μεγαλῶς μὴ διασταυρώσῃ τὰς κνήμας, ὅπερ εἶναι ἀτοπώτατον ἐν συναναστροφῇ.

5

Ὁ κύριος ἢ ἡ κυρία μεταλαμβάνουσι τῆς γενικῆς συνδιαλέξεως, ἀποκρινόμενοι ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὴν οἰκοδόσποιαν, οὕτως ὥστε νὰ ἐγείρωσι τὴν περιέργειαν πάντων τῶν παρισταμένων. Ἀπόφυγε τὴν κακολογίαν, ἂν μὴ σε προτρέψωσιν εἰς τοῦτο

καὶ ἐν συντόμῳ τὸ συμβάν. Καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἰδρωμένος φέρει τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλακίον ζητῶν τὸ βινομάκτρον. Ἄλλ' ὁ τῆς ἐκπλήξως! Ἐν τῷ θυλακίῳ ἀντὶ τοῦ βινομάκτρον εὐρίσκει τὸ ὠρολόγιόν του. Βυθίζει πάλιν τὴν χεῖρα καὶ ἐξάγει τὴν καρφίδα, τὸ δακτυλίδιον τοῦ, καὶ τέλος τὸν κύλινδρον τῶν ἑκατῶν λουδοβικίων.

Ἄλλὰ ἡ ἐκπληξίς αὐτοῦ κατέστη πολὺ μεγαλύτερα, ὅτε, ἐξετάζων τὸ ἕτερον θυλακίον, εὐρίσκει μίαν ταμβακοθήκην ὀλόχρυσον, καὶ ἐν βαλάντιον πλήρες, ἅτινα δὲν ἦσαν ἰδικὰ του.

Τότε ἐνόησεν ὅτι ὁ σκαιὸς κλέπτης, ἀνταλλάσων τὸ φόρεμά του, ἐλησμονήσεν ὅτι ἔβαλεν ἥδη πᾶσαν αὐτοῦ τὴν λείαν εἰς τὸ θυλακίον τοῦ χιτῶνός του. Καὶ ἰδοὺ πῶς ὁ κόμης ἀνεκτήσασο πάλιν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ὃ, τι ἀφῆρέθη αὐτῷ ὑπο τοῦ κλέπτου. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τῆς ταμβακοθήκης ἦτο γεγλυμμένον ἐνδοθεν, ἀπέστειλεν αὐτὴν μετὰ τοῦ βαλαντίου πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις ἰδιοκτήτην αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἡ κόμησσα, μὴ βλέπουσα τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἀνησυχεῖ καὶ ἐξάγει τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς θυρίδος τῆς ἀμάξης. Ἀπορεῖ δὲ βλέπουσα αὐτὸν προσερχόμενον ἀγνωρίστον καὶ μετμηριεσμένον. Οὗτος δὲ φθάνει ἀσθμαίνων, καὶ διεγεί-

11

Τέλος ὀφείλεις νὰ ἀναχωρήσῃς ὅσον τὸ δυνατόν ἀπαρτήρητος, ἐὰν ἦναι ἄνθρωποι ἐν τῇ αἰθούσῃ. Οὐδέποτε δὲ ἀνέχου ἵνα ἡ οἰκοδόσποινα σε συνοδεύσῃ πρὸς τὴν θύραν τῆς αἰθούσας, ἐὰν ἄλλοι κύριοι ἢ κυρία μὲνωσιν ὄπισθεν σου, κἂν ἦσαι πρίγκηψ ἢ ἄνασσα, μάλιστα ἐὰν ἦσαι πρίγκηψ ἢ ἄνασσα.

12

Πάντα ταῦτα, δύνασαι νὰ εἶπῃς, ἀναγνώστα, εἶναι λίαν μπερδανὰ καὶ γελοῖα. Ἄλλ' ἡ ἔθιμοταξία εἶναι ὁ κώδικς τῆς κοινωνίας. Ἡ εὐγένεια καὶ ἡ χρηστότης εἶναι ἀνάγκη, καὶ οὐδέποτε μετανοεῖ τις προσφερόμενος εὐγενῶς.

Ἐπίσκεψις, κακῶς γενομένη, συνεπάγεται πολλάκις σπουδαιώτατα συνεπέας, ὡς δεικνύει τὸ ἐξῆς ἱστορικὸν συμβάν.

Ὁ πόλεμος διετέλει ποτὲ γινόμενος μεταξὺ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς γερμανίας ἀπὸ δεκατριῶν ἐτῶν, καὶ μεταξὺ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας ἀπὸ δεκαεσσάρων. Τέλος οἱ πληρεξούσιοι τῶν τριῶν ἐθνῶν ἐστάλησαν εἰς τὴν μεγάλην διεθνὴ διάσκεψιν τῆς πόλεως Μύνστερ πρὸς ὁμολογίαν εἰρήνης. Ἄλλὰ ἀδέξως τις δεξιῶσι ἐμήκνην τὸν φοβερὸν πόλεμον ἐπὶ ἕξι ἔτη. Καὶ ἰδοὺ πῶς·

Τοῦ πρέσβους τῆς Βενετίας Κονταρίνου ἐλθόντος εἰς ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τοῦ δ' Ἀδῶ, πρέσβους τῆς Γαλλίας, οὗτος ἀπερχόμενον συνοδεύσει μὲν τὸν Βενετὸν πρέσβυν μέχρι τῆς κλίμακος, ἀλλὰ δὲν κατέβη κατὰ τὰ εἰσισμένα τὴν πρώτην βαθμίδα.

Ὁ ὑπερήφανος Βενετὸς ἐδήχθη τοσοῦτον ἐπὶ τῇ ἐλπίσῃ κατὰ τοῦ Γάλλου πρέσβους, ὥστε ἔγραψεν εὐθὺς εἰς τὴν κυβερνήσιν αὐτοῦ ὅτι ἐξυβρίσθη ὑπὸ τοῦ Γάλλου πρέσβους. Ἡ διάσκεψις διελύθη. Ὁ πόλεμος ἐπανελήθη βιαιότερος, καὶ δὲν ἐπαρτώθη, εἰμὴ ἀφοῦ ὁ Γάλλος πρέσβυς, ὑποδεχθεὶς ἐκ δευτέρου τὸν Βενετὸν πρέσβυν, συνοδεύσει αὐτὸν μέχρι τῆς κλίμακος καὶ κατέβη τὴν πρώτην βαθμίδα.

Ο ΜΟΛΩΧ.

Ἐάν τὸ μέγεθος τῆς σαύρας ταύτης ἦτο ἀνάλογον πρὸς τὴν φοβεράν πανοπλίαν, δι' ἧς ἡ φύσις ἐπροίκισεν αὐτήν, εἴχομεν ἂν ἐπὶ τῆς γῆς δεῖγμα θηρίου ἀσυγκρίτως φοβερωτέρου τῶν τεράτων, ἅτινα ἔζησαν πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Τὸ παράδοξον τοῦτο ζῶον εὐρέθη ἐν Αὐστραλίᾳ. Μετηνέχθη δὲ πρὸ τινῶν ἐβδομάδων τὸ πρῶτον εἰς Γαλλίαν, καὶ κατετέθη ἐν τῇ ἐν Παρισίαις Ζωολογικῇ Κήπῳ. Τὸ δέρμα αὐτοῦ εἶναι φρικτῶδες, εἰ καὶ καταστράπτει τὰ ὠραιότατα χρώματα τῆς Ἰριδος, ἅτινα, μεταβάλλοντα ἀδιαλείπτως, ὡς τὰ τοῦ χαμαιλέοντος, ἀποτελοῦσι παράδοξον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν καθόλου ἀσχημίαν τοῦ ζώου τούτου.

Τὸ σῶμα τοῦ ζώου ἔχει μῆκος 20 περίπου ἑκατοστομέτρων. Τρέφεται δὲ ἐκ μυιῶν καὶ ἐντόμων, ἅτινα ἀρπάζει μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος διὰ τῆς ἐλαστικωτάτης καὶ μακρᾶς αὐτοῦ γλώσσης, ἣν ἔκτοξευει ἀπαθέςτατα εἰς ἀπόστασιν 50 ἑκατοστομέτρων. Κινεῖται δὲ βραδύτατα, βαδίζον ὡς ὁ Ῥινόκερωσ, πρὸς ὃν ὁμοιάζουσι μεγάλως ἡ κεφαλή, οἱ δ-φθαλμοί, καὶ τὸ ἐπὶ τῆς βίνος τεράστιον αὐτοῦ κέρασ.

Τὸ δέρμα εἶναι τεράστιως ὠπλισμένον.

Πανταχοῦ φριττούσαι ἀκανθαί, λεπίδες, ἐξανθήματα καὶ κέρατα ἀποτελοῦντα πανοπλίαν δεινὴν, κατακαλύ-

πτουσαν πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐπειδὴ ἡ κεφαλή, τὸ σῶμα, ἡ οὐρά, οἱ πόδες, καὶ αὐτοὶ οἱ δάκτυλοι καὶ οἱ ὄνυχες βρῖθουσιν ἀκανθῶν καὶ κερμάτων, οὕτω συσσωρευμένων καὶ συσφιγμένων, ὥστε ἀλλοιοῦσι τὴν ἀληθῆ μορφήν τοῦ ζώου. Καὶ δυσκόλως δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ὑπάρχει ἀθηράγον τι ζῶον κανὸν νὰ προσβάλῃ καὶ καταβροχθίσῃ τὴν φοβεράν ταύτην πανοπλίαν.

Τὴν εἰκόνα τοῦ παραδόξου τούτου ζώου προσήνεγκεν ἡμῖν εὐγενῶς ὅπως δημοσιεῖθῃ ἐν τῇ Ἑθνικῇ Ἐπιθεωρήσει ὁ συντάκτης τῆς ἑξαίρετου ἐφημερίδος La Chasse Illustrée, ἐκδιδομένης ἐν Παρισίαις παρὰ τοῦ K. Emile Chevalier ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ K. Διδότου.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΣ.

Ὁ πολλὸς πολιτισμὸς ἀποβαίνει ἐνίοτε εἰς ἀναισχυντίαν καὶ βαρβαρότητα. Αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἑταιρίαι τῆς ζωῆς λ. χ. ἔχουσι πολλὰ τὰ κακά, ἐμβάλλουσι πολλάκις εἰς πειρασμὸν κακουργή-

ματος τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς τῶν ἡσφαλισμένων κληρονόμους. Ἄλλ' αἱ ἀπὸ τινος συσταθεῖσαι ἑταιρίαι, αἵτινες ἀναδέχονται νὰ πληρῶνται πᾶσαν ζημίαν καὶ πάντα φόνον γινόμενον ἐν τοῖς ὁδοῖς ἐξ ἀμάξης ἰδιωτικῆς, εἶναι ἀληθῶς πρόδοδος σκανδαλωδεστάτη. Ἴδου δὲ τί προτίθενται αἱ ἑταιρίαι αὗται.

Ὁ ἔχων ἰδίαν ἀμαξίαν, καὶ ἀναγκαζόμενος νὰ διέρχεται πολλάκις τὰς πολυτύχους ὁδοὺς τῶν μητροπόλεων τῆς Εὐρώπης, ἀποτείνεται πρὸς μίαν τῶν ἑταιριῶν τούτων, καὶ, πληρῶν ἄσημόν τι ποσὸν κατ' ἔτος, ἀσφαλίζεται ἀπὸ παντὸς ἐνδεχομένου δυστυχήματος, ὅπερ ἡ ἀμαξία δύναται νὰ προσενήθῃ τοῖς παρερχομένοις.

Οὕτω λοιπὸν, πληρώσας δέκα ἢ εἰκοσι φράγκα, δύναται τοῦ λοιποῦ, ἔχων μέυτον ἀμαξήλατῃν, νὰ τρέχῃ ὡς φρενολήπτος εἰς τὰς ὁδοὺς, προσκρούων πανταχοῦ, θραύων τὰς ὁλοὺς τῶν παραθύρων, ἀνατρέπων τοὺς διαβάτας, φονεύων τὴν χήραν καὶ τὸν ὄρφανόν, μὴ κραυγάζων· Φυλάττου! μὴ δὲ προσέχων κἂν εἰς τὰς κραυγὰς τῶν

ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ.

Ἄγγλος τις περιηγητῆς, διερχόμενος διὰ τῶν Παρισίων, εἰσῆλθεν εἰς τι γνωστὸν ξενοδοχεῖον, καὶ ἐζήτησε τρυβλίον ἀπλοῦ ζωμοῦ, ἀνθ' οὗ ὁ ξενοδόχος ἀπήτησε τρία φράγκα, ἅτινα ὁ Ἄγγλος ἐπλήρωσεν ἀγογγύτως καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὁ ζωμὸς ἦτο μὲν ἄριστος, ἀλλ' ἀκριβώτατος. Ὁ Ἄγγλος δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ χωνεύσῃ αὐτὸν, καὶ ἅμα φθάσας εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν τοῦ ἀπ Παρισίων εἰς Μασσαλίαν σιδηροδρόμου ἔσπευτε νὰ γράψῃ καὶ νὰ βίβῃ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον πρὸς τὸν αἰτχροκερδῆ ξενοδόχον ἐπιστολὴν περιέχουσαν ἀπλῶς τὰ ἐξῆς λέξεις·

« Κύριε,

« Ὁ ζωμὸς σου ἦτο μὲν ἐξαιρετος, ἀλλὰ λίαν « ἀκριβός. »

Καὶ ἔκτοτε διετέλεσε πέμπων πρὸς αὐτὸν ἔ ἀπάντων τῶν ἐπομένων σταθμῶν μέχρι καὶ τῆς Μασσαλίας καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν Ἰνδιῶν τὴν αὐτὴν στερεούτυπον ἐπιστολὴν, φροντίζων πάντοτε ὅπως ἡ ἐπιγραφή φαίνεται γεγραμμένη ὑπὸ νέας χειρὸς, οὕτως ὥστε ὁ ξενοδόχος, μὴ τολμῶν νὰ ἀπορρίπτῃ τὰς ἐπιστολάς, ἐπλήρωσε τὰ ταχυδρομικὰ ἔξοδα.

Τρεῖς μετὰ ταῦτα μῆνας λαμβάνει παρὰ τοῦ τελωνεῖου δελεῖον ἀγγέλλον ὅτι κιβώτιον πλήρες ἐμπορευμάτων πέμπεται αὐτῷ ἐκ Μελβούρνης τῆς Αὐστραλίας, καὶ προσεκαλεῖτο νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ τελωνεῖον πρὸς πληρωμὴν τῶν ἔξοδων τῆς μετακομίσεως ἀπὸ Αὐστραλίας μέχρι τῶν Παρισίων καὶ παραλαβὴν αὐτοῦ.

Τὸ κιβώτιον ἦτο μέγιστον καὶ βαρύτατον τὰ δὲ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως

ὑπέρογκα. Ἄγνων δὲ τί τὸ περιεχόμενον καὶ τίς ὁ πέμπων, ἐπλήρωσε καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ ἀνυπομότως.

Ἄλλὰ τὸ κιβώτιον περιεῖχε δεύτερον κιβώτιον. Ἦνοιξε καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἀντὶ πραγματειῶν εὔρε τρίτον κιβώτιον περιέχον τέταρτον, περιέχον πέμπτον, καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τοῦ ἑκατοστοῦ, ὅπερ ἦτο μικρότατον. Ἄνοιχθέντος δὲ καὶ τούτου ὁ ἀγανακτῶν ξενοδόχος εὔρεν ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὴν συνθήκην ῥήτραν, ὁμοίαν τῇ Μάνε Θεκέλ Φαρέσ τοῦ Βαλθάταρ.

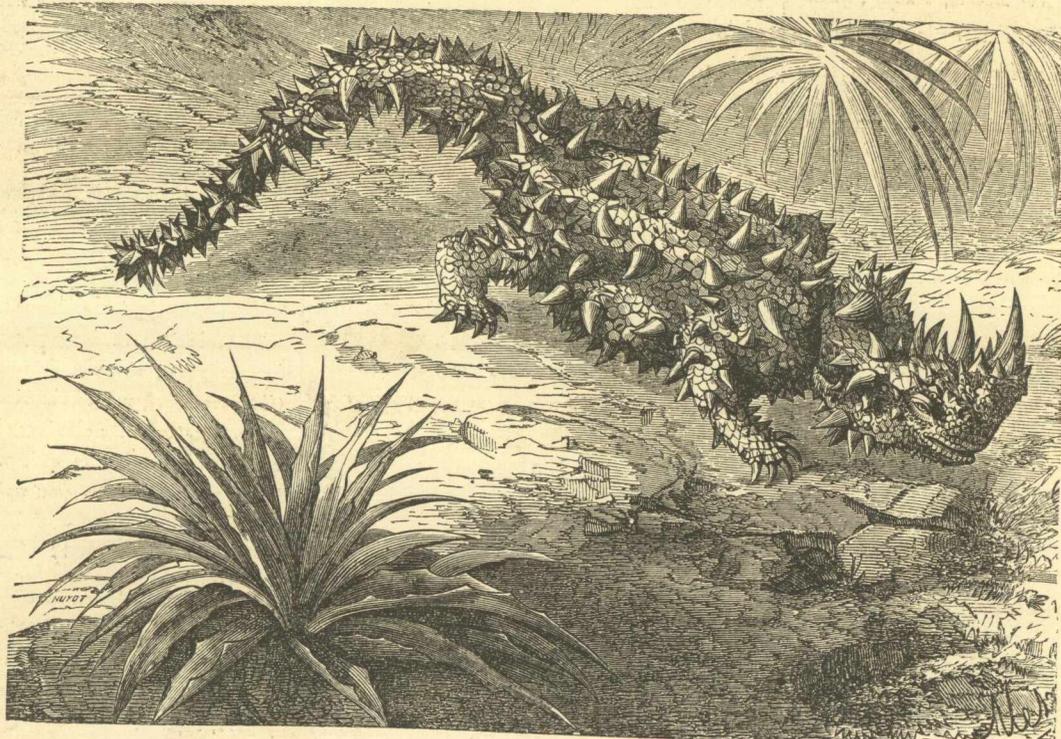
« Κύριε,

« Ὁ ζωμὸς σου ἦτο μὲν ἐξαιρετος ἀλλὰ λίαν « ἀκριβός. »

Ταῦτοχρόνως δὲ ὁ Ἄγγλος ἐδημοσίευσεν δι' ἀπασῶν τῶν γαλλικῶν καὶ ἀγγλικῶν ἐφημερίδων ὅτι τὴν δεῖνα ἡμέραν, δεῖνα ὥραν, ἐν Παρισίαις, ἐν τῇ ξενοδοχείῳ τοῦ... ἐπλήρωσε τρία φράγκα ἀνθ' ἑνὸς τρυβλίου ζωμοῦ.

Ὁ ξενοδόχος ἠσθένησεν ἐκ τῆς μεγάλης ἀγανακτήσεως, καὶ ἀπέθαλε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν πελατεῖαν.

Le gérant responsable CH. JEANDON.

Ο ΜΟΛΩΧ.

ψυχροβραγούντων, ἢ τῶν ἀθλιῶν, οὓς κατέστησε χλωροὺς καὶ ἀναπήρους διὰ βίου· διότι ἐγὼ οὐδὲν ἄλλως φροντίζω περὶ τούτων ἀπάντων. Ἐγὼ ἐπλήρωσα τὴν ἑταιρίαν, καὶ ἡ ἑταιρία εἶναι ὑπεύθυνος καὶ ὑποχρεοῦται νὰ πληρῶσῃ τὰς θραυθείσας κνήμας, τὰ διεβραγέμενα κρανία, καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίχης καὶ τῆς ταφῆς τῆς χήρας καὶ τοῦ ὄρφανου. Ἐγὼ μὲν ἐπλήρωσα αὐτῇ δέκα φράγκα, αὕτη δὲ, ἐὰν οἱ ἴπποι μου κατασυντρίψωσι λ. χ. τὸ κρανίον παιδίου τινός, ὑποχρεοῦται νὰ πληρῶσῃ 30 000 φράγκων εἰς τὴν μητέρα, ἐὰν τὰ δικαστήρια μὲ καταδικάσωσιν εἰς τοῦτο.

Ὁμολογητέον ὅτι καὶ εὐνοικώτατα διακειμένους τις πρὸς τὰς ἑταιρίας ταύτας εὐρίσκει ὅτι ἐν τούτῳ ὁ πολιτισμὸς ἐξέπεσεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀναισχυντίαν καὶ βαρβαρότητα. Ὁ φρικτῶδες οὗτος νόμος τῶν χρημάτων, ὁ δεσπόζων πάντων τῶν καθηκόντων καὶ τῶν δικαίων, ὁ συστῆλων πάντα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἰς ὠρισμένον τινὰ ἀριθμὸν, βεβαίως λυπεῖ καὶ ἐγείρει τὴν ἀγανάκτησιν παντὸς φιλανθρώπου.